

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

LETO XXII

ŽALEC, MAREC 1968

ŠTEVILKA 3

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Žalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 12 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišaji »Celjski tisk« Celje.

VELIKA VLAGANJA V SLOVENSKO HMELJARSTVO V LETIH 1968 - 1973

Hmelj predstavlja za jugoslovansko gospodarstvo še vedno pretežno izvozni artikel. Izvozi-mo letno 80–90 % vsega pridelka.

Pri proizvodnji te kulture imamo torej opravka s tržnimi zakonitostmi svetovnega trga, da se proizvodnja odvija v pogojih polne mednarodne konkurence. Še več, pri plasmanu tega proizvoda na tuja tržišča moramo premagovati vrsto barier, s katerimi so se zavarovale politično gospodarske grupacije držav zahodne Evrope, ki pa so sicer tradicionalni kupci našega hmelja.

Takšna situacija nas že nekaj zadnjih let sili v to, da nenehno stopnjujemo naša prizadevanja v:

– stalen dvig kvalitete našega hmelja in

– osvajanje nove tehnologije, ki s kompleksiranjem hmeljišč, večjimi medvrstnimi razdaljami, sodobnimi betonskimi žičnicami

in težjo kompleksno mehanizacijo znatno pocenjuje proizvodne stroške pri obdelavi in spravilu pridelka.

Strokovno nam je te probleme zelo uspešno rešil hmeljarski inštitut v Žalcu in že smo pričela polne potrditve tega raziskovalnega dela v širši praksi.

Stvar je torej v tem, da smo se končno odločili za popolno rekonstrukcijo in modernizacijo slovenske hmeljarske proizvodnje. Večjih investicijskih vlaganj se tudi ne bi mogli izogniti, saj je zaradi kampanjskih obnov hmeljišč po vojni starostna struktura nasadov tako neugodna (ca. 65 % nasadov starejših od 8 let), da so nam pridelki načeli zadnji dve leti že močno upadati. Če pa že obnavljamo, pa naj ta obnova da slovenskemu hmeljarstvu tudi novo kvaliteto!

Ta problem predstavlja poglobitveno temo razprav in dela IO

za hmeljarstvo in biroja poslovnega združenja »Styria« v zadnjih dveh letih. Na podlagi teh razprav in večkratnih posvetovanj s sleherni gospodarsko organizacijo, se je končno kristaliziral investicijski program v hmeljarstvu za obdobje 1968 do 1973 in sicer v naslednjem obsegu:

Leto	Skupna invest. vrednost v N-din	Od tega ha nasadov
1968	11,310.459	299
1969	12,337.122	358
1970	12,444.978	214
1971	11,823.648	239
1972	8,189.484	200
1973	10,083.100	239
Skupaj:	66,188.881	1.549

Poleg navedene obnove 1.549 hektarov nasadov, zajema program gradnjo skladišč, sušilnic, lop, utrjenih poti, nabavo stro-

jev za obiranje, ogrevalcev, ovlaževalcev, ostale opreme itd., v vrednosti 15.621.000 N-din.

Velika finančna sredstva, ki so potrebna za izvršitev tega obsežnega investicijskega programa, so predstavljala še zlasti v pogojih gospodarske reforme in stališča bank na prvi pogled skoraj nepremagljivo oviro. Končno pa se je tudi tukaj našla ustrezna rešitev in to v posrednem angažiranju inozemskih kreditov za hmeljarstvo. Te bo sicer treba vračati v devizah, vendar nam s pomočjo bančnih sredstev, skupnega hmeljarskega sklada in lastne udeležbe investitorjev (vsega okrog 40–50 odstotkov investicijske vrednosti) zagotavljajo izvršitev zastavljenega programa. Celotno investiranje bo potekalo preko kmetijske podružnice Kreditne banke Celje, udeležba splošne gospodarske banke Ljubljana (devizni krediti) pa je stvar internega aranžmana med bankami. V kratkem pričakujemo podpis okvirne pogodbe za financiranje celotnega programa do leta 1973. Na opisani način se bo financiralo 91,6 % celotnega programa, ostanek pa odpade na že prej sklenjene kreditne pogodbe z jugoslovansko kreditno banko in splošno gospodarsko banko (KK Žalec in KK Zasavje).

Izvršitev omenjenega investicijskega programa bo predstavljala zelo kvalitetno prelomnico v slovenskem hmeljarstvu. Skupno z investicijami zadnjih let, ki so potekale že v duhu novih tehnoloških konceptov, bi imeli leta 1974 modernizirane skoraj 90 % vse slovenske hmeljarske proizvodnje. To in pa nenehno raziskovalno delo hmeljarskega inštituta Žalec in izpopolnjevanje strokovne službe nam je najboljši garant, da bomo v stanju ob nastalih pogojih čvrsto zadržati naše pozicije na svetovnem hmeljskem tržišču in primerno rentabiliteto hmeljarske proizvodnje.

Vinko Molan

Spomladanska gradnja žičnic je že v polnem teku

Poslovni uspehi v preteklem letu

Na zadnji seji 17. februarja je delavski svet razpravljajal, sklepal in potrdil zaključni račun podjetja za preteklo leto. Podatki dopuščajo ugodno očno prizadevanj, ki so jih vložili delavci, strokovnjaki in službe, skratka vsi v podjetju, z željo, da se dosežejo čimboljši rezultati v času vse bolj zaostrenih pogojev gospodarjenja.

Zelo pravilno so nekateri člani delavskega sveta predlagali, da se naj s problematiko, očno in rezultati gospodarjenja v preteklem letu na ustrezen način seznanijo vsi člani delovne skupnosti podjetja. To seveda ni samo potreba, temveč statutarna dolžnost, da na primeren, javen način seznanimo slehernega delavca, kako se je gospodarilo bodisi v posamezni delovni enoti ali v podjetju kot celoti. Žal, obširno in skrbno pripravljeno dokumentacijo iz tehničnih razlogov ne moremo objaviti, zato smo se odločili, da to obveznost izvršimo z objavo najvažnejših ugotovitev s področja celotnega poslovanja in z objavo glavnih podatkov o uspehih gospodarjenja v preteklem letu.

V prvem delu nekaj ugotovitev s področja splošnih zadev: Med letom v podjetju ni prišlo do večjih organizacijskih sprememb. Šele h koncu se je po sklepu delavskega sveta izvršila reorganizacija na upravi podjetja s tem, da so se strokovne službe ukinjenega sektorja lastne proizvodnje razvojnega sektorja in plansko-analitskega oddelka organizirale s skupno enoto — sektor za razvoj proizvodnje, ki deluje od novembra preteklega leta v 5 strokovnih oddelkih. Razen tega se je reorganizirala komercialna in skladiščna služba, ki od 1. januarja dalje deluje pod enotnim vodstvom komercialne podjetja. Ravno tako se ni spremenil sestav delovnih enot in imamo v podjetju poleg uprave podjetja še vedno 15 proizvodnih delovnih enot, 2 predelovalni in 3 storitvene delovne enote.

V raznih samoupravnih organih podjetja sodeluje blizu 700 delavcev, kar predstavlja skoraj 40 % vseh zaposlenih. Ves samoupravni sistem deluje in temelji na interni zakonodaji, to je na statutu, enajstih pravilnikih, petih poslovnih, gospodarskem načrtu, operativnih načrtih, smernicah in sklepih pristojnih organov. Delavski svet podjetja je lani zasedal sedemkrat, upravni odbor enajstkrat, delavski sveti delovnih enot 5 do 6-krat, komisije po potrebi, prav tako tudi

sveti kooperantov. Težko je seveda opisati vso problematiko, o kateri so razpravljali in sklepal organi podjetja. Naj povejmo samo to, da je aktivnost posameznih organov dokaj različna. Največja pomanjkljivost je bila v tem, da sej niso vedno dovolj skrbno pripravili, zato se na tako pripravljenih, rekli bi na hitrico sklicanih sejah ni odražala večja aktivnost članov. Ta slabost se mora odpraviti, kar bo mogoče le s pravočasno in skrbno pripravo materialov, s katerimi se morajo seznaniti člani posameznih samoupravnih organov pred sejo. To velja za vse organe na vseh nivojih podjetja.

V to zvrst poslovanja uvrščamo tudi pravne zadeve in kazni. Čeprav je pravna služba v podjetju še vedno nezadovoljivo rešena, je vendarle bilo rešenih cela vrsta zadev s področja notranje zakonodaje, izterjave dolgov, tožb materialnega značaja, zadev s področja kazenskih in delovnih sporov ter drugo. Da ne bi napačno razumeli, ni naš cilj, da vodimo neke vrste pravdarsko politiko, pač pa široko področje dela spremlja vrsta spornih zadev, ki jih je treba reševati sproti na tak ali na drugačen način. Zelo obširna problematika je na področju reševanja zemljiško pravnih zadev, katere se v podjetju rešujejo v posebnem oddelku. Neurejene razmere na tem področju terjajo pospešeno reševanje, ki pa brez pravnikov, večjih teh zadev, ne bo šlo.

Podjetje je plačalo lani čez 6.000 N-din raznih kazni, v glav-

nem za razne prekrške. Največ prekrškov je bilo storjenih s področja cestno prometnih predpisov. Storilci teh prekrškov so bili v glavnem traktoristi, ki kljub strogim in jasnim predpisom ter opozarjanju izvajajo na javnih cestah prevoze z neurejenimi prevoznimi sredstvi.

Prestopke zoper kršilce delovne dolžnosti lahko preštejemo na prste ene roke. Izrečenih je bilo par opominov in ena ali dve izključitvi. Tudi tu se v delovnih enotah ni dobila omembe vredna kaznovalna po-

litika, kar je sicer pravilno, toda bilo je tudi nekaj prestopkov, ki bi jih morali preprečevati v skrajnih primerih tudi z določenimi disciplinskimi postopki.

Na dan 1. januarja 1967 je podjetje zaposlovalo 1.935 delavcev, od tega 1.843 za nedoločen in 92 za določen čas. Na isti dan 1968. leta pa je bilo v podjetju skupno zaposlenih 1.734 delavcev, od tega 1.673 za nedoločen in 51 za določen čas.

Gibanje kadrov po posameznih mesecih v preteklem letu je bilo naslednje:

Meseci	Skupno število zaposlenih		Za nedoločen čas		Za določen čas	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%
I.	1.935	100	1.843	100	92	
II.	1.827	94,4	1.778	96,5	49	
III.	2.058	106,4	1.836	99,6	222	100
IV.	2.221	114,8	1.876	101,8	345	155,4
V.	2.225	115,0	1.842	99,9	383	172,5
VI.	2.036	105,2	1.764	95,7	272	122,5
VII.	1.997	103,2	1.784	96,8	213	95,9
VIII.	1.974	102,0	1.774	96,3	200	90,1
IX.	1.934	99,9	1.778	96,5	156	70,3
X.	1.885	97,4	1.829	99,2	56	25,2
XI.	1.867	96,5	1.785	96,9	82	36,9
XII.	1.724	89,1	1.673	90,8	51	23,0

Povprečno je bilo v letu 1967 1.982 zaposlenih ali za 251 manj kot leta 1966. Od tega je bilo 1.802 za nedoločen čas ali za 85 manj kot leta 1966 in 180 za določen čas, kar je prav tako manj za 167 delavcev v odnosu na leto 1967. Pri delavcih za nedoločen čas ni bilo med letom večjih nihanj, gibalo se je med minus 9,2% do plus 1,8%. Pri delavcih za določen čas pa so bila tudi lani večja gibanja, kar gre predvsem na račun značaja

proizvodnje v proizvodnih delovnih enotah. Proizvodne delovne enote so sprejemale sezonske delavce za krajša obdobja, zato se je tudi stanje pogosto spreminjalo. Tako imenovana fluktuacija delovne sile se je v preteklem letu zmanjšala za 15,6%, kar pomeni, da se je v podjetju zaposlilo 91 delavcev za nedoločen čas, iz delovne organizacije pa je izstopilo 212 stalno zaposlenih. Ugotavljamo torej, da se je v pre-

*Za 8. marec
vsem bralkam
iskrene čestitke*

KK ŽALEC

teklem letu pokazala že precej večja ustaljenost delovne sile z ozirom na nekaj let nazaj.

Preteklo leto je bilo v razne oblike izobraževanja zajeto čez 700 delavcev podjetja. Moramo priznati, da podjetje vlaga v to smer velike napore, saj želi skozi višjo izobrazbo in večjo sposobnost delavcev dosegati boljše proizvodne rezultate. Zaključni izpit za hmeljarja — poljedelca je opravilo 20 delavcev, tečaj I. stopnje za hmeljarja — poljedelca 13 delavcev, zaključni izpit iz agrotehnike in vzdrževanje stroja 97 delavcev — traktoristov, tečaj za skladiščnike je obiskovalo 28 delavcev, tečaj za krožne žage je opravilo 12 delavcev, seminar za pršilnike Mayers 13 delavcev in seminar za varstvo pri delu 178 delavcev, skupaj torej 384 delavcev.

V drugih ustanovah in šolah se je raznih vrst tečajev in seminarjev udeležilo 380 delavcev. Status izrednega študenta ima v podjetju 55 delavcev, od katerih študira 5 delavcev na visokih šolah, 43 na višjih in 7 na srednjih šolah. Za kmete, ki trajno sodelujejo s podjetjem, sta bila organizirana dva traktorska tečaja F kategorije, od katerih je opravilo izpit 48 kooperantov. Razen tega je podjetje v zimskem času organiziralo 11 3-dnevih hmeljarskih seminarjev z udeležbo 242 kooperantov. Za pitalce goveda je bilo 8 dvodnevih seminarjev z udeležbo 140 kooperantov. Za rejce brojlerjev sta bila organizirana dva dvodnevna seminarja z udeležbo 34 kooperantov, za proizvajalce mleka je bilo 5 predavanj in eno predavanje iz sadjarstva. Na zadnjih dveh predavanjih je bilo 186 kooperantov.

V letu 1966/67 je podjetje štipendiralo 57 štipendistov, od katerih je 25 končalo šolanje. OD septembra lani pa štipendiramo 51 študentov, od teh 10 na visokih, 1 na višji, 19 na srednjih in 21 na poklicnih šolah. Omembe vredno je tudi šolanje otrok kooperantov. Letih je 7 na srednji kmetijski šoli, 39 pa na nižji kmetijski šoli v Šentjurju. Tudi za šolanje otrok kooperantov daje podjetje znatno materialno pomoč.

V preteklem letu je podjetje znatno podprlo delavce pri gradnji individualnih stanovanjskih hiš. V ta namen je bilo dodeljeno 518.000 N-din dolgoročnega posojila 72 delavcem v podjetju. Potrebe po posojilih za to vrsto gradenj čedalje bolj naraščajo, zato bo pravilno, da se tudi v naslednjih letih najdejo določena sredstva, s katerimi bi se ta prizadevanja materialno podprla.

Posebna delovna enota »Hišni sklad« upravlja in vzdržuje 175 stanovanjskih hiš last pod-

jetja, v katerih je 738 stanovanj in 55 poslovnih lokalov. Razen tega gospodari delovna enota tudi z dvoranami, ki so v bivših zadrugijskih domovih. Skupna stanovanjska površina vseh stanovanj podjetja znaša 28.951 m², poslovni lokali 3.880 m² in dvorane 4.682 m². Vrednost vsega stanovanjskega in poslovnega fonda, ki ga opravlja »Hišni sklad«, znaša preko 25 milijonov N-din.

Program izgradnje družbenih stanovanj je bil v preteklem letu izvršen v vrednosti 1.121.237 N-din in se je s tem pridobilo 7 dvosobnih stanovanj, 9 enosobnih stanovanj in 13 samskih sob. Ta sredstva pa niso bila uporabljena samo za izgradnjo novih stanovanj, temveč se je po delovnih enotah izvršilo vrsto adaptacij, popravil inboljšav v obstoječih stanovanjskih prostorih.

V minulem letu je podjetje dodelilo 217.500 N-din kot pomoč za dopuste. Delovne enote so ta sredstva razdelila po različnih kriterijih v glavnem za regres ob času dopustov ali za razne skupne eno- ali dvodnevne dopuste vseh članov kolektiva. Takšna delitev ni dosegla svojega namena. Število delavcev, ki so preživel svoji dopust v počitniških in drugih domovih se je močno zmanjšalo, kar potrjuje, da dinar, ki ga daemo za rekreacijo ne doseže želenega učinka.

Otroško varstvo se je v podjetju vršilo v štirih lastnih varstvenih ustanovah. Kapacitete teh ustanov so se delno povečale, otroški vrtec v Zalažah pa smo ukinili zaradi premahnega obiska. Za vzdrževanje vrtcev je podjetje prispevalo preteklo leto 39.450 N-din. Interes za organizirano otroško varstvo iz leta v leto narašča. Predvsem se kažejo potrebe po celodnevem varstvu, ki bo aktualno ob morebitni drugačni razporeditvi delovnega časa v podjetju.

Podatki o poškodbah in bolovanjih v preteklem letu kažejo, da smo imeli v celotnem podjetju skupno 34.990 dni izpadov zaradi boleznin. Ta podatek pove, da je bilo v primerjavi z letom 1966 9.797 bolniških dni manj, kar predstavlja določeno izboljšanje, vendar s stanjem kljub temu ne moremo biti zadovoljni.

V prizadevanju, da se varstvo pri delu nadalje izboljšuje, je bilo ob koncu lanskega leta izvršenih 5 tečajev, katerih se je udeležilo 178 odgovornih in vodilnih delavcev podjetja. S seminarjem smo želeli doseči, da ne bi bilo varstvo pri delu samo stvar posameznega delavca, pač pa skrb vseh ljudi v podjetju.

Požarno varnostni preventivi je bilo lansko leto posvečenih

precej pozornosti, zlasti v sezoni obiranja hmelja. Posebne komisije za požarno varnost v delovnih enotah so pokazale določeno aktivnost, vendar še zdaleka ne v takem obsegu, ki ga ta problematika terja od podjetja. V celem letu smo imeli dva večja požara v Taboru in na Ložnici, kjer je bilo škode blizu 700.000 N-din. Škoda je sicer zavarovalnica povrnila, vendar ta dva primera opozarjata, da je treba požarno

varnostni preventivi posvetiti tudi v bodoče določena prizadevanja.

V podjetju se je lansko leto organiziral poseben štab za varstvo pred elementarnimi nesrečami in drugimi nezgodami. Ta organizacija je šele v razvoju in bo njena naloga zlasti v tem letu, da se strokovne ekipe, ki so organizirane po posameznih delovnih enotah, docela usposobijo za akcijo v primeru potrebe.

VOLITVE V SAMOUPRAVNE ORGANE 29. MARCA

Običajno vsako leto na seji, ko se razpravlja in sklepa o zaključnem računu in poslovnih uspehih podjetja, sprejme delavski svet sklep o razpisu volitev v samoupravne organe. Gre za volitve članov delavskega sveta podjetja, delavske svete delovnih enot in za izvolitev pomožnih teles samoupravnih organov.

Tudi letos je na tej seji, ki je bila 17. februarja, sprejel delavski svet sklep o razpisu volitev onih članov, katerim poteče dveletna mandatna doba.

Volitve bodo potekale:

1. v delavski svet podjetja in delavske svete delovnih enot volijo svoje predstavnike delavci podjetja v petek, 29. marca 1968;

2. v delavski svet podjetja in delavske svete delovnih enot volijo svoje predstavnike kmetijski proizvajalci — kooperanti na volilnih zbiorih v času od 24. do 31. marca 1968;

3. volitve bodo na voliščih posameznih delovnih enot. Področje delovne enote predstavlja volilno enoto. Teh je v podjetju 21;

4. Za vse priprave in izvedbo volitev je delavski svet imenoval naslednje volilne organe:

— volilno komisijo podjetja v sestavi: Predsednik Zilnik Minka, vodja kadrovske-socialne službe podjetja; člana — Vybihal Vili, urednik glasila »Hmeljar« in Ivančič Franc, referent za požarno varnost in varstvo pred elementarnimi nesrečami;

— komisijo za volilni imenik sestavljajo: Predsednik — Speglič Franc, kadrovik; člana — Cizej Judita, evidenčnik v oddelku za zemljišča in Satler Franc, tehnolog za zaščito rastlin.

Iz vrst delavcev podjetja se izvoli v delavski svet podjetja od 48 članov polovica tj. 24, iz vrst kmetijskih proizvajalcev — kooperantov od 13 članov 6, v delavske svete delovnih enot od 363 članov 54 iz vrst delavcev, in 34 iz vrst kooperantov. Razen tega se v enajstih proizvodnih delovnih enotah izvolijo novi sveti kooperantov in nov svet kooperantov podjetja. V dva organa lahko del sedanjih članov kandidira za ponovno izvolitev, medtem ko v ostale organe ponovna izvolitev ni možna.

Ob razpisu volitev naj nas vodi predvsem želja, da dogovore, smernice in naloge, ki bodo na zadnji seji delavskega sveta v tem sestavu sprejete okrog 20. marca, čim uspešneje izvršimo v tem gospodarskem letu. Prav iz teh razlogov predlagamo kolektivom delovnih enot, da z vso odgovornostjo in resnostjo izbirajo kandidate, katerim bodo na dan volitev izrekli zaupanje za dveletno delo v enem ali drugem samoupravnem organu podjetja. Nosilci in organizatorji razgovorov o mogočih kandidatih in o končnih kandidatnih listah naj bodo sindikalne organizacije delovnih enot.

K K

DRUŽBENA KMETIJSKA PROIZVODNJA V 1967. LETU

Dejavnost lastne proizvodnje zajema proizvodnjo na vseh površinah last kmetijskega kombinata oziroma vzete v najem za daljšo dobo.

Organizacijska dejavnost po panogah odnosno po specializaciji proizvodnje je naslednja:

1. hmeljarstvo
2. rastlinska proizvodnja — s sadjarstvom in vrtnarstvom
3. živinoreja
4. gozdarstvo in predelava lesa

V kmetijsko proizvodnjo je bilo vključenih 13 proizvodnih obratov, od tega dva specializirana, obrat Mirosan in obrat Vrtnarstvo ter gozdni obrat Polzela.

Zemljišča so v glavnem arondirana in delno urejena, razen tistih, ki so oddaljena od proizvodnih centrov, neravna ter onih, ki so bila vzeta v najem in še niso potekle zakupne pogodbe. Poljedelska zemljišča, predvsem travniki, niso dokončno oblikovani v komplekse in niso še meliorirana, da bi bila njihova proizvodna sposobnost do kraja izrabljena.

Zemljišča za hmeljsko proizvodnjo so oblikovana. Urejene so dovodne poti v kompleksih. V hmeljsko proizvodnjo so še vključena boljše zemljišča, v rastlinsko proizvodnjo pa ostala zemlja in sicer je bila proizvodnja zastavljena po obratih tako, da se je pri sestavljanju letnega programa upoštevala proizvodna zmogljivost in ekološki pogoji zemljišč.

Proizvodni obrati so organizirani teritorialno, izhajajoč iz potreb lastne in kooperacijske proizvodnje.

— obrat Mirosan — proizvodnja sadja in drevesnica
— obrat Vrtnarstvo — proizvodnja zelenjave in cvetličarstva ter urejanje mestnih nasadov

— obrat Gozdarstvo — gozdna proizvodnja in razrez lesa.
Gozdovi so precej razstreseni v istem obsegu kot obrati kombinata. Obrat ima v svojem sklopu tudi žago s polnojeremenikom za razrez lesa lastne gozdne proizvodnje in uslužnostni razrez.

Mlečni farmi Podlog in Zalog sta bili v sestavu obrata Mleko. Za potrebno krmo na farmah skrbijo proizvodni obrati; za mlečno farmo Zalog obrat Petrovče, za farmo Podlog pa obrat Šempeter in obrat Polzela.

Proizvodne rezultate v lastni proizvodnji pogojuje predvsem kvaliteta zemlje, organizacija dela, predvsem pa dokončno formiranje proizvodnih površin ter investicijska izgradnja in raznolikost proizvodnih površin.

Postavljena tehnologija po vrstah proizvodnje odnosno po kulturah se je po strokovnih službah izpopolnjevala s ciljem, da v danih pogojih zagotovi čimbolj zadovoljivo proizvodnjo.

V lastni proizvodnji je bilo v poslovnem letu zaposlenih vseh delavcev 830, od tega:

— z visoko šolsko izobrazbo	19
— z višjo šolsko izobrazbo	6
— s srednjo šolsko izobrazbo,	33
od katerih je:	
v rastlinski proizvodnji	43
v živinoreji	13
v mehanizaciji	13
v gozdarstvu	1

Strokovni kader v rastlinski proizvodnji je med proizvodnim letom dobival mesečno akontacijo, za delavce so se dela vrednotila po ceniku del in obračunane po učinku. Dokončno se bodo vsi delavci obračunavali z realizacijo proizvodnje.

Plan proizvodnje je bil prilagojen osnovnim kapacitetam ter potrebam dinamike obnove hmeljišč, potrebam po krmi, potrebam tržišča in ukrepom za izboljšanje rodnosti tal.

Vodilna in glavna panoga v rastlinski proizvodnji je hmeljarstvo. Obseg te proizvodnje se je povečal z obnovo nasadov na 766,20 ha,

Hmeljarstvo

Hmeljišča smo od 1962. leta dalje obnavljali na najboljših zemljiščih primernih za oblikovanje večjih kompleksov. Del obnovljenih hmeljišč ni najbolj primerno oskrbovan z zemeljsko vlago, predvsem v sušnih letih. Najbolj kritično je na obratu Prebold, Braslovče, Šempeter je pa v tem proizvodnem letu uspešno rešil in zgradil namakalni sistem na hmeljskem kompleksu Ločica-Breg.

V proizvodnji je bilo hmeljskih površin:	
starejših nasadov nad 2 leti	628,50 ha
drugoletnih nasadov	77,30 ha
prvoletnih nasadov	60,40 ha

Planske zadolžitve v proizvodnji hmelja niso v celoti realizirane za 17,6 ton ali 1,6 %. Po planu bi znašala proizvodnja 1.071,48 ton, dosežena pa je 1.053,86 ton ali 98,4 %. Večji izpad po količini je predvsem na obratu Braslovče, Prebold ter delno na obratu Petrovče in Tabor. Priznana škoda po toči znaša 55,9 ton ali 5,3 % ali v din 670.080 N-din.

Pri upoštevanju toče je dosežena realizacija 1.109,7 ton ali 102,2 %.

Proizvodnja hmelja v letu 1967 po obratih je bila:

Obrat	ha	po ha	Realizacija skupaj ton	Škoda po toči
Braslovče	121,6	11,2	135,72	
Celje	70,2	14,5	102,07	
Petrovče	115,2	13,6	157,14	4,29
Prebold	84,3	12,5	104,99	—
Šempeter	95,4	13,4	128,09	19,33
Tabor	49,3	14,3	70,43	
Vojnik	39,9	13,6	54,57	
Vransko	50,9	15,3	78,08	
Vrbje	139,3	16,0	222,77	32,88
	766,2	13,8	1053,86	55,90

Na obratih, kjer rastlinam ni primanjkovalo vlage, so dosegli načrtovani obseg proizvodnje. Na obratih pa, ki imajo hmeljišča na prodnatih tleh, je treba prej urediti namakalne naprave, da ne bo proizvodnja odvisna le od padavin.

Vse faze del v hmeljarski proizvodnji so bile pravočasno opravljene, tudi z večjo odgovornostjo in intenzivnostjo kot v prejšnjih letih. Z obiranjem posamezni obrati niso prehiteli, ampak so začeli 16. 8. Obiranje je bilo normalno končano in to do 4. 9. Za pospešeno obiranje je bilo v pogonu 16 obiralnih strojev, ki pa niso obratovali povsod s polno kapaciteto, ampak skladno s programom ročnega obiranja in z razpoložljivimi sušilnimi kapacitetami. Vseh obiralcev je bilo 8.720. Od tega se jih je zaposlilo na sušilnicah in obiralnih strojih 362 delavcev. Obiralo je torej 8.358 delavcev.

Na splošno lahko ugotovimo, da je v hmeljski proizvodnji vladala dosti večja disciplina in red, kot v prejšnjih letih.

Proizvodnja hmelja je bila po kvaliteti dosežena in sicer:

Obrat	Kvaliteta hmelja				Skupaj hmelja	Povpreč. dosežena cena
	I. klasa kg	II. klasa kg	III. klasa kg	IV. klasa kg		
Braslovče	32.795	101.252,5	1.562,2	107	135.717	19,93
Celje	31.676	64.504	3.120	2.774	102.074	19,59
Petrovče	67.767,5	87.145	2.223	—	157.135,5	20,00
Prebold	15.015	81.839	8.069	71	104.994	19,53
Šempeter	19.978	103.001	2.105	4	128.088	19,81
Tabor	35.347	34.299	788	—	70.434	20,00
Vojnik	22.608,5	30.953,5	764,5	240,5	54.567	23,11
Vransko	38.246	38.989,5	775,5	77	78.088	20,02
Vrbje	64.792,5	146.805,5	10.543	627,5	222.768,5	19,64
	328.225,5	691.789	29.950,5	3.901	1.053.866	23,65

Z oddano kvaliteto hmelja ne moremo biti najbolj zadovoljni predvsem na nekaterih obratih. Delno je poslabšano kakovost pripisati tudi prevzemu hmelja, ki se časovno predolgo zavleče. Prevzemi hmelja iz LP še ni zadovoljivo urejen, ker se prevzema 4 mesece, moral bi se prevzeti takoj po navlaževanju in basanju. Hmelj se balira v vreče z 8–9–10 % vlago, vlaga v humidifikatorju ni najboljše razdeljena (ker naprava nima dozirnih naprav na % vlage hmelja, ki prihaja v humidifikator). Hmelj ostane v vrečah do 4 mesece do prevzema, ki v tem času izgubi osnovno barvo. Pri prevzemu je hmelj klasiran za eno klaso nižje.

Sušilnice zadoščajo razen na obratu Prebold, ki mu manjka za ca. 45 ton sušilnih kapacitet.

Poljedelstvo

Pšenica je bila posejana v letu 1966/67 na 249,4 ha. Od tega je bilo prijavljene za semensko proizvodnjo 148,5 ha. Komisija za priznavanje posevkov je dokončno priznala le 92,7 ha. Od prijavljene površine je komisija izločila 55,8 ha predvsem zaradi močnega napada trde sneti in delno zaradi napada rumeno modrega žitnega strgača.

Proizvodnja semenskih žit je interesantna za naše podjetje zaradi tega, ker proizvajamo semenska žita za lastno uporabo in zaradi doseganja višje cene na tržišču od merkantilne vsaj za 0,10 din po kg.

Hektarski pridelek pšenice:

Obrat	Posejano ha	Pridelek na ha v kg
Braslovče	46,0	3.850
Celje	26,0	4.320
Petrovče	47,0	4.450
Polzela	5,0	5.250
Prebold	17,7	4.020
Šempeter	22,0	4.170
Trnava	20,0	4.530
Vojnik	11,5	4.480
Vransko	11,0	4.110
Vrbje	40,0	4.610
Vrtnarstvo	3,2	4.990
SKUPAJ	249,4	4.310

Pridelek pšenice je bil dober zaradi ugodnih vremenskih razmer v času cvetenja, predvsem pa zaradi doslednega izvajanja navodil strokovne službe. Vstrajali smo na temeljiti pripravi zemlje pred setvijo, povečali smo gostoto setve in izvajali vse ostale agrotehnične ukrepe.

Rži za zrnje smo posejali 20 ha in sicer na krčevini v Zalogu. Vsa ta rž je bila tudi priznana za semensko. Proizvodnja rženih rožičkov je bila le na obratu Petrovče (23 ha).

Ker je bila rž posejana na krčevini, nismo dosegli takega sklopa na m² kot smo ga želeli. Zaradi tega je bil pridelek nekoliko slabši kot smo predvidevali.

Tudi proizvodnja rženih rožičkov ni dala zaželenih rezultatov predvsem zaradi slabih vremenskih razmer v času cepljenja in v času formiranja rožičkov. Zrnja pa smo dobili od te proizvodnje za 47% več kot smo predvidevali.

Jarega ječmena smo posejali 12,7 ha. Od tega ga je komisija za priznavanje posevkov priznala za seme 6,5 ha.

Obrat	Posejano ha	Pridelek na ha v kg
Celje	2,0	3.110
Šempeter	8,0	3.920
Vojnik	2,7	2.710
SKUPAJ	12,7	3.540

Visok hektarski pridelek je bil dosežen zaradi doslednega izvajanja agrotehničnih mer in ugodnih vremenskih razmer.

Ovsa smo v letu 1967 posejali 48,5 ha in sicer sorte Flemingstreue. Od tega je komisija za potrjevanje posevkov priznala 19 ha za semensko proizvodnjo. Oves je uspel, kljub temu, da je bil posejan na relativno slabih površinah.

Obrat	Posejano ha	Pridelek na ha v kg
Celje	9,0	3.160
Petrovče	16,0	2.210
Polzela	3,0	1.440
Prebold	1,5	2.330
Trnava	5,0	2.400
Vrbje	5,0	3.230
Mirosan	3,0	3.000
Vrtnarstvo	6,0	2.770
SKUPAJ	48,5	2.580

Krompirja smo v letu 1967 posadili 68,2 ha srednje poznega in 2 ha ranega.

Obrat	Posejano ha	Pridelek na ha v mtc
Braslovče	11,0	232,6
Petrovče	0,3	373,7
Polzela	0,4	121,5
Prebold	20,5	185,2
Šempeter	14,0	181,7
Tabor	0,3	221,0
Trnava	2,0	100,0
Vojnik	2,7	234,1
Vrbje	17,0	188,8
SKUPAJ	68,2	193,1

Ker so bili vsi krompirjevi nasadi med vegetacijo v glavnem enako oskrbovani in so kazali, da bodo dali približno enake pridelke, zaključujemo, da so bili dejanski pridelki znatno večji kot pa jih prikazuje realizacija. Pri obratih z večjimi površinami krompirja je prišlo po izkopu do kopičenja krompirja po šupak in dvoriščih, kjer je bil krompir zaradi pomanjkanja primernih skladišč izpostavljen neugodnim vremenskim in drugim prilikam. Zaradi tega ga je precej propadlo.

Poleg že omenjenih površin je imel obrat Vrtnarstvo še 2 ha zgodnjega krompirja in dosegel je pridelek 213,8 mtc.

Silažno koruzo smo posejali na 220,4 ha. Na teh površinah je bil sklop rastlin nekoliko redke, predvsem zaradi slabega vznika koruze spomladi. Temu so bile nekoliko krive neugodne vremenske razmere (hladno in vlažno vreme), predvsem pa seme, ki je imelo pri aprobaciji (potrditvi) normalno uporabno vrednost, nato pa je uporabna vrednost hitro padla zaradi slabe kalilne sposobnosti. To je bil splošen pojav v Jugoslaviji, izjema so bile le sorte, vzgojene v Zemunu.

Proizvodnja silažne koruze:

Obrat	Posejano ha	Pridelek na ha v kg
Braslovče	23,5	284,0
Celje	7,0	133,0
Petrovče	57,0	314,5
Polzela	24,7	234,1
Prebold	7,5	267,3
Šempeter	38,0	333,6
Tabor	12,3	308,1
Trnava	5,0	420,0
Vojnik	14,1	367,4
Vransko	11,0	389,8
Vrbje	20,3	326,2
SKUPAJ	220,4	314,1

Obrat gozdarstvo — žaga ima polne roke dela

Lucerno smo pridelovali na 114,3 ha.

Obrat	Površina ha	Pridelek na ha v kg
Braslovče	7,3	prodano na nj.
Celje	16,0	5.220
Petrovče	12,0	7.320
Polzela	1,9	5.890
Šempeter	43,0	7.470
Vrbje	34,1	10.420
SKUPAJ	114,3	7.510

Vsi obrati so v proizvodnji lucerne nekoliko pod planom razen obrata Vrbje, ki je presegel predvideno proizvodnjo za 30,1 %, predvsem zaradi tega, ker ima vsa lucerna v polni rodnosti, ostali obrati pa imajo večji del lucernišč starih in izčrpanih.

Ostalih deteljin je bilo v letu 1967 73,4 ha; proizvodnja pa je bila zaradi neugodnih vremenskih razmer (malo padavin) nekoliko nižja od predvidene in sicer za 5,7 %.

Obrat	Površina ha	Pridelek na ha v kg
Braslovče	9,6	7.450
Petrovče	28,0	7.320
Prebold	9,1	3.700
Tabor	5,7	7.420
Trnava	2,0	3.000
Vojnik	12,0	8.260
Vransko	7,0	6.870
SKUPAJ	73,4	6.890

Travišča

Travniki z dvema in s tremi odkosi:

Obrat	Površina ha	Pridelek na ha v kg
Braslovče	87,0	2.650
Celje	120,0	2.000
Petrovče	205,0	5.460
Polzela	92,7	6.080
Prebold	20,0	5.190
Šempeter	28,2	6.810
Tabor	24,3	5.290
Trnava	14,0	3.320
Vojnik	75,7	3.930
Vransko	55,0	6.350
Vrbje	72,0	4.130
Vrtnarstvo	2,0	2.690
SPUPAJ	795,9	4.490

Skupna proizvodnja je dosežena nasproti predvidevani le 77,8 %.

Res je, da je bilo za pridelovanje krme na travnikih dokaj neugodno vreme, ker v času vegetacije ni bilo potrebnih padavin, toda kljub temu bi morali biti boljši rezultati. Vsi obrati, ki imajo skupaj rastlinsko in živinorejsko proizvodnjo v eni poslovni enoti — razen obrata Vransko prkazujejo zelo nizek prikazan pridelek. Iz tega sklepamo, da krma pridelana na travnikih ni bila pravilno količinsko vrednotena.

Drugi vzrok za nizke pridelke, izvira iz tega, da je bila krma prodana že na travniku in fizično ni prikazana, pač pa samo finančno. To velja predvsem za obrat Celje, Trnava in Vojnik.

Seno v sadovnjakih smo pridelovali na 61,9 ha.

Obrat	Površina ha	Pridelek na ha v kg
Braslovče	25,4	5.220
Petrovče	2,0	3.000
Polzela	10,5	4.650
Tabor	0,4	2.000
Vojnik	21,6	3.640
Vransko	2,0	4.200
SKUPAJ	61,9	4.450

Sadjarstvo

Sadje smo pridobivali na 142,6 ha rodni sadovnjakov. Od tega je bilo 96,4 ha plantažnih in 46,2 ha travniških sadovnjakov.

Zaradi pravnega in pravočasnega ukrepanja proti boleznim in škodljivcem in izvajanja drugih agrotehničnih ukrepov, je bilo sadje prav dobre kvalitete, tako, da s prodajo sadja, pridelanega v plantažnih nasadih, ni bilo težav. Težave s prodajo so bile pri sadju pridelanem v travniških nasadih, predvsem zaradi neustreznih sort.

Plantažni sadovnjaki:

Obrat	Površina ha	Pridelek na ha v tonah
Braslovče	25,2	1,58
Polzela	4,2	3,36
Mirosan	67,0	3,60
SKUPAJ	96,4	3,06

Travniški sadovnjaki:

Obrat	Površina ha	Pridelek na ha v tonah
Braslovče	9,7	3,28
Petrovče	2,0	2,76
Polzela	6,3	2,83
Tabor	0,4	4,62
Vojnik	25,8	5,71
Vransko	2,0	12,27
SKUPAJ	46,2	4,96

Vrtnarstvo

Vrtnarstvo kot celota je proizvodnjo povečalo za 14,8 % glede na načrt.

Živinoreja

V letu 1967 je bil glavni poudarek na intenzifikaciji proizvodnje (tj. da povečamo proizvodnjo na krmni dan). Fizično smo krepko povečali proizvodnjo, vendar pa nas ne zadovoljujejo finančni rezultati. Zato so sicer še določeni objektivni razlogi (neselekcionirana čreda, slab startni material, še vedno nezadovoljiva osnovna krma itd.). Največ krivde za slabše finančne uspehe najdemo v organizatorjih proizvodnje in delavcih (slaba organizacija dela, odgovornost, vestnost ipd.).

Proizvodnja mleka

Farma	Število krav izpolnila	Skupna proizvodnja plan	izpolnila
Podlog	376,4	1.190.185	1.392.903
Zalog	364,9	1.232.686	1.221.908
Vrbje	84,6	271.200	309.234
SKUPAJ	825,9	2.694.071	2.924.045

Na farmi Podlog in obratu Vrbje se je število krav gibalo kakor smo predvidevali v načrtu, medtem ko na farmi Zalog nismo dosegli števila iz dveh razlogov. Predvidevali smo uvoz 120 brejih telic, s čimer bi iz farme Podlog bilo premeščeno na farmo Zalog 20 krav več; iz Žovneka pa je zaradi prenapolnjenosti prevzel obrat Vrbje 30 brejih telic, ki so sicer bile določene za farmo Zalog.

Skupna proizvodnja mleka je kljub samo 94,9 % od predvidenega števila krav, povečana za 8,5 % iznad začrtane proizvodnje.

Izrazit napredek pa je lani v izboljšanju molznosti krav:

	Št. krmn. dni v l. 1967	Proizvodnja na krmni dan	po kravi letno	Molznost 1966	Indeks 67:66
Podlog	137.391	10,114	3.701	2.954	125,3
Zalog	133.192	9,17	3.347	2.820	118,7
Vrbje	30.893	10,01	3.654	3.042	120,1
SKUPAJ	301.476	9,70	3.541	2.939	120,5

Povečanje proizvodnje po kravi je posledica ostrejšje selekcije in izločanja krav, ki so s slabo proizvodnjo in zaradi starosti prejšnja leta zniževale povprečje. Drugi vzrok večje proizvodnje je kvalitetnejša osnovna krma in doslednejše individualno krmljenje krav po proizvodnji.

Glede na kvalitetnejši sestav črede krav molznic, ki smo jo med letom oblikovali in večji individualni skrbi, so farme za 8% znižale stroške krme na liter proizvedenega mleka:

Farma	Stroški skupne prehrane	Na krmni dan	Na liter mleka	Leta 1966 Indeks	66:67
Podlog	1.143.398	8,32	0,83	0,84	98,8
Zalog	974.148	7,31	0,80	0,98	81,6
Vrbje	247.254	8,00	0,80	0,67	119,4
SKUPAJ	2.364.800	7,84	0,81	0,88	92,0

Obrat Vrbje je povišal stroške krme na liter proizvedenega mleka zaradi neuspešnega siliranja koruze, zaradi česar so silažo morali zamenjati z dražjimi močnimi krmili.

Zreja telet

Obrežitev smo v letu 1967 dosegli samo na »stare« krave (brez prvesnic) na farmi Podlog 81%, na farmi Zalog 70,8% in na obratu Vrbje, 75,6%. Nizko plodnost na farmi Zalog samo delno opravičuje visok odstotek starih krav, ki so bile po telitvi in izmolži izločene.

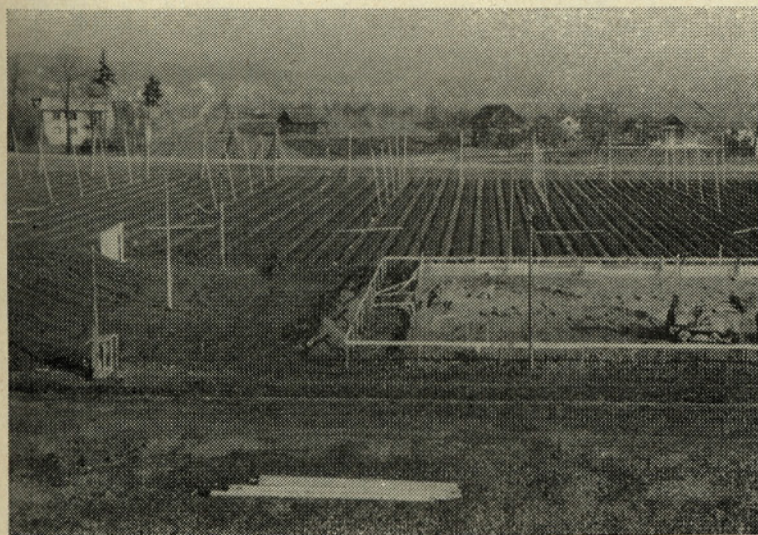
Gibanje števila živo rojenih telet in njihova uporabnost se vidi iz naslednje tabele:

Farma	Živo roj. telet	Za pl. privoz.	%	Prod. za pitan.	Iz reje izločeno plus zasilni zakol	%	Pogin	%
Podlog	448	221	49,3	201	19	4,2	7	1,3
Zalog	334	101	30	144	51	15,3	38	11,4
Vrbje	110	31	27,5	38	33	30	6	5,5
SKUPAJ	892	353	39,6	383	103	11,5	51	5,7

Zreja telet je zadovoljiva samo na farmi Podlog, medtem ko je zreja ostala na farmi Zalog še naprej problematična. Izredno visok odstotek pogina in izločitev ter zasilnih zakolov so delno posledica neustreznih pogojev zreje v telečnjakih tako na sami farmi kot na starem Zalogu. To pa ne moremo trditi za obrat Vrbje, zato gre glavna krivda za nuspelo zrejo telet na delavce.

Prيرهja in stroški krme pri teletih:

Farma	Krmini dni	Skupna prيرهja kg	Skupni stroški prehrane	Prيرهja na krmni dan	Stroški krme na krmni dan	na kg prيرهje
Podlog	32.496	19.983	133.794	0,61	4,12	6,69
Zalog	24.972	19.813	125.910	0,79	5,04	6,35
Vrbje	7.758	6.799	38.963	0,88	5,02	5,73
SKUPAJ	65.226	46.595	298.667	0,72	4,58	6,41

Pogled s Hmezada na gradbišče novega obrata Sinalce. Ob glavni cesti bodo zgradili moderno bencinsko črpalko

Glede na prيرهjo na krmni dan ne zadovoljuje zreja na farmi Podlog, stroški prehrane za kg prيرهje so previsoki na obeh farmah.

Plemenske telice

Kljub intenzivnejši tehnologiji zreje plemenskih telic so rezultati v letu 1967 nezadovoljivi:

Obrat, farma	Število krmnih dni	Povpr. število živali	Skupna prيرهja	Stroški prehrane	Prir. na krmni dan	na krmni dan	Stroški na kg
Braslovče	83.325	228,3	43.933	294.844	0,53	3,54	6,71
Petrovče	20.776	56,9	12.363	84.368	0,60	4,08	6,82
Podlog	14.128	38,7	8.223	59.144	0,58	4,19	7,19
Zalog	37.543	102,9	18.247	149.336	0,49	3,98	8,18
Vrbje	42.630	116,8	24.392	139.380	0,57	3,27	5,71
SKUPAJ	198.402	543,6	107.158	727.072	0,54	3,66	6,78

Prيرهja na krmni dan je nizka, stroški prehrane za kg prيرهje pa previsoki. To je posledica ekstenzivne zreje, ki ne more garantirati kvalitetne obnove osnovnih čred.

Pitanje mladih govedi

V pitanju mladih govedi smo z intenziviranjem prehrane, odgovornejše odbire telet za pitanje in boljšo organizacijo dela napravili v prيرهji na krmni dan lep napredek. Še vedno pa nas ne zadovoljujejo stroški prehrane na kg prيرهje:

Obrat	Prيرهja na krmni dan			Stroški prehrane na kg prيرهje			
	Število pitancev	1967	1966	indeks 67:66	1967	1966	indeks 67:66
Celje	136,0	0,96	0,80	120	5,21	6,69	78
Petrovče	61,2	0,89	0,78	114	6,37	5,37	119
Polzela	156,9	1,03	0,91	113	4,68	4,95	95
Prebold	79,5	0,89	0,79	113	7,09	6,23	114
Tabor	84,6	0,92	0,81	114	5,81	5,89	98
Trnava	33,7	0,87	0,79	110	5,37	5,40	99
Vojnik	255,0	0,96	0,79	122	5,37	5,47	98
Vransko	186,7	1,03	0,97	106	4,97	5,39	92
Vrbje	96,1	1,02	0,94	109	3,94	4,73	84
SKUPAJ	1.089,4	0,97	0,85	114	5,38	5,51	97,6

Zlasti izstopajo nekateri obrati po izredno visokih stroških za kg prيرهje (Petrovče, Prebold, Tabor) kljub temu, da je bila uvedena enaka tehnologija prehrane v vseh pitaliških. Prav tako se bistveno ni razlikoval material za pitanje. Vzroke moramo torej iskati v slabši organizaciji dela in netočni evidenci prevzema ter porabe krme.

Gozdarstvo

Gojitev in nega gozdov je po planu realizirana 100%. Tako je bilo zasajenih 600 kom. topolov, opravljena žetev plevla na 5 ha ter čiščenje gošč na 14 ha.

Posek in izdelava lesa je presežena v povprečju 35%, od tega: iglavci za 20% in listavci za 61% v povprečju 35% ali skupen posek 3.136 m³, od tega iglavci 1.766 m³. Na prekoračitev plana je vplivala izgradnja daljnovođa, kjer je bil posek nujen.

Razrez lesa je dosežen le s 84%, ker je bil po planu predviden le enkratni rez. Lastnega lesa je bilo razrezanega 773 m³, razrez tujega lesa ali usluge 1.426 m³, skupaj 2.199 m³.

Že v letu 1966 smo pristopili k načrtni ureditvi gozdov, ta naloga se je nadaljevala v letu 1967. Določili smo ponovno vse posestniške meje, izvršili biološki, ekološki in gospodarski opis vseh gozdov in izvršili izmere lesne zaloge in prirastka. Na podlagi teh ugotovitev znaša lesna zaloga 14,9 m³ po ha. Udeležba drevesnih vrst je naslednja: smreka 25%, jelka 4,5% rdeči bor 26,9%; iglavci skupaj 56,5% in listavci 43,5%. Letni prirastek vseh gozdov znaša 4.154 m³ ali 4,64 m³/ha, od tega odpade na iglavce 62% in na listavce 38%.

Po izdelanem predlogu in potrebi se bodo letne sečnje izkoriščale le 71% od prirastka, razlika 29% naj bi letno večala gozdno zalogo.

Kooperacijska proizvodnja

V zasebni lasti je na območju kombinata 22.000 ha kmetijskih površin, in sicer v občini Celje 10.180 ha in v občini Zalec 11.820 ha. Blagovno interesantnih kmetij je 2973 — v celjski občini 1091 s 5048 ha kmetijskih zemljišč in v žalski 1882 z 8442 ha kmetijskih zemljišč. — Polkmetje posedujejo v celjski občini 51 % zemljišč, v zasebni lasti (5.132 ha) in v žalski občini 28,5 % (3.378 ha).

Pogodbe o trajnem gospodarskem sodelovanju je imelo sklenjene 2.195 blagovno interesantnih kmetij z 9.871 ha kmetijskih površin.

Po občinah je stanje naslednje:

Zalec 1.777 kmetij z 8.197 ha kmetijskih površin

Celje 418 kmetij z 1.673 ha kmetijskih površin

S pogodbami je bilo zajetih 74 % blagovno zanimivih kmetij — v žalski občini 94 % in v celjski 38 %.

Med letom se je zmanjšalo število kmetij s sklenjenimi pogodbami za 53, površina pa za 51 ha. Podatek nam pove, da so izpadale manjše kmetije, na novo vključevale pa večje.

V posameznih panogah proizvodnje, pitanje živine in piščancev je sodelovalo večje število kooperantov, ki sicer niso sklenili pogodb o trajnem gospodarskem sodelovanju.

Pregled kmečkega prebivalstva po občinah:

Občina	Vseh prebivalcev	Kmečkih prebivalcev	%
Celje	57.262	5.661	9,9
Zalec	32.501	8.714	26,8

Odstotek kmečkega prebivalstva nasproti celotnemu prebivalstvu se je med letom znižal v celjski občini za 1,7 % (1966 — 1,1 % in v žalski za 0,5 % (1966 — 0,5 %)). V absolutnih številkah se je kmečko prebivalstvo zmanjšalo v celjski občini za 859 (1966 — 499) in v žalski za 132 (1966 — 97) oseb.

Razdrobljenost kmečkih zemljišč in neugodna starostna struktura kmečkega prebivalstva zelo ovirata hitrejši napredek proizvodnje. Povprečna blagovno sposobna kmetija ima 4,3 ha kmetijske zemlje, aktivno sposobni sta dve tretjini kmečkega prebivalstva, po oceni ena tretjina kmetij nima naslednikov. Aktivni kmečki prebivalec obdeluje povprečno 1,4 ha zemlje.

Celokupna kooperacijska proizvodnja se je v zadnjih dveh letih gibala takole:

Indeks 1967:1966 = 94

Indeks 1967:1965 = 106,2

V teh dveh letih opažamo, da kooperacijska proizvodnja raste, pada pa prosti odkup.

	Indeks 1967:1966	Indeks 1967:1965
kooperacijska proizvodnja	95,5	110,9
prosti odkup	83,6	79

Pri glavnih proizvodih je bila dosežena naslednja realizacija:

	1965	1966	1967	Indeks 1967:1966
hmelj mc	12.133	12.214	10.881	89
pitanci mc	8.205	11.993	10.159	85
krave mc	2.974	3.358	2.299	68
ostalo govedo mc	2.647	1.665	1.285	77
teleta mc	1.948	1.919	2.275	119
Govedo skupaj mc	15.774	18.935	16.018	85
prašiči mc	2.180	603	815	133
pohanci mc	1.648	4.951	7.784	157
živali za zakol skupaj mc	19.602	24.489	24.607	100,4
mleko hl	7.874	17.077	19.312	113

Hmeljske površine v kooperacijski proizvodnji so se v letu 1967 povečale za 36 ha in sicer od 889 na 925 ha.

Obnovljenih je bilo 91 hmeljišč (v letu 1965 23,5 ha, 1966 52 ha). Obnova se približuje normalni letni obnovi, vendar pa nam starost nasadov - 778 ha nasadov je povprečno starih 10 let - narekuje obnovo v večjem obsegu. Na žičnicah v zadružnih hmeljiščih je bilo obnovljenih 72 ha hmeljišč, na hmeljevkah na manjših parcelah pa 19 ha. Krčijo se predvsem stara hmeljišča s hmeljevskami, ki so se v letu 1967 zmanjšala od 594 na 524 ha. Struktura nasadov v letu 1967 je bila naslednja:

	žičnica ha	hmeljevke ha
stari nasad	310	524
novi nasad	72	19
skupaj:	382	543

Za hmeljišča s hmeljevskami smo nabavil 113.000 hmeljev.

Zaradi smotrnejšega izkoriščanja hmeljskih sušilnic podjetja smo uvedli na teh prevzem zelenega hmelja od kooperantov. Na ta način je bilo prevzetega 60.415 kg hmelja.

Število hmeljarjev — kooperantov se je zmanjšalo od 1602 v letu 1966 na 1517 v letu 1967, torej za 85, kar je manj kot v letu 1966, ko je prenehalo s hmeljarjenjem 168 kooperantov.

Hmeljarjenje opuščajo polkmetje, ki so hmeljarili na manjših površinah, v nekaj primerih pa tudi ostareli kmetje, ki nimajo dovolj delovnih moči.

Na območju kombinata ni sodelovalo v kooperacijski proizvodnji 21 hmeljarjev s 16 ha hmeljišč (v letu 1965 — 22 hmeljarjev s 16,5 ha in v letu 1966 18 hmeljarjev s 13 ha hmeljišč). Kombinatu je prodalo pridelek hmelja 6 nekooperantov, ki so imeli 5,75 ha zemljišč.

Sušno leto je izredno vplivalo na pridelek hmelja. Na najbolj prizadetih območjih hmeljarji niso pridelali niti 1000 kg hmelja na starih hmeljiščih. Takih hmeljarjev je 257 s 120 ha zemljišč. Na slab pridelek je vplivala tudi neugodna starostna struktura hmelja, v nekaj primerih pa tudi slaba obdelava.

Pridelali smo 1.088.115 kg hmelja. Po toči priznan izpad znaša 43.337 kg. V starih nasadih je bil dosežen pridelek 1284 kg/ha, vključujoč priznan izpad zaradi toče pa 1.334 kg/ha.

Dosežena je bila dobra kvaliteta hmelja, in sicer v %:

	1967	1966	1965
I. razred	36,81	25,2	29
II. razred	60,92	68,6	67
III. razred	2,10	5,5	3,4
IV. razred	0,17	0,7	0,6

Vključujoč udeležbo na dohodku so kooperanti dosegli povprečno odkupno ceno kg hmelja 11,60 din in prejeli za hmelj 12.622.134,00 N-din.

Kmetje vse pogosteje segajo po zaščitnih sredstvih, zavedajoč se nevarnosti, ki grozijo sadovnjakom. Mlada gospodarja Tavčar in Okorn z Brega družno opravljata zimsko škropljenje

V letu 1966 je bila povprečna odkupna cena 9,89 din. Koooperanti so prejeli za hmelj 12,077.750,00 din.

Višja odkupna cena v letu 1967 je odraz spremenjenega vlaganja, strojne storitve za obdelavo je vlagal kooperant (0,87 din na kg), večjega plačila obiralcem (0,56 din na kg, višjih družbenih dajatev, davek, kmečko in nezgodno zavarovanje (0,15 din na kg) in boljše kvalitete (0,13 din na kg).

Na ustvarjenem dohodku so bili koooperanti udeleženi s 399.175,00 din, oziroma z 0,37 din na kg pridelka hmelja.

PLC kg hmelja v letu 1967 je 18,89 din, v letu 1966 pa 18,36 din.

V letu 1967 je bilo uvedeno interno zavarovanje hmelja proti viharju. Priznано je bilo 1.345 kg izpada in to 43 hmeljarjem.

Hmelj so prevzemali na osnovi 11 % vlage. Odbitki zaradi previsoke vlage znašajo 1,23 % (v letu 1966 — 1,2 %, 1965 — 1,8 %, 1964 — 2,5 %).

Na slabšo realizacijo v govedoreji je vplivala suša, predvsem pa težave z odkupom in plasmanom živine slabših kategorij. Posledice so se odražale v zelo visoki ponudbi in odkupu telet in veliko večjem številu črnih zakolov slabše živine.

Napredek pri proizvodnji osnovne krme ni zadovoljiv. Izdobljenih je bilo 5.192 ton umetnih gnojil in sicer 3.811 ton po kooperacijski in 1.381 ton po prosti ceni. V primerjavi z letom 1966 je poraba padla za 5 %, medtem ko se je v l. 1966 v primerjavi z letom 1965 povečala za 32 %. Na padec porabe so vplivale višje cene.

Na blagovno sposobnih kmetijah bi se moralo trošiti, uporabljajoč srednje doze, 7.500 ton umetnih gnojil.

Kooperantom je pripadala na realizirano proizvodnjo 4.618 t umetnih gnojil po kooperacijski ceni in niso uporabili 807 t gnojil, ki so jim pripadala (v letu 1966 — 662 t).

Kooperanti so potrošili povprečno na ha kmetijskih površin 386 kg umetnih gnojil, in sicer v žalski občini 402 kg in celjski 305 kg.

Na ha obdelovalne zemlje v zasebni lasti, je uporaba umetnih gnojil po občinah naslednja:

	Obdelovalna zemlja	Poraba	Na ha
Zalec	9.900 ha	4.276 ton	432 kg (1966 — 478 kg)
Celje	9.000 ha	916 ton	102 kg (1966 — 88 kg)
Skupaj	18.900 ha	5.192 ton	275 kg (1966 — 290 kg)

V živinorejski proizvodnji izstopajo dolinski predeli, tu se pri rejcih kaže težnja k preusmeritvi na proizvodnjo mleka. V tej proizvodnji specializacija tudi najhitreje poteka. Število proizvajalcev mleka se je zmanjšalo od 713 na 607, od teh se je 41 opremilo z molznimi napravami, štirje pa z napravami za dosuševanje sena. Po načrtih naših služb jih je 8 adaptiralo hleve v letu 1966, v letu 1967 pa 18.

Stalež goveje živine v zasebnem sektorju se je v preteklem letu povečal za 1.281 glav in sicer od 12.902 na 14.183 glav.

Plemenskih krav in telic je 7.780 glav, od tega pasemsko čistih 30,5 %. Pasemska čistost je v obdobju 1964 — 1967 narasla od 18 % na 30,5 %.

Bistvene spremembe so nastale v posameznih kategorijah živine. Mladi pitanci so se v obdobju 1964 — 1967 povečali za 1.617 glav — od 3.665 na 4.982 glav.

Kooperantom smo v letu 1967 nabavili 146 glav plemenske živine. Od leta 1964 je bilo kooperantom nabavljenih 1074 glav plemenske živine, in sicer za območje občine Zalec 738 glav in občine Celje 336.

Na plemenskem sejmu v Trnavi so prodali 35 plemenskih krav in telic; v letu 1966, ko sta bila izvedena 2 sejma pa 107 glav.

Selekcijska služba je vodila v A kontroli 612 čistopasemskih krav in v B kontroli 682 krav. Število krav v A kontroli se je povečalo za 38 glav, v B kontroli pa zmanjšalo za 398 krav. Število krav v B kontroli se je zmanjšalo načrtno na število, ki je potrebno za uveljavljanje premije za mleko.

Med letom smo priskrbeli rejcem 18 plemenskih merjascev, v decembru 1966 pa 10 bikov — plemenjakov.

V selekcijsko službo je bilo zajetih 9 plemenskih svinj. Iz teh vzrejališč je bilo prodanih 48 plemenskih svinj in merjascev.

Urejeni sta bili dve pitališči za teleta do 200 kg teže. V vseh 5 pitališčih telet pri kooperantih je bilo spitanih za nadaljnjo rajo 310 telet.

Število pitancev brojlerjev se je povečalo od 44 na 46. Tri pitališča so opremili s krmilnimi napravami. Uredili so 1 pitališče

za proizvodnjo konzumnih jajc, ki je v lanskem letu proizvedlo 75.000 jajc za trg.

Proizvodnjo brojlerjev so zelo ovirale težave s prodajo. Zaradi tega zastavljenega plana tudi nismo v celoti realizirali. Povprečna teža spitanih piščancev se je dvignila od 1,53 kg v letu 1966 na 1,54 kg. Prilike na tržišču so zaostrele tudi vprašanje kvalitete brojlerskega mesa. Konfiskat mesa se je dvignil od 1 na 1,25 %, odstotek manjvrednega mesa pa od 5 na 6,2 %. Ker prodajamo manjvredno meso znatno ceneje, nam je zaradi te kategorije izpadlo 146.990,00 din dohodka, prav tako pa tudi kooperantom.

Organizirano smo v proizvodne namene investirali približno 6,895.000,00 din (v letu 1966 približno 3,200.000,00 din). Viri financiranja so bili naslednji:

KK — izgradnja žičnic	1,724.000,00 din
posojila kooperantom	2,133.000,00 din
sredstva kooperantov	3,038.000,00 din

Namensko so bile investicije naslednje:

plemenska živina	651.000,00 din
nabava mehanizacije	2,102.000,00 din
adaptacija hlevov	1,732.000,00 din
izgradnja hmeljske žičnice	2,113.000,00 din
ostalo	297.000,00 din

Opisana investicijska dejavnost je v veliki meri odraz dobro vpeljane hranilno-kreditne službe v podjetju. Z namenskimi krediti je uspelo aktivirati tudi precejšnja sredstva kooperantov.

Opremljanje kooperantov s stroji poteka sorazmerno naglo. Ob koncu leta so posedovali 159 traktorjev, 480 motornih kosilnic, 41 molznih naprav itd. Število traktorjev se je med letom povečalo za 62, motornih kosilnic za 88 in molznih naprav za 21.

Kooperantom je bilo izvršenih 35.510 ur traktorskih uslug (leta 1966 — 55.683 ur) in 2.794 delovnih ur s kombajni (leta 1966 — 2.555 ur). Usuge padajo vzporedno z opremljanjem kooperantov s stroji.

Kooperantom je bilo dobavljenega: 97.000 kg semenskih žit, (1966 — 50.500 kg), 95.000 kg semenskega krompirja (1966 — 72.000 kg) in 101.350 kg zaščitnih sredstev (1966 — 88.530 kg).

Kooperacijsko proizvodnjo so vodile obračunske enote za kooperacijsko proizvodnjo na 11 obratih kombinata, ki organizacijsko zajemajo vse območje kombinata. V kooperacijski proizvodnji je v letu 1967 delalo 45 kmetijskih tehnikov in 2 agronoma.

Kooperanti sodelujejo v organih podjetja in obratov, ki imajo v sestavi kooperacijsko proizvodnjo in sicer v sorazmerju z deležem njihove proizvodnje v proizvodnji podjetja oziroma obratov. V raznih organih podjetja in obratov je v preteklem letu sodelovalo 257 kooperantov.

Letos si bodo veliko večino hmeljevki morali priskrbeti hmeljarji sami

I. PROIZVODNI DOSEŽKI V LETU 1967

V tem poročilu ne opisujemo razmer v katerih smo proizvajali oziroma delali, temveč le prikazujemo količinske dosežke v proizvodnji, predelavi in storitvah v zadnjih treh letih.

1. CELOTNA PROIZVODNJA PODJETJA

Dosežena proizvodnja v letu 1967 nasproti letu 1966 in v letu 1966 nasproti letu 1965 po posameznih delovnih enotah in za podjetje kot celoto v indeksih:

	67:66	66:65
Podjetje kot celota od tega:	106,3	113,6
1. Braslovče	86,9	106,4
2. Celje	94,5	114,6
3. Petrovče	101,3	150,3
4. Polzela	95,5	132,1
5. Prebold	96,7	109,1
6. Šempeter	96,4	108,9
7. Tabor	97,3	113,5
8. Trnava	96,2	94,3
9. Vojnik	116,0	106,6
10. Vrnsko	95,6	118,1
11. Vrbe	99,2	111,5
12. Mirosan	64,2	119,4
13. Vrtnarstvo	109,4	110,1
14. Gozdarstvo	115,1	108,3
15. Mleko: proizvodnja predelava	106,9 132,4	111,1 132,9
16. Mesnine	109,9	114,2
17. Hmezad	102,8	109,2
18. Strojna postaja	119,1	108,4

Gibanja med posameznimi leti v indeksih so izračunana na podlagi dosežene proizvodnje in planskih cen veljavnih za leto 1967.

Kmetijski kombinat Žalec je dosegel v letu 1967 večjo celotno proizvodnjo nasproti letu 1966 za 6,3 %.

Ocenjujemo, da smo v letu 1967 imeli manjšo proizvodnjo zaradi sušne letine v hmelju za 198,2 toni, v krmu za 5.113,3 tone, v sadju za 147,5 ton.

Zaradi tega je kombinat izpolnil proizvodni načrt za leto 1967 s 102,9 %.

Posamezne proizvodne delovne enote podjetja so svoje načrte za leto 1967 izpolnile v odstotkih takole:

1. Braslovče	85,9
2. Celje	103,9
3. Petrovče	96,2
4. Polzela	84,6
5. Prebold	92,3
6. Šempeter	99,5
7. Tabor	83,0
8. Trnava	85,6
9. Vojnik	104,4
10. Vrnsko	97,3
11. Vrbe	97,5
12. Mirosan	75,1
13. Vrtnarstvo	114,8
14. Gozdarstvo	105,1
15. Mleko (farme) (predelava)	95,8 110,3
16. Mesnine	108,8
17. Hmezad	97,0
18. Strojna postaja	113,5

2. KMETIJSKA PROIZVODNJA

Naslednja razpredelnica kaže rast količin pridelkov iz lastne in kooperacijske proizvodnje, ki jih podjetje prodaja na tržišču (tržna proizvodnja podjetja):

	1967	1966	1965
- hmelj (ton)	2.131,1	2.206,7	1.957,6
- žita (ton)	1.440,7	1.133,1	1.201,0
- krompir (ton)	1.501,9	2.070,4	1.759,8
- povrtnine (ton)	834,0	555,4	712,8
- sadje (ton)	607,3	799,8	217,1
- gozdni sadeži (ton)	44,2	39,7	32,2
- mleko (hl)	47.286,6	42.168,2	30.356,2
- goveje meso (ton)	2.382,6	2.717,4	2.379,4
od tega:			
pitanci (ton)	1.614,0	1.859,7	1.424,9
pohanci (ton)	778,4	495,1	164,9
prašiči (ton)	84,3	60,5	258,4
klavni konji (ton)	15,2	26,8	42,5
- meso skupaj (ton)	3.260,5	3.299,8	2.845,2

a) Lastna kmetijska proizvodnja

Gibanje lastne kmetijske proizvodnje je bilo v zadnjih treh letih po kmetijskih obratih naslednje (v indeksih):

	67:66	66:65
Lastna proizvodnja skupaj od tega:	101,1	117,5
1. Braslovče	86,1	118,9
2. Celje	104,5	107,1
3. Petrovče	96,9	172,2
4. Polzela	102,4	180,1
5. Prebold	102,9	114,5
6. Šempeter	98,2	106,5
7. Tabor	110,4	111,3
8. Trnava	74,4	188,1
9. Vojnik	117,2	92,7
10. Vrnsko	106,9	120,8
11. Vrbe	109,9	109,4
12. Mirosan	64,2	119,4
13. Vrtnarstvo	109,4	110,1
14. Mleko (farme)	106,9	111,1

Po posameznih panogah lastne kmetijske proizvodnje za celo podjetje pa:

	Stanje 1. 1.	Povečanje	Sprem. kateg.	Zmanjšanje	Stanje 31. 12.
njive	1.696,3	16,2	+ 4,4	73,1	1.643,8
sadovnjaki	219,6	-	- 11,8	3,1	204,7
travniki	1.139,9	89,9	- 13,7	60,9	1.155,2
obdelovalna zemlja	3.055,8	106,1	- 21,1	137,1	3.003,7
senožeti	131,5	-	+ 22,7	19,4	134,8
pašniki	25,0	-	- 2,7	7,3	15,0
ribniki, steljniki	112,2	-	- 4,0	-	108,2
kmetijska zemlja	3.324,5	106,1	- 5,1	163,8	3.261,7
gozdovi	821,3	-	-	-	821,3
rodovitna zemlja	4.145,8	106,1	- 5,1	163,8	4.083,0
nerodovitno	204,4	-	+ 5,1	-	209,5
skupaj	4.350,2	106,1	-	163,8	4.292,5

V zadnjih treh letih smo pridelali najvažnejših kmetijskih pridelkov:

	1967	1966	1965
- hmelj (ton)	1.053,9	985,3	744,3
- žita (ton)	1.317,9	1.005,4	1.090,9
- krompir (ton)	1.359,6	1.696,9	1.501,4
- ostale vrtnine (ton)	838,5	855,4	712,8
- njivska krma (ton)	8.286,7	11.097,3	11.455,0
- seno			
travišč (ton)	5.233,8	7.127,3	7.242,1
sadje (ton)	524,4	535,1	172,2
- mleko (hl)	29.240,5	26.527,1	24.750,0

- hmeljarstvo	107,3	131,6
- ostala rastlinska proizvodnja	82,0	102,0
- sadjarstvo	78,0	129,8
- živinoreja	105,5	103,0

Po panogah v posameznih kmetijskih obratih je lastna kmetijska proizvodnja izpolnila proizvodni načrt za leto 1967 takole (v indeksih):

	SK	H	P	S	Ž
Lastna proizvodnja skupaj od tega:	96,5	98,7	92,9	86,8	96,1
1. Braslovče	83,4	85,3	99,6	94,6	62,8
2. Celje	102,6	103,4	69,9	-	140,3
3. Petrovče	94,0	94,6	87,1	92,2	116,4
4. Polzela	99,4	-	83,7	126,0	109,6
5. Prebold	87,4	87,3	85,0	-	92,8
6. Šempeter	99,7	100,5	96,2	-	-
7. Tabor	90,6	92,4	82,0	154,2	86,2
8. Trnava	67,6	-	70,3	-	63,6
9. Vojnik	104,3	113,6	76,0	221,8	93,2
10. Vrnsko	104,8	105,9	93,4	204,6	103,6
11. Vrbe	107,8	112,4	93,1	-	101,0
12. Mirosan	75,1	-	113,3	74,9	-
13. Vrtnarstvo	114,8	-	114,8	-	-
14. Mleko:					
farma					
Podlog	108,2	-	85,9	-	110,0
farma					
Zalog	85,1	-	67,9	-	86,1

Znaki pomenijo: SK = skupaj delovna enota; H = hmeljarstvo; P = poljedelstvo; S = sadjarstvo; Ž = živinoreja.

Kombinat je v letu 1967 gospodaril na naslednjih zemljiščih (v ha):

Povprečno število proizvodnih živali je bilo (glav):

	1967	1966	1965
– krav	826	917	920
– plemenskih telic	600	490	425
– rojstvo telet	908	783	837
Prodali smo naslednje število živali:			
	1967	1966	1965
– izločenih krav	229	146	209
– izločenih telic in telet	178	201	362
– izločenih pitancev	114	226	162
– pitancev	1.473	1.513	1.405
– vsega skupaj	1.994	2.086	2.138

Na tržišču smo prodali iz lastne kmetijske proizvodnje:

	1967	1966	1965
– hmelja (ton)	1.053,9	985,3	744,3
– žita (ton)	1.317,9	1.005,4	1.090,9
– krompirja (ton)	1.150,1	1.490,1	1.428,5
– ostalih vrtnin (ton)	834,0	555,4	712,8
– sadja (ton)	524,4	535,1	172,2
– mleka (hl)	27.974,5	25.091,4	22.482,2
– govejega mesa (ton)	780,7	823,8	802,0
– od tega: pitanci (ton)	598,1	660,4	604,4

Tržna kmetijska proizvodnja je bila v letu 1967 nasproti letu 1966 večja za 7,7 %.

b) Kooperacijska kmetijska proizvodnja
Proizvodno sodelovanje z zasebnimi proizvajalci je organizirano v 11 kmetijskih delovnih enotah.

Kooperacijska proizvodna dejavnost se je delila: na kooperacijsko proizvodnjo in na odkup kmetijskih pridelkov in prodajo reprodukcijskega materiala.

V zadnjih 3 letih je bilo gibanje celokupne kooperacijske proizvodnje naslednje (v indeksih):

	67 : 66	66 : 65
Kooperacija skupaj od tega:	94,0	112,9
1. Braslovče	87,6	97,2
2. Celje	88,9	119,2
3. Petrovče	104,6	137,2
4. Polzela	94,1	125,8
5. Prebold	90,8	104,3
6. Šempeter	95,0	110,9
7. Tabor	89,9	114,8
8. Trnava	97,9	90,7
9. Vojnik	114,9	121,1
10. Vrnsko	87,1	116,1
11. Vrbje	85,2	114,5

Samo proizvodno sodelovanje z zasebnimi proizvajalci pri proizvodnji hmelja, pitanja govedi, prašičev, pohancev, mleka, krompirja in fižola pa se je v teh letih gibalo tako-le:

	67 : 66	66 : 65
Proizvodno sodelovanje skupaj od tega:	95,5	116,1
1. Braslovče	88,2	98,1
2. Celje	93,6	146,0
3. Petrovče	103,8	141,7
4. Polzela	102,1	119,2
5. Prebold	89,8	111,9
6. Šempeter	96,7	111,8
7. Tabor	91,0	114,7
8. Trnava	96,8	91,3
9. Vojnik	122,5	114,1
10. Vrnsko	88,2	119,9
11. Vrbje	86,0	128,4

Načrt kooperacijske proizvodnje smo v letu 1967 dosegli takole (v indeksu):

	SK	KO	PO
Kooperacija kot celota od tega:	91,8	90,6	103,2
1. Braslovče	88,3	87,6	98,0
2. Celje	104,7	105,3	103,0
3. Petrovče	97,7	96,5	111,7
4. Polzela	82,0	81,3	91,4
5. Prebold	98,2	98,7	94,1
6. Šempeter	99,3	00,5	94,0
7. Tabor	78,5	77,0	104,0
8. Trnava	87,0	85,6	126,3
9. Vojnik	104,5	103,1	107,6
10. Vrnsko	91,3	90,2	100,8
11. Vrbje	84,1	82,4	101,3

Znaki pomenijo SK = skupaj kooperacijska proizvodnja, KO = kooperacijska proizvodnja, PO = prosti odkup kmetijskih pridelkov (prodaja reprodukcijskega materiala).

c) Poraba reprodukcijskega materiala
Umetnih gnojil in zaščitnih sredstev za kmetijsko proizvodnjo smo porabili v preteklih letih:

	1967	1966	1965
– umetnih gnojil (ton)	8.904	9.052	9.352
– zaščitnih sredstev (ton)	140	135	141

V letu 1967 so bila porabljena umetna gnojila:

– za lastno proizvodnjo	3.712 ton
– za kooperacijsko proizvodnjo	3.810 ton
– za ostalo kmečko proizvod.	1.382 ton

č) Kmetijski stroji

Število strojev pri delovnih enotah je iz leta v leto manjše zaradi boljšega in smotrnejšega izkoriščanja strojev in sprememb sestava strojev v korist težjih in večjih, kar pa na kvaliteto dela ne vpliva, čeprav je obseg dela enak ali celo večji kot pretekla leta.

	1967	1966	1965
Kapacitete:			
– začetno stanje traktorjev	159	181	238
– končno stanje traktorjev	134	159	217
– povprečno število traktorjev	136	167	230
– delovnih dni skupaj	41.056	50.226	70.304
– delovnih dni v popravilu	4.342	5.910	9.554
– sposobnih delovnih dni	36.714	44.316	60.750
Planska zadolžitev ef. ur	215.940	235.470	293.200

	1967	1966	1965
Zaposlenost traktorjev			
– kmetijska dela ur	167.249	213.214	250.537
– nekmetijska dela ur	21.447	39.278	45.802
– ostalo (premiki) ur	2.417	4.736	5.520
– vsega skupaj ur	191.113	257.228	301.895

	1967	1966	1965
Opravljen ure:			
– v lastni proizvodnji	135.327	187.060	190.799
– v kooperacijski proizvodnji	35.510	56.683	69.736
– izven tega	20.276	13.485	41.360
– skupaj	191.113	257.228	301.895

3. GOZDARSTVO

Delovna enota »Gozdarstvo« se ukvarja z gozdno in žagarsko proizvodnjo. Gozdna

proizvodnja zajema: izkoriščanje gozdov in gozdno gojitvena dela; žagarska proizvodnja pa zajema predelavo lastnih proizvodov in uslužnostni razrez.

Gozdarstvo je izpolnilo načrt za leto 1967 s 105,1 (v indeksu), od tega po posameznih dejavnostih:

– izkoriščanje gozdov s	138,6
– predelava lastnih proizvod. z	78,7
– uslužnostni razrez s	110,7
– investicije v 1. režiji s	73,8
V lastnih gozdovih smo posekali lesa:	
v letu 1965	1.836 m ³
v letu 1966	1.753 m ³
v letu 1967	3.187 m ³

V preteklih 3 letih se je po dejavnostih delovne enote »Gozdarstvo« gibala proizvodnja (v indeksih):

	67 : 66	66 : 65
– eksploatacija gozdov	172,6	90,7
– predelava lastnih proizvodov	102,1	92,8
– uslužnostni razrez	58,9	158,3
– investicije v lastni režiji	100,3	272,4
– obrat skupaj	115,1	108,3

4. MLEKO

Delovna enota »Mleko« je imela v svojem sestavu naslednje poslovne enote:

– farma Podlog
– farma Zalog
– mlekarna Celje
– brezalkoholne pijače in
– prodajalne mlečnih izdelkov in mleka.

Proizvodnjo mleka farm Podlog in Zalog smo zajeli že v poglavju o lastni kmetijski proizvodnji, zato tu obravnavamo samo predelavo mleka in proizvodnjo brezalkoholnih pijač.

Delovna enota »Mleko« je odkupila naslednje količine mleka:

	1967	1966	1965
– s področja podjetja (hl)	48.016	42.400	30.570
– izven področja podjetja (hl)	24.764	18.267	10.994
skupaj (hl)	72.780	60.667	41.564

Načrt odkupa mleka za leto 1967 je bil prekoračen za 19,6 %.

Za leto 1967 je bil postavljeni program proizvodnje (brez farm), predelave in prodaje izvršen takole (v indeksih):

– predelava mleka	122,7
– proizvodnja brezalkoholnih pijač	85,4
– prodaja (lastna trg. mreža)	70,8
– skupaj	110,3

V zadnjih treh letih so bila zabeležena naslednja gibanja predelave mleka:

	1967	1966	1965
– konzumno mleko (hl)	52.185	42.910	31.857
– jogurt (hl)	1.658	1.430	1.195
– smetana (hl)	707	771	453
– čajno maslo (mc)	232	147	153
– skuta (mc)	460	396	177
– razni siri (mc)	977	723	391

V proizvodnji brezalkoholnih pijač pa je bil naslednji rezultat:

	1967	1966	1965
– brezalkoholne pijače (hl)	9.054	3.680	3.241
Dnevna zmogljivost mlekarnice (20.000 ltr.) je bila izrabljena takole:			
leta 1967	110 %		
leta 1966	69 %		
leta 1965	46 %		

5. »MESNINE«

Delovna enota »Mesnine« je svoj letni načrt presežala za 8,8 %.

Nabava živine za zakol se je po letih gibala takole:

	1967	1966	1965
— teleta (ton)	381,9	348,6	263,9
— ostalo govedo (ton)	5.913,0	5.185,5	4.247,8
— govedo			
skupaj (ton)	6.294,9	5.534,1	4.511,7
— prašiči (ton)	1.364,6	1.178,6	1.398,2
— konji (ton)	29,2	31,1	32,9
— piščanci (ton)	—	—	140,0
— vsega skupaj (ton)	7.688,7	6.743,8	6.082,8
Odkup živine:			
	1967	1966	1965

— s področja podjetja v %	26,5	38,4	39,2
— izven področja podjetja v %	73,5	61,6	60,8
Za potrebe prodaje je bilo v zadnjih treh letih nabavljeno še:			
	1967	1966	1965

— mesa (ton)	936,1	934,7	1.021,0
— ostalega trg. blaga (ton)	567,1	621,4	378,7
Uslužnostno klanje (ton):	43,0	294,6	535,6
Izvoz mesa (ton):	1.617,2	798,9	769,5

Proizvodnja in prodaja mesa in mesnih izdelkov je bila v preteklih letih naslednja:

	1967	1966	1965
— klavnica izplen (ton)	5.010,9	4.453,2	3.876,9
— predelava: mesni izdelki (ton)	652,2	670,0	542,3
prekajeno meso (ton)	252,4	297,3	314,5
— prodaja repro-materiala (ton)	958,7	907,9	638,5
— prodaja na debelo (ton)	1.910,6	1.999,6	1.120,1
— malo prodaja (ton)	2.664,6	2.907,1	3.266,7

6. »HMEZAD«

Ta delovna enota se ukvarja z odkupom, predelavo in izvozom hmelja in s proizvodnjo močnih krmil.

Proizvodni načrt za leto 1967 je ta delovna enota izpolnila s 97,0 %, od tega poslovna enota »Hmezad« s 94,4 % in poslovna enota »Močna krmila« s 126,6 %.

Poslovna enota »Močna krmila« je po letih dosegla naslednje rezultate:

	1967	1966	1965
— proizvodnja (ton)	7.492,5	5.334,2	5.221,6
od tega:			
— za potrebo kombinata (ton)	5.850,8	4.491,9	3.784,3
— za potrebe ostalih organizacij	1.641,7	842,3	1.437,3
Dejavnost poslovne enote »Hmezad«, izražena v indeksih, je bila v preteklih letih naslednja:			
	67 : 66	66 : 65	

— odkup hmelja	99,5	109,3
— izvoz hmelja	83,7	89,2
— prodaja doma	191,9	66,8

7. STROJNA POSTAJA

Svoj letni načrt je izpolnila s 113,5 %, od tega:

strojni park z	99,5
centralne delavnice s	141,4
centralno skladišče s	105,0

V preteklih letih zasledimo naslednja gibanja (v indeksih):

	67 : 66	66 : 65
— strojni park	97,6	89,6
— centralne delavnice	189,0	211,9
— centralno skladišče	99,5	101,6
— skupaj	119,1	108,4

Strojni park je opravil naslednje delo v preteklem obdobju:

	1967	1966	1965
— goseničarji			
efekt ur	20.757	21.223	25.490
— prevozi r - km	305.552	351.799	310.503

II. Finančni dosežki v letu 1967

Dohodki in izdatki so prikazani po bruto sistemu, ker upoštevajo interese in med-obratne premike stroškov in dohodkov med posameznimi poslovnimi in delovnimi enotami, kakor tudi eksterne realizacije.

Zaradi realnejše primerjave doseženega finančnega rezultata po posameznih dejavnostih izkazujemo z dohodkom vrednost proizvodnje po planskih cenah in vsa pozitivna in negativna odstopanja od teh.

Osebnih dohodkov zajemajo samo vkalkulirano postavko po času in učinku ter nadomestila. Osebnih dohodke, izplačane na račun delitve doseženega dohodka ta pregled ne vsebuje.

Najprej navajamo izpolnitev finančnega načrta za podjetje kot celoto, sledijo pa tabelarni pregledi posameznih elementov dohodkov in stroškov po posameznih dejavnostih podjetja.

a) podjetje (brez obrata »Hišni sklad«) (v indeksih):

Elementi	Indeks
A. Celotni dohodek	99,2
B. Stroški	
— lastni material	86,9
— tuji material	91,8
— lastne storitve	121,2
— tuje storitve	85,4
— direktni osebni dohodki	105,6
— direktna amortizacija	101,9
— direktno inv. vzdrževanje	100,6
— ostali direktni stroški	102,2
— direktni stroški skupaj	92,2
Splošni stroški PE:	
— materialni	81,8
— osebni dohodki	96,2
— proizvodni stroški PE	92,0
Upravni stroški DE:	
— materialni	141,9
— osebni dohodki	102,4
— proizvodni stroški DE	92,4
Upravni stroški KK:	
— materialni	109,9
— osebni dohodki	100,0
— proizvodni stroški KK	92,5
— realizirani stroški proizvodnje	90,7
— nab. vrednost trg. blaga in mat.	128,3
— prometni davek	500,6
— realizirani stroški skupaj	98,9

C. Finančni rezultat

(ostanek dohodka bruto) 106,6
Delovne enote so dosegle planirani celotni dohodek in stroške takole (v indeksih):

Delovna enota	Celotni dohodek	Stroški z OD
1. Braslovče	78,2	79,5
2. Celje	83,9	80,5
3. Petrovče	93,6	93,1
4. Polzela	70,5	72,0
5. Prebold	81,2	84,5
6. Šempeter	94,2	87,8
7. Tabor	73,2	74,0
8. Trnava	78,3	77,6
9. Vojnik	75,1	75,6
10. Vransko	91,6	91,5
11. Vrbje	99,2	97,4
12. Mirosan	50,8	56,7
13. Vrtnarstvo	122,3	106,1
14. Gozdarstvo	121,2	112,5
15. Mleko (farme)	99,8	98,9
Proizv. obrati skupaj	86,5	85,5
15. Mleko (predelava)	112,2	110,8
16. Mesnine	110,0	109,4
17. Hmezad	95,1	94,9
18. Strojna postaja	116,7	114,6
19. Prehrana	121,7	148,2
Predel. obrati skupaj	105,7	105,4
20. Komerciala	145,2	86,0
Podjetje skupaj	99,2	98,9

Skupne službe podjetja so izpolnile finančni načrt takole (v indeksih):

Opis	Indeks
Uprava podjetja	
celotni dohodek	115,4
stroški: materialni	95,9
osebni dohodki	95,9
skupaj	95,9
finančni rezultat	335,5
Komercialna služba	
celotni dohodek	145,2
stroški: materialni	87,7
osebni dohodki	84,3
skupaj	86,0
finančni rezultat	1228,0

III. Izraba delovnega časa, storilnost dela in osebni dohodki v letu 1967

a) izraba delovnega časa

(V analizi je zajet tudi rezultat DE s samostojnim obračunom »Hišni sklad« z 8.400 vkalkuliranimi urami, ki jih je opravil v letu 1967).

Za podjetje kot celoto je bil izkoriščen v preteklih letih fond delovnega časa takole (v urah):

	1967	1966	1965
— efektivno delo	4.305.416	4.761.275	4.957.537
— plačani izostanki z dela	400.229	450.472	469.251
— vkalkuliran čas	4.705.645	5.211.747	5.426.788
— boleznine	273.521	351.805	361.044
— neplačani izost. z dela	26.040	40.691	61.971
— razpol. fond del. časa	5.005.206	5.604.243	5.849.803
— povprečni tedenski del. čas na delavca	45,88	48,00	48,00
— povprečni tedenski izostanki z dela na delavca	6,42	7,22	7,32
— povprečni tedenski efektivni delovni čas na delavca	39,46	40,78	40,68

Povprečno število zaposlenih delavcev v podjetju (brez obiralcev hmelja) je bilo:

	1967	1966	1965
- razpoložljivi letni fond delovnega časa na delavca (v urah)	2.386	2.496	2.496
- povprečno štev. delavcev:			
a) na osnovi fonda delovnega časa	2.098	2.245	2.344
b) na osnovi vkalkuliranega delovnega časa	1.972	2.088	2.174
c) na osnovi efektivnega delovnega časa	1.804	1.908	1.986
- povprečno število bolnih delavcev	115	141	145
Vkalkuliranih ur je bilo:			
v letu 1967	4.705.645	ur	
v letu 1966	5.211.747	ur	
v letu 1965	5.426.788	ur	

Iz tega se vidi, da je bilo v letu 1967 opravljenih 506.102 ur manj kot v letu 1966, kljub temu, da je obseg proizvodnje porastel za 6,3 %.

V letu 1967 smo imeli 116 delavcev manj zaposlenih kot v letu 1966 (če pa vzamemo zaradi primerjave letno obveznost 2.496 ur kot v preteklih letih ugotovimo, da je to število dejansko 203).

Po posameznih delovnih enotah je število pogojnih delavcev v primerjavi s preteklimi leti naslednje:

	1967	1966	1965
1. Braslovče	134,4	150,2	156,7
2. Celje	91,6	107,4	114,8
3. Petrovče	172,7	184,1	201,7
4. Polzela	45,6	53,3	44,0
5. Prebold	95,4	119,5	115,2
6. Šempeter	120,3	116,9	185,2
7. Tabor	63,4	75,2	80,3
8. Trnava	38,9	41,3	40,6
9. Vojnik	81,2	97,4	102,1
10. Vransko	69,1	79,2	84,3
11. Vrbje	188,9	208,5	257,8
12. Mirošan	47,9	49,1	47,9
13. Vrtnarstvo	77,7	82,4	95,1
14. Gozdarstvo	20,2	14,7	14,3
15. Mleko	169,5	164,7	147,7
16. Mesnine	276,9	272,5	292,3
17. Hmezad	109,2	107,1	117,5
18. Strojna postaja	78,3	70,4	70,4
19. Prehrana	(50,2)	(56,5)	-
20. Crikvenica	1,4	2,7	2,9
21. Komerciala	5,6	7,0	4,3
22. Uprava KK	80,3	81,6	84,4
23. Hišni sklad	3,7	2,7	-

Delavci delovne enote »Prehrana« (50,2) so vračunani v delovnih enotah, kjer so neposredno zaposleni, vendar smo jih tudi ločeno prikazali zaradi primerjave.

Za celotno podjetniško dejavnost smo za leto 1967 planirali 2.063 pogojnih delavcev (brez obiralcev hmelja), dejansko pa smo jih imeli zaposlenih, na osnovi fonda delovnega časa 1.972 ali 4,41 % pod planom. Če pa upoštevamo dejstvo, da je bila v letu 1967 povprečna delavčeva obveznost 2.386 ur (ne pa kot je bilo planirano 2.496) potem lahko ugotovimo, da znaša dejansko zmanjšanje delovne sile v primerjavi s planom 186 pog. delavcev ali 8,62 %.

b) STORILNOST DELA

Stopnja produktivnosti v podjetju se je povečala v letu 1967 nasproti letu 1966 za 12,5 %; po posameznih delovnih enotah podjetja pa takole:

1. Braslovče	86,3
2. Celje	110,8
3. Petrovče	108,0
4. Polzela	112,7
5. Prebold	121,2
6. Šempeter	93,6
7. Tabor	115,4
8. Trnava	102,1
9. Vojnik	139,1
10. Vransko	109,6
11. Vrbje	106,5
12. Mirošan	65,8
13. Vrtnarstvo	116,1
14. Gozdarstvo	83,8
15. Mleko	120,5
16. Mesnine	108,2
17. Hmezad	100,9
18. Strojna postaja	107,1

c) Osební dohodki

Po delitvi dohodka za osebne dohodke znašajo izplačani povprečni neto mesečni osebni dohodki na delavca v letu 1967 in v primerjavi z letom 1966 (v N-din):

	1967	1966	Indeks
1. Braslovče	758,81	848,60	89,4
2. Celje	763,71	741,85	102,9
3. Petrovče	732,99	833,68	87,9
4. Polzela	738,10	722,33	102,2
5. Polzela	678,17	659,12	102,9
6. Šempeter	831,68	943,18	88,2
7. Tabor	759,14	783,76	96,9
8. Trnava	751,42	828,55	90,7
9. Vojnik	711,94	625,74	113,8

10. Vransko	796,98	781,34	102,0
11. Vrbje	754,76	717,17	105,2
12. Mirošan	648,89	732,89	88,5
13. Vrtnarstvo	807,33	715,61	112,8
14. Gozdarstvo	853,42	862,76	98,9
15. Mleko	831,73	742,21	112,1
16. Mesnine	906,81	883,75	102,6
17. Hmezad	890,48	913,17	97,5
18. Strojna postaja	905,62	905,71	100,0
19. Prehrana	(727,90)	(731,03)	99,6
20. Crikvenica	1.070,35	621,74	172,2
21. Komerciala	1.275,28	1.283,23	99,4
22. Uprava	1.160,00	1.235,01	93,9
23. Hišni sklad	1.296,14	1.501,94	86,3

Osební dohodki delavcev obrata »Prehrana« so vračunani v ostalih obratih, kjer so zaposleni, vendar jih izkazujemo še ločeno zaradi ugotavljanja njihovega povprečja.

V zgoraj navedenih povprečjih so prikazani osebni dohodki, ki jih bo dejansko delavec za leto 1967 prejel (torej brez odvoda za premije, negativne razlike v družbeni prehrani in boleznine, za kazni in individualizirane osebne dohodke). V tabeli niso zajeti obiralci hmelja, ker so to izrazilo sezonski delavci, za katere ne ugotavljamo fond porabljenega delovnega časa.

Podjetje kot celota je v preteklem letu 1967 doseglo naslednje povprečne mesečne osebne dohodke na delavca (v N-din):

	1967	1966	Indeks
- dejansko izplačani	815,32	815,14	100,02
- dejansko obrač.	841,16	824,93	101,97

Obračun celotnega dohodka, premoženjsko stanje in kazalci gospodarjenja v letu 1967

I. Obračun celotnega dohodka
 Pokazatelji o obračunu celotnega dohodka, ki je tudi za to leto izvršen po principu plačane realizacije, so v primerjavi z leti 1966 in 1965 naslednji:

Elementi formiranja in delitve celotnega dohodka	Indeksi	
	1967:1966	1967:1965
1. Fakturirana realizacija	108,83	139,62
2. Terjatve do kupcev	76,41	103,45
3. Plačana realizacija	113,64	144,67
4. Izredni dohodki	99,45	94,15
5. Celotni dohodek	113,48	143,90
6. Porabljen material	123,02	150,20
7. Izdatki za storitve	117,98	176,35
8. Najemnine, zakupnine	159,30	171,24
9. Stroški za reklamo in propagando	152,06	224,76
10. Stroški za invest. vzdržev.	114,01	121,91
11. Nabavna vrednost blaga, materiala in odpad.	110,89	177,84
12. Amortizacija	128,63	134,38
13. Razni drugi stroški	65,64	100,70
14. Izredni stroški	201,28	76,83
15. Porabljena sredstva	118,29	158,31
16. Neto produkt	99,98	110,52
17. Obresti od kreditov	152,74	125,69
18. Obresti od poslov. sklada	131,11	330,27
19. Zavarovalne premije	117,44	155,48
20. Prispevki in članarine	101,95	136,93
21. Vodni prispevek	135,70	131,35
22. Zvezni prometni davek	114,81	253,28

23. Republ. in obč. prometni davek	93,35	20,24
24. Prispevek za uporabo mestnega zemljišča	-	-
25. Dodatni prispevek za social. zavarovanje	72,41	68,47
26. Prispevki na osebne izdatke, ki bremenijo MS	139,67	57,38
27. Osební izdatki v breme MS (neto)	126,52	175,23
28. Stroški za izobraž. kadrov	113,85	191,70
29. Skupaj poslovni stroški	118,60	157,09
30. Dohodek	95,26	104,89
31. Rezervni sklad	122,18	139,33
32. Prispevek v skupne rezerve GO	66,67	54,27
33. Neto osebni dohodki	104,08	138,24
34. Prispevki iz OD	100,34	117,64
35. Odplačilo kredita za kritje izgube iz l. 1963	101,28	143,10
36. Prispevek Skopju	62,64	46,81
37. Ostanek dohodka za sklade	62,31	46,59

Realizacija

Porast eksterne realizacije rezultira predvsem iz večjega fizičnega obsega proizvodnje, ki je nasproti letu 1966 večji za 6,3 % oz. nasproti planu za leto 1967 za 2,9 %. Izpad na eksterni realizaciji pa se odraža v neugodni dinamiki izvoza hmelja in sicer za 11.076.677,00 din, ker je ostalo konec leta za 521.942 kg več hmelja na zalogi kot v preteklem letu. Zaradi devalvacije pa smo izgubili na realizaciji oz. dohodku hmelja v letu 1967 941.925,50 din, pri celotni prodaji pa 1.078.887,50 din.

Odnosi v strukturi dosežene eksterne realizacije so nasproti prejšnjemu letu naslednji:

Vrsta realizacije	Indeks 1967:1966
Realizacija gotovih proizvodov	122,91
Realizacija storitev	125,06
Realizacija trg. blaga	116,55
Realizacija neposrednega izvoza:	
— hmelja in lastne in kooper. proizvodnje	85,16
— hmelja zun. proizvod.	85,04
Realizacija materiala in odp.	91,28
Dohodki hran. kred. poslov	217,04
S k u p a j	108,83

Obrat	V letu 1966	V letu 1967	Indeks
Kmetijsko proizvodni obrati	29,489.4922	31,190.859	105,76
Obrat Hmezad	71,106.347	64,539.448	90,76
Obrat Mesnine	87,661.015	96,286.000	109,83
Obrat Mleko	13,900.998	18,412.607	132,45
Obrat strojna postaja	2,705.173	3,210.191	118,66
Obrat družbena prehrana	2,208.597	4,642.367	210,19
Komerciala	1,518.719	3,050.492	200,85
Uprava podjetja	250.229	101.501	40,56
Nevnovčena iz prej. leta	22,075.697	29,875.879	135,33
S k u p a j	230,916.267	251,309.344	108,8

Vsi obrati z izjemo obrata Hmezad so torej znatno presegle realizacijo nasproti prejšnjemu letu, kar se pa zaradi nesorazmernega porasta poslovnih stroškov in neugodnih prodajnih cen nekaterim proizvodom, tako ugodno ne odraža v čistem dohodku.

Stanje terjatev do kupcev, ki so odbitna postavka od fakturirane realizacije, je nasproti letu 1966 naslednje:

	Indeks
Kupci v državi	108,57
Kupci v tujini	56,65
Terjatve do kooperantov	78,75
Neplačane premije za mleko	107,09
Druge terjatve	973,00
S k u p a j	76,41

Te terjatve so nasproti prejšnjemu letu manjše predvsem na račun manjšega izvoza hmelja, kar je že bilo prej omenjeno. Količnik plačane realizacije je naslednji:

za leto 1966	0,8706
za leto 1967	0,9091
Indeks	104,42

Rezultat ugodnejšega količnika pomeni 1,091.693,38 več sredstev v korist dohodka za leto 1967.

Poslovni stroški

Pregled strukture vkalkuliranih poslovnih stroškov v letu 1966 in letu 1967 je naslednji:

Vrsta stroškov	Struktura v letu 1966	Struktura v letu 1967	Indeks strukture
Material	68,69	69,27	100,84
Storitve	14,56	14,09	96,77
Najemnina in zakupnina	0,31	0,40	129,03
Obresti od kreditov	1,46	1,84	126,03
Stroški za izobraževanje strokovnih kadrov	0,56	0,52	92,86
Stroški za reklamo in propagando, reprezentanco, udeležba na sejmih, razstavah,			

Od skupnega zneska realizacije odpade:

— na realizacijo izvoza	78,20 %
— na prodajo na domačem trgu	110,37 %

Če k realizaciji neposrednega izvoza prištejemo za posreden izvoz živine, ki je bil opravljen preko izvoznikov Gruda Ljubljana in Jadran Sežana v skupnem znesku 22,188.490 din, vidimo, da znaša izvoz blaga na tuja tržišča 85,618.589 din. Če to postavko pretvorimo na enoten tečaj obračunskega dolarja, tedaj znaša ta 6,849.487 \$.

Po posameznih obratih je fakturirana realizacija dosežena takole:

	V letu 1966	V letu 1967	Indeks
filmskih festivalih ipd.	0,10	0,12	120,00
Zavarovalne premije	2,67	2,57	96,25
Stroški za investicijsko vzdrževanje osnovnih sredstev	2,92	2,73	93,49
Razni drugi stroški	0,75	0,41	54,67
Osebnih izdatki, ki obremenjujejo poslovne stroške — neto	0,43	0,44	102,32
Prispevki na osebne izdatke, ki obremenjujejo poslovne stroške	0,04	0,03	75,00
Prispevek za socialno zavarovanje — dodatni	0,44	0,26	59,09
Amortizacija	4,69	4,95	105,54
Obresti od poslovnega sklada	1,12	1,20	107,14
Prispevki in članarine zbornicam in drugim organizacijam ter drugi prispevki in članarine v breme poslovnih stroškov	0,86	0,72	83,72
Vodni prispevek	0,40	0,45	112,50
V s e g a	100,00	100,00	—

Če primerjamo strukturo poslovnih stroškov in vkalkuliranih osebnih dohodkov nasproti temu seštevk, tedaj je struktura naslednja:

Poslovni stroški	73,03	81,60	111,73
Vkalkulirani osebni dohodki in nadomestila osebnih dohodkov	26,97	18,40	68,22

Iz pokazateljev o formiranju in delitvi celotnega dohodka je razvidno, da so skupni poslovni stroški nasproti prejšnjemu letu večji za 18,60 %, kar je zelo neugodno nasproti celotnemu dohodku, ki je bil povečan le za 13,48 %.

Na povečanje poslovnih stroškov v absolutnih zneskih najmočneje vplivajo naslednje postavke:

1. Porabljen material za 13,946.553 dinarjev.

V tej postavki beležita največji porast obrata Mesnine in Mleko, kar se odraža

tudi v večjem fizičnem in finančnem obsegu realizirane proizvodnje, dejstvo pa je, da so se povečale tudi nabavne cene surovin in materiala in znižale realizirane dohodke. Tudi pri ostalih obratih se je ta postavka močno povečala, ki pa povod ni dala planiranih rezultatov.

2. Tuje storitve za 2.164.947 dinarjev.

Med temi so visoki izdatki za tuje prevozne storitve, PTT storitve, potni stroški in razne druge storitve, na katere bo potrebno vplivati, da se v naslednjem letu znižajo.

Ker je tudi po strukturi ta postavka v skupnih poslovnih stroških najmočnejša bo potrebno, da prav tu najsmotrnejše gospodarimo.

3. Obresti od kreditov za 771.868 dinarjev.

Tu so v največjem znesku povečane obresti od kreditov za osnovna sredstva, kar je logično glede na povečanje tozadevnih kreditov, za nekatera posojila pa je bila namreč provizija v tem letu vključena v redno obrestno mero. Povečale pa so se tudi obresti od kreditov za obratna sredstva in hranilne vloge, kar je povezano z večjim obsegom proizvodnje. Precej sredstev pa nam še angažirajo zaloge materiala, nedovršene proizvodnje in gotovih proizvodov, katere bo potrebno znižati na minimum proizvodnih potreb ter izboljšati koeficiente obračanja, kjer bo to le možno.

4. Amortizacija za 1.239.640 dinarjev.

Povečana amortizacija rezultira v glavnem iz povečani osnovi po revalorizaciji osnovnih sredstev, ki je bila opravljena konec leta 1966, deloma pa iz novih nabav v tem letu. Čeprav je amortizacija kalkulativni strošek, je vseeno najcenejši dinar za enostavno in razširjeno reprodukcijo, katero bomo morali v bodoče se povečati, o čemer je DS na zadnji seji že razpravljala.

5. Stroški za investicijsko vzdrževanje OS za 308.541 dinarjev.

Ti stroški so bili sicer po predlogih posameznih obratov odobreni s strani centralnega delavskega sveta in tako v planu predvideni vendar menimo, da je tudi te možno znižati, ne da bi bila prizadeta funkcionalna uporabnost delovnih priprav in drugih sredstev.

Analiza poslovnih stroškov kaže, da prav tu obstoja največja problematika, zato si bo moral celotni kolektiv prizadevati, da se ti v naslednjem letu znižajo na minimum.

Razdelitev razlik v ceni hmelja bo izvršena naknadno, ko se bo sestavljal obračun delitve dohodka po obratih.

Planirani stroški in osebni dohodki uprave podjetja so realizirani takole:

Vrsta stroškov	Indeks
Nabavljena energija	108,34
Gorivo in mazivo	96,74
Drobni inventar in gume	84,26
Vkalk. kalo	—
Drugi material	77,22
Popravila,	
izvršena od drugih	136,69
Prevozne storitve	409,41
PTT stroški	97,17
Najemnine	241,29
Potni stroški v državi	113,80
Potni stroški v tujini	—
Stroški	
za izvedence, posvet.	—
Druge storitve	76,61
Obresti od kreditov	127,28
Stroški za izobraževanje strokovnih kadrov	98,64

Stroški za reklamo in propagando	158,53
Reprezentančni stroški	76,06
Zavarovalne premije	73,93
Vkalk. stroški za invest. vzdrževanje	100,00
Razni drugi stroški	99,77
Pavšalne potnine in dnevnice za službena potovanja	155,08
Dnevnice za službena potovanja v tujini	146,89
Avtorski honorarji	194,50
Drugi osebni izdatki v gotovini	73,89
Vkalkulirana amortizacija	83,63
Obresti od poslovnega sklada	84,52
Prispevki in članarine	—
Dod. prisp. za soc. zavarovanje	109,94
Drugi prispevki in članarine	513,21
Vkalkulirani OD in nadomestila	95,92
Preventivna sredstva	59,60
SKUPAJ:	95,91

Posamezne postavke poslovnih stroškov kažejo pozitivna pa tudi negativna odstopanja nasproti planu, končni rezultat pa je ugoden, saj znaša prihranek za 95.281 din, ki gre v korist skupnih dohodkov podjetja.

Premoženjsko stanje

Upoštevač delitev dohodka tako, kot jo je odobril delavski svet podjetja, ilustrirajo struktura premoženjskega stanja v letih 1966 in 1967 in indeksi povečanja ali zmanjšanja posameznih bilančnih pozicij, naslednje pokazateljce:

Bilančne pozicije	Struktura v letu 1966	Struktura v letu 1967	Indeks 1967:1966
AKTIVA			
Sedanja vrednost aktiv. osnov. sred.	47,02	48,76	104,36
Osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi	1,58	0,78	50,00
Naložbe — denarna sredstva skupaj	2,00	3,95	199,01
Razna sredstva in kreditna razmerja	4,08	2,03	50,02
Kupci v državi	4,14	4,45	108,20
Dobavitelji v državi	0,83	0,13	16,07
Kupci v tujini	6,86	3,86	56,65
Dobavitelji v tujini		0,07	
Zaloge materiala in drobnega inventarja	4,24	4,34	103,00
Nedovršena proizvodnja	4,90	4,91	100,81
Zaloge gotovih proizvodov	4,46	6,38	143,84
Zaloge trgovskega blaga	2,45	4,35	178,70
Druge terjatve in preplačane obveznosti	1,83	2,16	118,54
Razna aktiva	14,11	11,77	83,96

Sredstva rezervnega sklada	0,70	1,82	260,00
Sredstva skupne porabe	0,70	0,12	15,00
Denarna sredstva skupne porabe	0,10	0,12	137,45
VSEGA AKTIVA	100	100	100,64
PASIVA			
Poslovni sklad	39,04	38,81	100,05
Kreditni za osnovna sredstva, dobljeni od bank	19,92	20,93	105,74
Kreditni za začetni sklad obratnih sredstev in krediti za trajna obratna sredstva	2,19	2,15	98,78
Kreditni za občasna obratna sredstva, dobljeni od bank	8,29	10,53	127,73
Dobavitelji v državi	2,87	3,13	108,87
Kupci v državi	0,19	0,11	57,65
Dobavitelji v tujini	0,17	0,12	71,51
Obveznosti iz celotnega dohodka in druge obveznosti	4,51	1,14	25,45
Razna pasiva	16,44	13,55	82,95
Obračunani osebni dohodki v zalogah			
konec leta	3,40	3,19	94,27
Rezervni sklad	1,59	5,51	348,73
Sklad skupne porabe	0,45	0,80	177,78
Kreditni za sredstva skupne porabe	0,87		
Drugi viri sredstev skupne porabe	0,07	0,03	101,52
VSEGA PASIVA	100	100	100,64

c) Struktura in izrabljenost OS je naslednja:

Vrsta OS	Struktura 1966	Struktura 1967	Indeks 67:66
Gradbeni objekti	51,04	50,19	103
Oprema	24,99	23,76	100
Dolgoletni nasadi	14,61	15,39	111
Živina	2,43	2,78	120
Pravice	1,25	2,20	185
Zagonski stroški	0,29	0,73	258
	94,61	95,05	106
Zemljišča	5,39	4,95	96
Skupaj nabavna vrednost	100	100	105
% izrabljenosti	22,42	22,90	102,14

e) Intenzivnost izkoriščanja osnovnih sredstev

Leto	Izkoriščenost
1966	1,64
1967	1,73
Indeks 1967:1966	105,48
Strukturo investicijskih vlaganj kaže spodnja tabela.	
Investicije po strukturi v letu 1967	

Vrsta vlaganj	Delež vlaganj v %
1. Investicije hmeljarskih obratov	59,77
2. Sadne plantaže Mirosan	2,80
3. Vrtnarstvo Celje	0,48
4. Gozdarstvo Polzela	0,27
5. Mlekarna s farmami	10,00
6. Mesnine	13,60
7. Hmežad z mešalnico	5,07
8. Strojna postaja Žalec	3,40
9. Prehrana	1,38
10. Uprava kombinata	1,22
11. Razvojno delo in načrti	0,76
12. Režija	1,25
SKUPAJ	100

Pregled koriščenja kratkoročnih kreditov.

Mesec	Indeks 1967:1966 v %
Januar	80,08
Februar	83,50
Marec	185,21
April	413,25
Maj	271,91
Junij	195,76
Julij	121,52
Avgust	147,51
September	96,96
Oktober	83,81
November	87,49
December	87,49
Povprečje	117,43

I. Podatki za izračun kazalcev poslovnih rezultatov

	Indeks 1967:1966
1. Celotni dohodek	113,48
2. Porabljena sredstva	118,29
3. Neto produkt	99,98
4. Dohodek za delitev	95,27
5. Bruto OD iz delitve	102,81
6. Neto OD iz delitve	104,08
7. Obseg dosežene proizvodnje	108,83
8. Povprečno število zaposlenih po delovnih urah, vkalkuliranih med letom	94,58
9. Povprečno angažirana poslovna sredstva	122,03
10. OS po nabavni ceni	105,02
11. Del priprave po nabavni ceni	98,87

II. Kazalci rezultatov

1. Neto produkt na del.	105,72
2. Neto produkt nasproti angaž. poslov. sred.	81,94
3. Obseg dosežene proizvodnje na delavca	112,50
4. Celotni dohodek na delavca	119,99
5. Angažirana poslovna sredstva na delavca	129,02
6. Delovne priprave na delavca	104,54
7. Razmerje med delovnimi pripravami in OS	94,14
8. Udeležba dohodka za delitev v neto produktu	95,28
9. Celotni dohodek nasproti porabljenim sredstvom	95,93
10. Udeležba bruto OD v dohodku za delitev	107,93
11. Udeležba neto OD iz delitve v neto produktu	104,09
12. Porabljena sredstva SP na delavca	45,35
13. Stopnja rentabilnosti Splošna	81,94
Podjetniška	61,81
14. Stopnja produktivnosti (vrednostna)	112,35
15. Ekonomičnost neto produkt celotni dohodek	95,93
16. Akumulativnost vložnih sredstev	88,09
	79,09

Ti kazalci so izračunani po splošnem principu, kateri pa iz nekaterih naših vidikov in sprememb v strukturi posameznih postavk v delitvi dohodka niso povsem realni. Na ugotovljen neto produkt zlasti vpliva namreč povečana amortizacija in stroški investicijskega vzdrževanja nasproti prejšnjemu letu. Če bi upoštevali te razlike, ki znašajo pri postavki amortizacije 1.409.426 din in pri stroških za investicijsko vzdrževanje 429.625 din, tedaj bi bili ti pokazatelji nekoliko drugačni in sicer:

— ekonomičnost bi znašala za leto 1967 131,40, indeks 96,86;

— indeks neto produkta nasproti celotnemu dohodku bi se povečal od 88,09 na 91,13;

— stopnja rentabilnosti bi znašala 29,90, indeks nasproti prejšnjemu letu 84,77.

III. pokazatelji o stanju nekaterih postavk obratnih sredstev

Zap. št.	Elementi	Stanje 31. 12. 1966	Stanje 31. 12. 1967	Indeks
1.	Lastna obratna sredstva in hranilne vloge	16.733.384	20.155.800	120,45
2.	Kreditni za obratna sredstva	27.309.706	33.230.894	121,68

3. Skupna obratna sredstva	44.043.090	53.386.694	121,21
4. Odnos lastnih do skupnih obratnih sredstev	37,99	37,75	99,36
5. Povprečno angažirana obratna sredstva	48.942.221	59.798.995	122,18
6. Hranilne vloge nasproti skupnim obratnim sredstvom	17,45	16,00	91,69
7. Posojila nasproti vlogam	22,63	37,41	165,31
8. Terjatve do kupcev nasproti skupnim obratnim sredstvom	69,93	41,81	59,78
9. Obveznosti do dob. nasproti terjatvam do kupcev	27,36	39,20	143,27

Na podlagi poročil, analiz in kazalcev, s katerimi so ugotovljeni rezultati gospodarjenja, lahko zaključimo, da smo v tem letu sicer dobro gospodarili, čeprav niso doseženi tako zadovoljivi finančni rezultati, kot so bili v planu predvideni oziroma doseženi v prejšnjih letih.

V tem letu je bila povečana zlasti produktivnost, kar rezultira predvsem iz boljše organizacije dela in racionalnejšemu koriščenju proizvodnih kapacitet.

Vplivi na izpadu dohodka za podjetniško akumulacijo pa so bili v tem letu zlasti naslednji:

1. izpad v dohodku zaradi devalvacije za ca.	706.444,12
2. povečane družbene obveznosti iz neto produkta za 25,15 % ali	1.947.505,34
3. povečani stroški za investicijsko vzdrževanje v znesku	429.626
4. izpad v proizvodnji in prodaji hmelja in neugodne prodajne cene nekaterim drugim kmetijskim proizvodom, katerega zneska še sicer nismo dokončno ugotovili.	

Če bi gornje postavke sumirali, bi bil finančni rezultat skoraj enak prejšnjemu letu ali celo nekoliko boljši.

Stanje hranilno kreditne službe na dan 31. 12. 1967 v primerjavi z istim obdobjem v letu 1966 je naslednje:

STEVILČNO STANJE VLOG	Indeks 1967:1966
1. Stanje v začetku leta	117,90
2. Odprto do konca leta	120,25
3. Saldirano do konca leta	62,78
4. Stanje 31. 12. 1967	122,16

PROMET IN STANJE

1. Stanje v začetku leta	165,16
2. Skupaj vplačano do konca leta	106,50
3. Skupaj izplačano do konca leta	148,12
4. Stanje 31. 12. 1967	112,35

STEVILČNO STANJE POSOJIL

1. Stanje v začetku leta	168,37
2. Številčno novo izdanih posojil	93,88
3. Številčno odplačanih posojil	110,49
4. Stanje 31. 12. 1967	127,32

POSOJILA, PROMET IN STANJE

1. Stanje v začetku leta	331,18
2. Izdano do konca leta	125,90
3. Vrnjeno do konca leta	197,06
4. Stanje 31. 12. 1967	147,41

Na področju hranilno kreditne službe smo v tem letu dosegli zadovoljive rezultate. V krog vlagateljev se je vključilo zlasti precejšnje število delavcev podjetja, povečalo pa se je tudi število kmetijskih proizvajalcev in drugih občanov.

Z zbranimi sredstvi smo v okviru določil pravilnika o hranilno kreditni službi kreditirali predvsem razširjeno kmetijsko proizvodnjo z individualnimi kmetijskimi proizvajalci, v tem letu pa je bilo s pravilnikom rešeno tudi vprašanje kreditov v potrošne namene, katerih doslej proizvajalci kot delavci podjetja niso bili udeleženi.

To službo moramo krepiti tudi v bodoče, ker s temi sredstvi krepimo naš celoten finančni potencial in možnosti proizvodnega sodelovanja, ki daje obojestranske koristi.

Pregled poslovanja delovne enote hišni sklad za leto 1967

Uvod: Kmetijski kombinat Zalec se je odločil za formiranje delovne enote s samostojnim obračunom Hišni sklad, izhajajoč iz temeljnih izhodišč stanovanjske reforme in sicer:

1. stanovanje naj bi postopoma postalo individualna in ne kolektivna dobrina;

2. stanovanjska izgradnja naj postane ekonomski proces na lastni materialni bazi in ne samo z družbenimi sredstvi;

3. stanovanje naj bi postopoma postalo dobrina, ki se kupuje namesto, da se daje v najem.

Istočasno pa so dane v resoluciji osnovne smernice za pospešeno stanovanjsko izgradnjo, sorazmerno z rastjo osebnih dohodkov. Zakonski predpisi, izdani na osnovi resolucije so predpisali in določili način poslovanja in gospodarjenja s stanovanjskim in poslovnim fondom. Izhajajoč iz določil zakonskih dolo-

čil je bilo potrebno v letu 1967 utrditi vse mere izvršene v letu 1966 s poudarkom nadaljnega razvijanja samoupravnih odnosov na stanovanjskem področju, predvsem pa zainteresirati stanovalce k upravljanju stanovanjskih hiš preko zborov stanovalcev, hišnih svetov in skupščine stanovalcev.

Lahko ugotovimo, da je bilo leto 1967 kljub pomanjkljivostim in težavam leto, ko smo lahko pristopili že k organiziranemu delu na področju vzdrževanja stanovanjskih in poslovnih površin.

SPLOŠNI PODATKI O DELOVNI ENOTI

Delovna enota Hišni sklad kot enota s samostojnim obračunom Kmetijskega kombinata Žalec je bila formirana z namenom, da gospodari s stanovanjskimi prostori in poslovnimi prostori, ki se dajejo v najem tujim koristnikom s 1. 1. 1966. V ta namen je sprejel centralni delavski svet podjetja sklep o formiranju na seji dne 4. 11. 1965. Naloga delovne enote naj bi bila upravljanje in vzdrževanje stanovanjskega fonda podjetja na področju celega podjetja — dveh občin.

Delovna enota je registrirana za svojo dejavnost pri Gospodarskem sodišču v Celju dne 22. 1. 1966 in 24. 3. 1966. Vpisana dejavnost: upravljanje in vzdrževanje stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih lokalov last kmetijskega kombinata.

Delovna enota hišni sklad upravlja stanovanja in poslovne lokale na področju dveh občin. Seveda pa se nahaja večina navedenega fonda na področju občine Žalec. Na področju občine Žalec je 123 stanovanjskih hiš ali 597 stanovanj in 46 poslovnih lokalov, tu so vključene tudi dvorane. Na področju občine Celje je 52 stanovanjskih hiš ali 186 stanovanj in 9 poslovnih lokalov. Skupaj je v upravljanju naše delovne enote 175 stanovanjskih hiš ali 783 stanovanj in 55 poslovnih lokalov.

Po kvadraturi znaša razmerje naslednje: na področju občine Žalec 22.145 m², na področju občine Celje 6.806 m² torej skupaj v upravljanju stanovanjskih površin je 28.951 m².

Spisek stanovanjskih hiš:

Nahajališče	Število stanovanj
1. Prapreče 3 pri Vranskem	2
2. Vransko 29	4
3. Vransko 29 a	7
4. Vransko 28	6
5. Vransko 59	4
6. Vransko 133	2
7. Vransko 133 a	2
8. Prekopa 9 a	2
9. Čeplje 10	10
10. Kapla 16	3
11. Ojstriška vas 38	3
12. Ojstriška vas 38 a	4
13. Loke 30 pri Taboru	1
14. Tabor 13	4
15. Tabor 18	9
16. Grajska vas 15 a	2
17. Šmatevž 20 a	1
18. Gomilsko 54 (Zadružni dom)	1
19. Gomilsko 54 (kovačnica)	1
20. Gomilsko 50	1
21. Trnava 5 a	2
22. Kaplja vas 58	3
23. Kaplja vas 55	6
24. Dolenja vas 26	3
25. Dolenja vas 27	1
26. Prebold 108	6
27. Latkova vas 123	1
28. Latkova vas 124	1
29. Latkova vas 106	10
30. Latkova vas 106 a	8
31. Prebold 91	6
32. Šešče 51 (Zadružni dom)	4
33. Šešče 51 (garaže) — poslov. pr.	3
34. Letuš 56 a	3
35. Braslovče 23	1
36. Braslovče 23 a	1
37. Braslovče 9	10
38. Podvrh 1	8
39. Podvrh 11 (proviz.)	8
40. Podvrh 9, 4	4
41. Podvrh 6/I	1
42. Podvrh 6/II	2
43. Podvrh 6/III	5
44. Rakovlje 4	4
45. Parižlje 12 a	1
46. Rakovlje-Binovo 1	3
47. Rakovlje-Binovo 2	5
48. Rakovlje-Binovo 3	2
49. Polzela 206	9
50. Polzela 98	1
51. Polzela 11	1
52. Založe 47	5
53. Založe 48	12
54. Založe 57	1
55. Založe 58/I	2
56. Založe 58/II	1
57. Založe 46	2
58. Polzela 18 in 18 a	8
59. Ločica 31	3
60. Šempeter 35 b	12
61. Šempeter 21	5
62. Šempeter 11 a	3
63. Šempeter 12	4
64. Šempeter 10/b	7
65. Šempeter 10/c	4
66. Šempeter 10	7
67. Šempeter 11	8
68. Šempeter (samski dom)	18
69. Šempeter (nad garaž)	5
70. Podlog (farma)	2
71. Andraž (Zadružni dom), poslov. lokal.	2
72. Šempeter 21 a	8
73. Kasaze 17	2
74. Kasaze 16	6
75. Kasaze 95	3
76. Migojnice 102 a	2
77. Migojnice 103	1
78. Kasaze 9	1
79. Vrbje 81	4
80. Bratov Letonje 1, Žalec	4
81. Savinjske ceste 19, Žalec	4
82. Šprajčeva ul. 1, Žalec	4
83. Šprajčeva ul. 2, Žalec	4
84. Levstikova 1, Žalec	9
85. Bratov Letonje 2, Žalec	4
86. Hmeljarska 7, Žalec	7
87. Ivanke Uranjekove 5, Žalec	4
88. Vrbje 80 (KIC)	2
89. Vrbje 80 (Uprava)	1
90. Vrbje 80 (nad mlekarino)	3
91. Vrbje 80 (marof)	10
92. Vrbje (proviz.)	21
93. Vrbje 68	7
94. Migojnice 6 a	6
95. Žalec, Puša 8	3
96. Ponikva 7	3
97. Gotovlje 71	4
98. Gotovlje 71 a	6
99. Ložnica 52 a	1
100. Dobriša vas 43	5
101. Griže 51, samo poslovni lokal	5
102. Velenjska cesta 5, Žalec	16
103. Petrovče 1	7
104. Arja vas 7	3
105. Arja vas 64	5
106. Pernov 4 a	5
107. Arja vas 69/I	1
108. Arja vas 69/II	10
109. Arja vas 69/III	29
110. Arja vas 6	13
111. Arja vas (stara žaga) ev. adapt.	1
112. Vinska gora 14	1
113. Velika Pirešica 36 a	4
114. Galicija 75	4
115. Mala Pirešica 10	2
116. Zaloška gorica 1 a	2
117. Zaloška gorica 3	2
118. Zaloška gorica 3 a	1
119. Drešinja vas 17	4
120. Soseska Ložnica 1	20
121. Savinjske čete 2, Žalec	16
122. Ulica talcev 1, Žalec	21
123. Žalskega tabora 1, Žalec	1
Skupaj Žalec	597
stanov. pri 123 stan. poslov. objekt	
124. Trubarjeva ul. 48, Celje	12
125. Medlog 23 (stari del)	7
126. Medlog 23 (novi del)	13
127. Gorica 48 (Rebečevo)	7
128. Cesta na Ostrožno 20 (Gr.), Celje	9
129. Cesta na Ostrožno 20 (marof), Celje	1
130. Cesta na Ostrožno 20 a, Celje	3
131. Cesta na Ostrožno 20 b, Celje	13
132. Ljubljanska cesta 26, Celje	9
133. Stanetova 29, Celje	5
134. Bukovžlak 54, pri Celju	3
135. Bukovžlak 53, pri Celju	1
136. Trnovlje 178, pri Celju	1
137. Žepina 10, pri Celju	1
138. Bukovžlak 84 (hiša), pri Celju	5
139. Bukovžlak 84 (marof), pri Celju	2
140. Bukovžlak 85, pri Celju	5
141. Šmarjeta 57 (hiša), pri Celju	4
142. Šmarjeta 57 a (marof)	1
143. Škofja vas 30 (marof)	3
144. Škofja vas 30 (pralnica)	1
145. Škofja vas 30 (hiša)	4
146. Škofja vas 46 a (sušilnica)	2
147. Jenkova 38, Celje	1
148. Trubarjeva 45, Celje	1
149. Miklavžki hrib 16 a n/C	1
150. Miklavžki hrib 12 a n/C	1
151. Ljubečna 53 a (zadružni dom) samo poslovni lokal	8
152. Ljubečna 53 a (stroj. uta) samo poslovni lokal	6
153. Jenkova 3, pri Vojniku	1
154. Frankolovo 10	2
155. Višnja vas 39	1
156. Vojnik 229 (Štolner gornji)	5
157. Vojnik 229 a (Štolner spodnji)	4
158. Vojnik 229 b (lovska koč)	1
159. Vojnik 229 c (sušilnica)	3
160. Vojnik 213 (Eiglovo)	7
161. Lokovina 12, pri Dobrni	10
162. Dobrna 11 a (Justinovo)	2
163. Socka 30 (hiša pri Strmcu)	2
164. Socka 30 (prizidek graščini)	4
165. Socka 12 (Vivodov mar.)	2
166. Strmec 6 (Kamenškovo)	4
167. Strmec 27	1
168. Strmec 21 b (sušilnica samo dvorana)	1
169. Vojnik 264 (četvorček)	4
170. Mariborska 43 a, Celje	2
171. Ljubljanska cesta 89, Celje	3
172. Ljubljanska cesta 91, Celje	3
173. Ljubljanska cesta 93, Celje	3
174. Ljubljanska cesta 93 a, Celje	4
175. Ljubljanska cesta 93 a, Celje	2
Skupaj Celje	186
stanovanj, 52 stanovanjskih poslovnih objektov	
Skupno Žalec in Celje stanovanj	783

Delo samoupravnih organov:

Delavski svet delovne enote v ožjem sestavu tvori delovna skupnost delovne enote in sicer 4 člani delovne enote. Širši delavski svet pa je sestavljen iz članov delovne skupnosti, predstavnikov stanovalcev in vlagateljev in šteje 17 članov. Upravnega odbora delovna enota nima.

Komisije pri DS delovne enote se formirajo občasno za izvršitev posameznih nalog. Ožji delavski svet je imel 3 seje in je na teh sejah obravnaval naslednja vprašanja:

- organizacija dela v delovni enoti;
- naloge posameznih referatov;
- analiza in programiranje dela delovne enote;
- analiza polletnega in tričetrletnega poslovanja;
- sklepanje o delitvi in delitvi čistega dohodka;
- razprava in sklepanje o sistemizaciji delovnih mest.

Delavski svet v razširjenem sestavu je imel v letu 1967 tri seje in je obravnaval naslednja vprašanja:

- analiza in potrditev zaključnega računa za leto 1966;
- obravnava in sklepanje o smernicah za izdelavo programa IV za leto 1967;
- potrditev programa IV za leto 1967;
- potrditev pogodb o oddaji poslovnih lokalov;
- potrditev programa uporabe sredstev amortizacije;
- sklepanje o odprodaji stanovanj;
- analiza dela hišnih svetov;
- sklepanje o honorarju blagajnikov;
- sklepanje o sistemizaciji delovnih mest;
- analiza polletnega poslovanja in smernice za drugo polovico leta;
- potrditev odstotka stroškov upravljanja.

Sodelovanje organov upravljanja na področju stanovanjskega gospodarjenja je omogočeno preko delegatov skupščine stanovalcev in članov razširjenega delavskega sveta. Poleg navedenega pa smo v stalnem stiku s predsedniki hišnih svetov. Ob vsakem obisku na stanovanjskih hišah je reševana prav tako neposredno tekoča problematika. Referent za stanarine pa je sodeloval na vseh tistih sestankih hišnih svetov, kjer so nas hišni sveti o sestanku pravočasno obvestili.

Zbori stanovalcev so redno po stanovanjskih hišah, na teh zborih stanovalci razpravljajo o tekoči problematiki stanovanjskih hiš. Prav zavzeto odločajo o programu tekočega vzdrževanja stanovanjskih hiš in kontroli uporabe sredstev tekočega vzdrževanja. Precej je bilo koristnih sugestij na zborih stanovalcev, katere je naša delovna enota uporabila pri izdelavi programa investicijskega vzdrževanja. Programe tekočega vzdrževanja z navedbo najpotrebnejših del je izdelalo 46 hišnih svetov od skupno 71 hišnih svetov.

Delovna enota ima pravilnik o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami, stanovanji in poslovnimi prostori, ki predstavlja osnovni dokument, na osnovi katerega posluje naša delovna enota. Ostali samoupravni akti, ki so v veljavi v podjetju veljajo tudi za delo naše delovne enote. Seveda pa je pravilnik o delitvi dohodka in čistega dohodka prilagojen za potrebe in specifično delo naše delovne enote.

Zaposleni delavci delovne enote:

Delovna enota je bila v začetku poslovanja v težavah glede zasedbe delovnih mest. Že ob formiranju delovne enote je bilo jasno, da bo za uspešno delo potrebno pet ljudi na naslednjih delovnih mestih: upravnik, računovodja, knjigovodja, tehnični referent in referent za stanarine in hišne svete. V letu 1967 je bila zasedba delovnih mest naslednja: upravnik, računovodja, referent za stanarine in hišne svete; s tem, da se je delo združevalo in to računovodja in knjigovodja ter upravnik in tehnični referent ter referent za stanarine in hišne svete. Pri takšni zasedbi delovnih mest se je združevalo določeno delo, ki ni bilo v skladu s finančnim predpisi. Vsekakor je bila težnja delovne enote, da se delo blagajne loči od računovodskega dela. Tako je bilo 1. 5. 1967 popolneno še delovno mesto knjigovodje. Predvidevamo, da se v letu 1968 zasede še delovno mesto tehničnega referenta. Tako bo zasedba delovnih mest delovne enote popolna za dejavnost, katero je imela v dveh letih poslovanja. Prav tako pa bo delo potekalo normalneje in eskpeditivneje. Če primerjamo število zaposlenih na število stanovanjskih enot, poslovnih prostorov in dvoran je naslednje stanje:

Na eno delovno mesto odpade 195,75 stanovanj, 13,75 poslovnih prostorov in dvoran; še bolj interesantna je primerjava 1 zasedena delovnega mesta na

- m² 7.237 stanovanjske površine
- m² 1.170 površine dvoran
- m² 955 površine poslovnih lokalov

Določena dela se mimo stisemiziranih delovnih mest morajo koordinirati brez ozira na strokovno izobrazbo, tako da morajo biti določene naloge izvršene z angažiranjem celega kolektiva. Šele, ko bodo zasedena vsa delovna mesta, bo mogoče izvršiti strogo delitev dela po delovnih mestih.

Z ozirom na to, da je naša delovna enota s samostojnim obračunom, je njeno poslovanje na vseh področjih stanovanjskega poslovanja samostojno. Tudi inkaso, ki se vrši preko blagajin področnih proizvodnih delovnih enot je honorirano procentualno na uspešnost kasiranja stanarin.

Evidenca stanovanjskega in poslovnega fonda:

Že v prvem letu poslovanja smo izdelali osnovno evidenco stanovanjskega in poslovnega fonda na osnovi poznanih podatkov v podjetju in občinah Žalec in Celje. Končna slika pa se je pokazala, ko so bili izvršeni knjižni prenosi z vlagatelji po prevzemnih zapiskih. Ne malo težav je bilo tudi zaradi napak, katere so izvršile občinske komisije pri ocenjevanju stanovanj. Da se prostori ne ujemajo na kvadraturi s tistim, kar so naše komisije v naravi, je krivda v malomarnem napisu. Delo naše delovne enote pa je bilo potem dvojno. Najprej je bilo evidentirano v knjigovodskih evidencah osnovno stanje po izdanih odločbah, ko pa so bile ugotovljene napake na terenu, je bilo potrebno izvršiti naknadne korekture. To pa nam je oteževalo delo, ker je bilo takšnih korektur in napak precej.

Pri nastavitvi evidence poslovnih lokalov v začetku še ni bilo drugih podatkov kakor to, kje se lokal nahaja z orjentirno kvadraturjo. Šele z natančnim pregledom vseh lokalov in meritvami posamez-

nih prostorov smo lahko ugotovili, katere vse prostore koristijo tudi najemniki. Bilo je precej primerov, da se je koristnik poslovnih prostorov dogovoril s predstavnikom proizvodnih delovnih enot, da se mu določi v uporabo naknadno kakšen prostor mimo hišnega sklada. Ko pa smo to ugotovili, je bilo treba terjati najemnino za več mesecev nazaj. Prav tako pa smo potem šele naknadno vršili prenos osnovnih sredstev.

Nekaj je tudi primerov, da posamezne delovne enote dajejo v najem posamezne poslovne prostore preko vsega leta v najem tujim koristnikom. Ne moremo ravno vztrajati na predaji naši delovni enoti. Vskakor pa bome morali zahtevati, da nam povrnejo del stroškov, ki smo jih imeli na stanovanjski hiši z vzdrževanjem.

Z ozirom na to, da je imelo podjetje nekaj obvez pred formiranjem hišnega sklada so bila iz stanovanjskega fonda izvzeta naslednja stanovanja:

1. Čreškovo 25 — arondacijski postopek
2. Vojkova 4 — odpis 1. 1. 1967
3. Ljubeca 53 a življenjsko nevarno
4. Šempeter vrtec — samska soba
5. Arja vas, stara žaga (zaradi gradnje 12 stanovanj).

Posamezne proizvodne delovne enote so iz funkcionalnih razlogov nekatere stanovanjske enote združevale v večjo enoto. V takšnem primeru stanovanje po kvadraturi ni likvidirano, ker je površina ostala ista. Pač pa se je zmanjšalo število stanovanjskih enot. S takšno združitvijo manjših stanovanjskih enot se je pridobilo funkcionalno boljše razporejeno stanovanje.

Takšnih primerov je precej. V tem pa že odvesa, da lahko nekatere delovne enote nudijo svojim delavcem boljše stanovanjske pogoje.

Iz pregleda stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov je razvidno, da je zelo malo stanovanjskega fonda koncentriranega v enem kraju, kar še posebej otežuje cenejše izvajanje vzdrževalnih del. Fond je namreč raztresen na področju dveh občin. Razdalja med najoddaljenejšimi stanovanji na Vranskem do Socke znaša 41 km, Vransko—Dobrna 43 km; ali pa primerjava najoddaljenejših stanovanj iz Žalca do Vranskega 17 km, Socke 26 km, Dobrne 26 km. Raztresenost stanovanjskega fonda na takšnem področju pogosto vpliva, da reagiranja naše delovne enote niso redno tako hitra, kakor bi ob raznih okvarah morala biti; predvsem, kadar bi bilo potrebno popraviti razne poškodovane vodovodne ali električne napeljave.

Starostna struktura stanovanj:

Red. št.	starost	število	%
1.	do 1900	264	33,71
2.	1901—1918	38	4,82
3.	1919—1930	16	2,08
4.	1931—1940	41	5,23
5.	1941—1945	3	0,38
6.	1946—1950	16	2,08
7.	1951—1955	42	5,36
8.	1956—1966	280	35,74
9.	ostalo in nezano	83	10,60
Skupaj		783	100,00

Zgornja tabela nam najbolj nazorno kaže strukturo stanovanjskega fonda. Celih 33,71% stanovanj je zgrajenih v prejšnjem stoletju. To so stanovanjske hiše,

v katere bo nujno vložiti več vzdrževalnih sredstev, da bomo preprečili nadaljnje propadanje. To pa nam je bilo vodilo že v prvih dveh letih poslovanja. Malo manj kot polovica stanovanjskega fonda je bilo zgrajena pred vojno. Za drugo polovico stanovanjskega fonda, zgrajena po vojni, pa je karakteristično, da je v precej primerih nesolidno izdelan in že zahteva večja popravila, predvsem vodovodne instalacije in kanalizacijske naprave. Dobra tretjina stanovanjskega fonda je zgrajena v zadnjih 10 letih in v veliki večini ni nujno angažirati večja sredstva za vzdrževanje, tako da lahko sredstva teh stanovanjskih hiš uporabimo pri vzdrževanju najbolj kritičnih stanovanjskih hiš.

Investicijsko vzdrževanje:

Da bi stanovanjske hiše preživele potrební rok trajanja, je osnovni pogoj dobro investicijsko vzdrževanje. Za investicijsko vzdrževanje je planiranih 326.468,87 N-din, ostala sredstva v znesku 69.065,28 N-din pa je bilo namenjeno prav tako za investicijsko vzdrževanje, vendar za najnujnejše intervence na stanovanjskih in poslovnih objektih. Na objektih, ki so bili v programu za izvršitev vzdrževalnih del, je bilo porabljenih 298.382,15 N-din, ostalih 90.610,03 N-din pa je bilo porabljenih na objektih, kjer se ni moglo s popravili odlašati. Skupno je bilo ostvarjenih 419.073,84 N-din za IV, korišćeno v letu

1967 za stanovanjske hiše 307.729,74 N-din
za poslovne prostore 81.262,44 N-din
Skupaj 388.992,18 N-din

Torej za investicijsko vzdrževanje v leto 1968 se prenese 30.081,66 N-din.

Poleg navedenega pa je bilo na 27 stanovanjskih hišah med letom nujno intervenirati, kajti če bi se z deli odlašalo bi bili stroški v naslednjem letu enkrat večji. Ta sredstva pa smo že navedli in so znašala 90.610,03 N-din. Tako je bilo s planiranimi in izrednimi posegi zajeto z investicijskim vzdrževanjem 56 stanovanjskih hiš, kar znaša 30% vseh stanovanjskih hiš. Ta podatek pa ne velja vzeti pavšalno, kajti realno lahko upoštevamo, da so dela izvršena samo na 25 stanovanjskih hišah ali 8,2% vseh stanovanjskih hiš. Kajti stanovanjske hiše, ki so bile zajete lani izredno, bo v naslednjih letih nujno sistematično popraviti. Če upoštevamo, da je polovica stanovanjskega fonda zgrajena pred vojno in pod predpostavko, da bo odstotek popravljenih stanovanjskih hiš okoli 10% letno od skupnega števila stanovanjskih hiš, lahko računamo, da bo z investicijskim vzdrževanjem ta polovica stanovanjskih hiš zajeta v štirih letih, torej do leta 1971.

V prvi vrsti moramo primerjati realizacijo postavljenega programa po stanovanjskih hišah in šele nato po vrstah del. Potem bomo lahko šele izvršili analizo in določene zaključke in smernice za programiranje v letošnjem letu.

Realizacija investicijskega vzdrževanja po objektih:

Zap. št.	Stanovanjska hiša	planirano	
		N-din	N-din
1.	Vransko 133 a	700,00	611,50
2.	Zaloze 48 a	36.000,00	6.331,51
3.	Medlog 23	30.000,00	36.038,28
4.	Veika		
	Presica 36 a	15.000,00	18.895,51
5.	Zaloze 46	1.000,00	842,00
6.	Gorovlje 71 a	13.000,00	12.721,12
7.	Gorovlje 71	2.000,00	2.561,10
8.	Puša 8	5.000,00	1.866,77
9.	Letuš 56 a	5.000,00	—
10.	Podlog Farma	5.000,00	2.052,37
11.	Frankolovo 10	30.000,00	35.981,56
12.	Sempeter 35 b	10.000,00	1.738,51
13.	Trnava zadr. dom.	22.000,00	50.036,69
14.	Kasaze 9	5.000,00	4.449,90
15.	Celje,		
	Mariborska 43	200,00	225,50
16.	Skočja vas 30	13.000,00	23.837,83
17.	Zalec, dvorana	40.000,00	19.021,86
18.	Migojnice 103	7.000,00	9.845,91
19.	Dobriša vas 43	6.000,00	460,00
20.	Labor 13	5.000,00	—
21.	Braslovce 23	8.000,00	11.311,73
22.	Kapinja vas 55	5.000,00	8.823,77
23.	Socka 30	15.000,00	11.199,42
24.	Strmec 27	4.000,00	8.811,76
25.	Vojnik 229	20.000,00	14.060,41
26.	Vrtnarstvo Celje	4.568,87	4.160,37
27.	Kasaze obrat	5.000,00	—
28.	Zalec,		
	Bratov Letonje 2	5.000,00	—
29.	Zalec, Velenjska 5	5.000,00	4.605,60
30.	izmenjava podov		
	po prij HS	4.000,00	4.272,07
	Skupaj	326.468,87	298.382,15
31.	Vojnik	—	90,00
32.	Sempeter 10	—	2.132,12
33.	Loke 30	—	288,00
34.	Arja vas 6	—	272,00
35.	Drešinja vas 17	—	5.234,28
36.	Arja vas 68	—	1.859,69
37.	Podvrh 9	—	1.080,74
	N-din		N-din
38.	Petrovče 1	—	2.029,21
39.	Ojstrška vas 38, 38 a	—	1.900,60
40.	Sempeter 21 a	—	308,60
41.	Zalec Sav. cesta 19	—	3.687,95
42.	Zaloze 58	—	8.092,23
43.	Dobrna 11 a	—	17.387,19
44.	Rokovlje 4	—	230,00
45.	Sempeter, sam. dom	—	2.731,37
46.	Binovo	—	6.900,36
47.	Lokovina 12	—	4.313,06
48.	Šmatevž	—	107,74
49.	Arja vas 64	—	850,00
50.	Celje, Jenkova 38	—	4.266,20
51.	Zaloška gorica 1 a	—	4.762,47
52.	Zalec,		
	Ivanke Uranjekove 5	—	758,52
53.	Kaplja vas 58	—	942,21
54.	Ljubecna, zadr. dom	—	3.522,54
55.	KK Zalec, d. e. Petrovče	—	14.631,81
56.	Griže 50	—	1.657,86
57.	Škofja vas 46 a	—	573,10
	Skupaj:	326.468,87	388.992,18

Z ozirom na to, da je v našem upravljanju 175 stanovanjskih hiš, porabljenih sredstev investicijskega vzdrževanja pa 388.992,18 N-din, znašajo porabljeni stroški na eno stanovanjsko hišo 2.220,00 N-din.

Struktura vlaganj po vrstah del pa je naslednja:

Prav zanimiva je primerjava vlaganj sredstev investicijskega vzdrževanja po vrstah del. Ze v prvem letu poslovanja je razširjeni delavski svet sprejel smernice za vrstni red izvajanja del na področju investicijskega vzdrževanja. In to, da se naj izvršijo tista dela, ki bodo zaščitila stanovanjsko hišo nadaljnega propadanja. Prevladovalo je mnenje, da obnova fasad ne spada v najnujnejša vzdrževalna dela. Izvršena dela si sledijo v naslednjem vrstnem redu:

	N-din	
1.	prekrivanje in popravilo streh	102.487,04
2.	notranje prezidave in zamenjava poško dovanih zidov ter popravila dimnikov	62.122,06
3.	popravila centralne kurjave	40.181,91
4.	pieskarska dela, tudi žlebovi	30.130,39
5.	sofinanciranje preureditve lokala	30.455,40
6.	popravila kanalizacije	24.711,61
7.	izdelava in popravilo podov	21.150,12
8.	popravila elektromotstacij	10.755,40
9.	popravila vodovodne instalacije	15.453,81
10.	popravilo žlebov, odtočnih cevi in dimniških odbov	7.875,57
11.	popravila oken, vrat	5.012,97
12.	popravila sanitarij	4.313,06
13.	popravila stropov	2.154,94
14.	pokritje racuna za vzdrževalna dela DE Petrovce	18.869,67
15.	razna manjša dela	5.050,03
	Skupaj:	388.992,10

Največji del teh sredstev je bilo porabljen za prekrivanje streh in popravila in namestitve žlebov, popravila zidov v poškodovanih stanovanjih.

Tekoče vzdrževanje:

Za tekoče vzdrževanje je karakteristično, da zajema manjša popravila stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih lokalov ter stroške, ki izhajajo iz pravilne uporabe in upravljanja stanovanjskih hiš. Tekoče vzdrževanje zajema dve postavki, ki se med seboj razlikujeta v značaju in učinku na hišo in to stroški upravljanja in tekoče vzdrževanje.

Tekoče vzdrževanje v ožjem pomenu besede obsega fizična dela, s katerimi se odpravljajo manjše okvare na stanovanjskih hišah. Popravila, ki so izvršena iz te grupe, so bila naročena predvsem na iniciativo hišnih svetov, ostala dela pa na sugestijo hišnih svetov. Karakteristično za ta dela je, da se ne javljajo enakomerno. V posameznih stanovanjskih hišah so se izvajala ta dela tudi večkrat v letu. Pregled del nam bo razjasnil sliko in omogočil določnejšo analizo.

Skupaj porabljena sredstva tekočega vzdrževanja znašajo 60.031,60 N-din v odnosu do ustvarjenih 96.761,18 N-din. Porabljena sredstva TV na eno stanovanjsko hišo znašajo 347,00 N-din. Če računamo, da je ostalo neizkorišćenih 36.729,58 N-din, lahko zaključimo, da v nekaterih hišah ni bilo dovolj zanimanja za orga-

nizacijo najnujnejših popravil. Poznamo pa prilike v posameznih stanovanjskih hišah, da bi se marsikatera napaka odpravila z minimalnimi vzdrževalnimi sredstvi tekočega vzdrževanja.

Porabljena sredstva TV

	N-din
1966	39.995,07
1967	60.031,60

Iz navedene primerjave lahko zaključimo, da je delo hišnih svetov v letu 1967 aktivnejše kakor v predhodnem letu, kar pa je normalno. V prvem letu je bilo še precej nejasnosti v gospodarjenju s stanovanjskimi hišami. Zaradi raznolikosti stanovanj, večkratnega preseljevanja iz enega v drugo stanovanje, je bilo težje uveljaviti vpliv stanovalcev na izvajanje politike tekočega vzdrževanja.

Tekoče vzdrževanje po vrstah del:

	N-din
1. zasteklitve z 2 in 3 mm steklom v skupnih prostorih	7.734,27
2. pleskarska dela v skupnih prostorih in poškodovanih stanovanjih brez krivde stanovalcev	6.093,86
3. popravila oken in vrat in ostala mizarska dela v skupnih prostorih	2.435,15
4. popravilo poškodovanih sten	5.135,99
5. popravila elektroinstalacij in manjše zamenjave poškodovanih napeljav	8.115,54
6. popravila podov	1.235,02
7. nabava gramozna in drobljenca za ureditev okolice	657,00
8. manjša popravila žlebov, odtočnih cevi in dimnih obrobov	1.988,98
9. popravila poškodovane vodovodne instalacije	15.511,45
10. odmašitev kanalizacije oziroma manjša popravila	1.172,19
11. namestitve manjkajočih dimnih vrat in predpisih	1.770,15
12. popravila sanitarij	381,75
13. nabava strešnikov za manjša popravila	573,20
14. barvanje žlebov in odtočnih cevi	2.190,76
15. nabava kant za smeti	933,15
16. nabava orodja za ureditev okolice, brana zapiral, predpražnikov, zastav, žarnic za skupne prostore, manjša popravila štedilnikov	4.103,14
S k u p a j	60.031,60

Iz gornje razvrstitve je razvidno, da je zelo različna uporaba sredstev tekočega vzdrževanja. Prav visoko postavko predstavljajo stroški za zasteklitve, kar pa nas navaja na zaključek, da je vmes precej nepazljivosti. Tu bi se dalo z večjo zavzetostjo bolj paziti. Še večjo postavko predstavljajo popravila vodovodne instalacije, tudi tu je bilo veliko primerov malomarnega odnosa do družbene lastnine. Kajti dogaja se nam, da v posameznih stanovanjskih hišah počijo vodovodne cevi, ker niso zavarovane proti mrazu. Že samo zapiranje oken v sanitarijah v kritičnih zimskih mesecih bi pomenilo veliko. Z ozirom na to, da je ob formi-

ranju naša delovna enota zatekla v večini stanovanj razbita okenska stekla, kjer je bilo mogoče iskati krivca, smo naročili zasteklitve v takšnih primerih. V bodoče bodo morali stanovalci sami plačati zasteklitve in to izven stanarine.

Delo hišnih svetov:

Formiranje hišnih svetov je bilo v letu 1966 zelo težko. V letu 1967 pa je bilo na novo formiranih še 30 hišnih svetov. Tako, je bilo lani skupno 71 hišnih svetov, več stanovanjskih hiš pa tvori v celoti en hišni svet, kakor je to primer na delovni enoti Mirošan. Prednost takšne organizacije hišnega sveta je koristna, ker posamezne stanovanjske hiše ne bi v teku leta mogle urediti vsa drobna popravila, v kolikor pa se stanovalci dogovorijo o enotnem programiranju za več stanovanjskih hiš, se dajo sredstva lažje planirati in predvideti za najnujnejše stanovanjske hiše. Od teh hišnih svetov jih vrši 26 samostojno inkasno službo. Ostali inkaso pa se vrši preko blagajin proizvodnih delovnih enot, za kar pa naša enota honorira po uspešnosti inkasa.

Večji hišni sveti in to v novejših stanovanjskih hišah imajo večje možnosti planirati razna drobna popravila, ker novejša stanovanjske hiše niso potrebne velikih popravil. Težje pa je stanje v starejših stanovanjskih hišah, kjer je znesek namenjen za tekoče vzdrževanje več, kakor simboličen. Naša delovna enota je posredovala občinski skupščini predlog spremembe Odloka o minimalnih tehničnih normativih in v predlogu prikazala potrebo po spremembi v tej smeri, da se odstotek TV za novejša stanovanjske hiše zmanjša, za starejše stanovanjske hiše pa naj bi se odstotek povečal. Vendar občinska skupščina te spremembe še ni sprejela. Delo v novo formiranih hišnih svetih

Realizacija programa stanovanjske izgradnje:

Poleg naloge stalnega investicijskega in tekočega vzdrževanja stanovanjskih objektov je naloga stanovanjskih podjetij in tako tudi naše delovne enote gradnja stanovanj in poslovnih lokalov z namenom, da se pridobijo nove stanovanjske in poslovne površine, je naša delovna enota prevzela v letu 1967 tudi gradnjo stano-

vanj in poslovnih lokalov. Program, ki je bil izdelan in potrjen od organov upravljanja je realiziran takole:

Z navedenimi vlaganji je bilo do 31. 12. 1967 pridobljeno 7 dvosobnih stanovanj, 9 enosobnih stanovanj in 13 samskih sob. Iz letnega programa ni izvršeno v lanskem letu naslednje:

je boljše od aktivnosti v letu 1966. Stanovalci so uvideli, da lahko marsikaj sami uredijo. Da jim s formiranjem stanovanjskih podjetij ni odvzeta možnost vpivanja in odločanja na stanovanjskem področju. Tista dela, ki so jih hišni sveti formirali v okviru odloka iz TV so izvršena naročila. Racune za izvršena dela o količini in kvaliteti pa so podpisovali predsedniki hišnih svetov. Delovna enota se je vmešala v toliko, da je hišnim svetom priporočila najcenejše izvajalce s katerimi običajno sodeluje delovna enota pri realizaciji ostalega programa vzdrževanja.

V bodoče bomo morali zainteresirati še preostale hišne svete, da program tekočega vzdrževanja, ki ga v začetku leta sprejmejo, čim bolj racionalno in po svoji preudarnosti realizirajo. Dogaja pa se nam redno, da posamezni stanovalci niso popolnoma seznanjeni z vlogo in nalogo hišnega sveta, kajti sami mimo hišnega sveta naročajo posamezna popravila ali intervenirajo na naši delovni enoti. Mimo programa hišnega sveta pa tudi naša delovna enota ne more. Posebno pa še zaradi tega ker so posamezne želje, res posebnost osebnostne.

Zelimo, da bi v prihodnjem letu tj. v letu 1968 program TV res izdelali vsi hišni sveti, da bi spremljali njegovo realizacijo. Vse neopravičene zahteve posameznikov, ki običajno nimajo nobene zveze s stanjem stanovanjske hiše, pa odločno zavračali.

Kljub temu, da so na tem področju še bile razne pomanjkljivosti smatramo, da so se v preteklem letu hišni sveti s svojim delovanjem uveljavili in da je realna predpostavka, da bodo le-ti formirani v vsaki stanovanjski hiši, kjer tega ni bilo; vsaj v letu 1968. Delovna enota pa bo na vsak način še nadalje upoštevala vse koristne sugestije glede vskladitve izvajanja del po posameznih stanovanjskih hišah.

Kljub temu, da so na tem področju še bile razne pomanjkljivosti smatramo, da so se v preteklem letu hišni sveti s svojim delovanjem uveljavili in da je realna predpostavka, da bodo le-ti formirani v vsaki stanovanjski hiši, kjer tega ni bilo; vsaj v letu 1968. Delovna enota pa bo na vsak način še nadalje upoštevala vse koristne sugestije glede vskladitve izvajanja del po posameznih stanovanjskih hišah.

Z navedenimi vlaganji je bilo do 31. 12. 1967 pridobljeno 7 dvosobnih stanovanj, 9 enosobnih stanovanj in 13 samskih sob. Iz letnega programa ni izvršeno v lanskem letu naslednje:

		N-din
1. Dovršitev stanovanj Arja vas	6 sam. sob še letos	49.050,51
2. Adaptacija stare žage Petrovče	3. enosob. st. in 2 dvosob. st.	197.395,38 86.007,26
3. Dovršitev stanovanj Šempeter	1 enosob. st.	21.390,60
4. Nakup stanovanjske hiše Dobriha	—	67.779,52
5. Dovršitev fasade Založe	—	18.494,55
6. Adaptacija združnega doma Andraž	—	92.400,00
7. Nakup objekta Skoberne	—	2.090,00
8. Kanalizacija Kaplja vas	5 dvosob. st.	239.114,79
9. Dovršitev Binovo Braslovče	2 enosob. st.	—
10. Nakup in adaptacija Čeple	4 sam. sobe 2 enosob. st.	34.561,05
11. Sanitarije Šmarjeta	—	10.000,00
12. Dovršitev četvorčaka Vojnik	—	29.557,69
13. Vodovod Vojnik 229	—	17.275,45
14. Dovršitev Rebec, Gorica 48	2 enosob. st.	49.957,80
15. Samopostrežna mesnica Zalec	3 sam. sobe	178.125,00
16. Trnava združni dom centralna	—	23.521,00
17. Šempeter oprema	—	2.772,70
18. Grajska vas popravilo	—	1.744,40
S k u p a j		1.121.237,70

1. adaptacija Wolf Sempeter, ker ni smo dobili dovoljenja;

2. adaptacija stanovanj v Gotovljah — začeto v januarju — 1 dvosobno stanovanje, 2 enosobni stanovanji;

3. adaptacija stanovanj Škofja vas — še nimamo dovoljenja.

Z manjšimi prezidavami iz sredstev investicijskega vzdrževanja so bile pridobljene še nadaljnje stanovanjske enote in sicer:

1. Medlog 23 1 dvosobno stanovanje
2. Škofja vas 1 enosobno stanovanje

Kreditiranje individualne stanovanjske izgradnje:

Eden izmed načinov pridobivanja stanovanjskih površin je tudi pomaganje gradnje stanovanj delavcem podjetja — gradnja individualnih stanovanjskih hiš. Predvsem je podjetje podpiralo gradnjo v takšnih primerih, kjer se z gradnjo sprostijo prepotrebna družbena stanovanja, katera sedaj zasedajo individualni graditelji. Na takšen način delavec običajno pride z nižjimi stroški do stanovanjske površine, čeprav se gradnja vrši tudi po več let.

Kreditiranje individualnih graditeljev je bilo v letu 1967 preko banke na takšen način, da smo vročili v ta namen

N-din 488.000,00

z ozirom na to, da je na področju občine še precej kmetov-borcev, ki nimajo rešen stanovanjski problem, smo do 1. 4. 1968 vročili nadaljnjih

N-din 30.000,00

Skupaj N-din 518.000,00

Na vrščeni znesek 488.000,00 N-din je banka dodala še 75 % svojih sredstev. Neposredno smo odobrili na predlog komisije za družbeni standard podjetja kredit za individualno gradnjo v gotovini trem interesentom v višini 24.400,00 N-din.

Z ozirom na to, da dobimo v aprilu vrnjena sredstva 30.000,00 N-din bodo le-ta na razpolago za leto 1968. Iz odobrenih kreditov individualnim graditeljem preko banke pa ni bilo izkoriščeno 28.000,00 N-din, kar se lahko odobri v letu 1968.

Stroški upravljanja:

Stroški upravljanja, v katerih so zajeti samo režija delovne enote, zavarovanje stanovanj in poslovnih lokalov, odvoz fekalij, čiščenje dimnikov, obvezna deratizacija, bančni stroški, pisarniški material. V primerjavi z letom 1966 je občutno po-

rasel strošek za zavarovanje. Z ozirom na to, da stroški upravljanja nimajo direktne učinke na vzdrževanje oziroma na odpravljanje pomanjkljivosti in okvar je struktura le-teh raznolika. Seveda smo morali v tem pogledu spoštovati občinski odlok, kaj se zajema v stroške upravljanja.

V primerjavi z letno realizacijo stanoarin in najemnin za poslovne lokale so stroški upravljanja realizirani po naslednjem:

	N-din	%
1. zavarovanje stanov. hiš in poslovnih lokalov	33.149,31	3,41
2. odvoz fekalij, dimnikarske storitve, stroški za obvezno deratizacijo, bančni stroški, pisarniški material, strokovna literatura	39.132,28	4,02
3. režija delovne enote	93.449,71	9,60
4. rezerva	14.069,98	1,44
Neposredni stroški upravljanja so zajeti z 9,60 % ali izraženo v dinarjih z 93.449,71 N-din.		

Celotni dohodek in dohodek:

Celotni dohodek tvorijo po veljavnih predpisih stanarine, najemnine, zneski za opravljene storitve in ostali dohodki, ki po predpisih o podjetjih tvorijo celotni dohodek.

	N-din
Celotni dohodek	1.031.473,24
Neplačane terjatve	— 102.248,06
	929.225,18
Izredni dohodki	6.444,61
	935.669,79
Materialni stroški	— 796.675,37
Dohodek	138.994,42

Navedeni dohodek je izračunan na osnovi plačane realizacije in je merodajen za delitev dohodka na del za osebne dohodke in na del za sklade in sicer po sledeči razvrstitvi:

Razporeditev:

	N-din
Osebnih dohodki neto	2.466,48
Posebni dohodki neto	68.928,33
Prispevki	33.904,18
Za stanovanjsko izgradnjo	4.072,57
V sklad skupne porabe	29.622,86
Skupaj	138.994,42

Glede na značaj gospodarjenja s stanovanjskimi hišami kot storitvene dejavnosti je težko najti količinske postavke, ki bi se lahko merile z vloženim delom. Lahko pa se izvrši primerjava kaj je bilo narejenega na podlagi analize opravljenih del investicijskega in tekočega vzdrževanja. Vsekakor pa bo to mogoče, ko bo na stanovanjskem področju več izkušenj, kate-tere pa bodo podjetja in tudi naša delovna enota pridobila z nadaljnjim delom.

Zaključek — dobre in slabe strani poslovanja:

V popolnem razmahu poslovanja je pričela naša delovna enota šele v preteklem letu, kajti šele v letu 1967 se je pojavila kot organizator gradnje stanovanjskih in poslovnih površin v podjetju.

Vsekakor je bilo v nekaterih pogledih poslovanje naše enote počasno. Vendar je nemogoče praktično obvladati celo področje podjetja s štirimi zaposlenimi. Vsekakor je področje stanovanjskega gospodarjenja zelo široko in vedno kritizirano od strani stanovalcev. Še večkrat pa nastanejo negotovanja, ker enota ni imela razumevanja za razna popravila, ki so plod osebnih želja.

Nemalo težav nam še vedno povzročajo preselitve iz enega v drugo stanovanje, o čemer pa naša delovna enota največkrat ni obveščena. Delovne enote, ki imajo razpolagalno pravico, ne izdajajo odločb o dodelitvi stanovanj, na osnovi katerih bi lahko hišni sklad sklenil pogodbo. V takšnem primeru je vse, če stanovalc ostane v podjetju; če pa gre iz podjetja, pa mu na nobeden način ne moremo odpovedati stanovanja, ker zahteva sodišče odločbo o dodelitvi stanovanja, pogodbo s stranko in izjavo stanovalca, da bo zapustil stanovanje, če mu bo prenehalo delovno razmerje v podjetju.

Če se kdo izseli med letom iz stanovanja delovne enote, pustijo stanovanja prazna tudi po več mesecev in ne dodelijo stanovanj drugim koristnikom. Takšnih primerov je bilo v letu 1967 veliko, saj nam delovne enote dolgujejo za vsa nezasedena stanovanja med letom 25.101,56 N-din. Za rešitev tega problema predlagamo: v kolikor v določeni delovni enoti ni interesentov za prazna stanovanja, da se dovoli vselitev delavcev iz druge delovne enote. Končno bomo na tak način najprej rešili stanovanjski problem v podjetju.

Poškodbe pri delu in boleznine v letu 1967

Vsakoletna primerjava bolezni in poškodb pri delu daje vsaki delovni organizaciji poleg drugega tudi določene pokazatelje gospodarnosti. Stroški, ki jih terjajo bolezni, ne predstavljajo samo velikih finančnih izdatkov podjetja in zavodov, temveč povzročajo tudi izgubo dragocenega delovnega časa in s tem v zvezi tudi izpad v proizvodnji, kar se negativno odraža v dohodku podjetja in osebnih dohodkih delavcev. Kot osnovo za analizo bolezni in poškodb pri delu se jemlje število zaposlenih in opravljenih učinkovitih delovnih dni v poslovnem letu in število vseh bolniških dopustov.

V poslovnem letu 1967 je bilo v našem podjetju povprečno zaposlenih 1982 delavcev, od tega za nedoločen čas (stalnih) 1802 in določen delovni čas 180 delavcev. Opravljenih je bilo 537.247 učinkovitih delovnih dni, v letu 1966 pa 619.697 efekt. delovnih dni, ali za 82.450 efekt. del. dni manj, kar pomeni, da smo opravili najmanj isti obseg del s 300 delavci manj kot v 1966. letu. Zahvaljujoč boljši organizaciji dela, boljši mehanizaciji in tehnološki proizvodnje in boljšemu prizadevanju celotnega kolektiva je bil delovni učinek na zaposlenega veliko večji kot minula leta.

Primerno gibanju zaposlenih

v letu 1967 so se gibale tudi boleznine in poškodbe pri delu. Prav težkih poškodb v minulim letu nismo imeli. Vseh poškodb pri delu in prihodu na delo je bilo 220. Izmed njih je nekaj težjih, ki so zahtevale posredovanje bolnice; to so bili

razni zlomi nog in večje poškodbe na rokah. V odnosu na povprečno število zaposlenih (1982 delavcev) se je poškodovalo na delu in ob prihodu na delo 11,2 odstotka delavcev.

Primerjava vseh bolezni in v odnosu na 1966. leto je takale:

	1966	1967	Indeks
	bolniških dni		v %
1. Poškodbe pri delu in ob prihodu na delo	3.360	2.823	83
2. Poškodbe izven dela	1.212	678	56
3. Ostale bolezni	17.210	14.488	84
4. Porodniški dopusti	20.703	13.248	64
5. Nega bolnih družinskih članov	1.502	1.548	102
Vsi bolniški dopusti skupaj	43.987	34.190	77

Primerjava prikazuje znižanje vseh bolniških dopustov v letu 1967 pa za 23 odstotkov, ni pa popolnoma realna v odnosu na manjše število povprečno zaposlenih in za 14 odstotkov manj opravljenih učinkovitih delovnih dni. Kljub temu so opazna pozitivna gibanja v smeri zniževanja vseh vrst boleznin, predvsem je razveseljivo znižanje poškodb pri delu. Sicer pa je dejanski odstotek poškodb še nižji, kot ga prikazuje gornja primerjava, ker so v bolniških dnevih iz naslova poškodb tudi boleznine težjih poškodovancev, ki so se zdravili še v 1967. letu.

V odnosu na učinkovito opravljene delovne dneve v letu 1967, znašajo vsi bolniški dopusti 6,3, v letu 1966 pa 6,5 odstotka. Primerjava boleznin od poškodb pri delu leta 1967 v odnosu na opravljene učinkovite delovne dneve v letu 1966 (realna primerjava) pa pokaže znižanje na 5,5 odstotka.

Podjetje je izplačalo za vse boleznine do 30 dni 320.670,47 N-din. nekaj več pa je izplačal za boleznine članom našega kolektiva zavod za socialno zavarovanje. Le-ta pa je nosil tudi vse stroške zdravljenja v am-

bulantah in bolnicah, kar znese veliko več kot vse boleznine skupaj.

K znižanju vseh boleznin in poškodb pri delu so vplivali razni činitelji kot so: večja skrb za boljši družbeni in osebni standard delavcev — boljši stanovanjski pogoji, boljše urejeno varstvo otrok, urejena družbena prehrana, boljša organizacija dela, boljša osebna zaščitna sredstva in končno tudi boljši odnos do dela in do delavcev. Izboljšala so se tudi sredstva za proizvodnjo in delo. Nedvomno so doprinesli k znižanju boleznin tudi finančni ukrepi o nadomestilih za boleznine, plačevanje zdravil in zdravniških uslug, ki v dohodkovnem smislu ne podpirajo kratkih simulantskih boleznin. Niso več redki primeri, da nekateri pošteni delavci koristijo za kratka zdravljenja redne letne dopuste, ali lažje boleznin prebijejo na delu.

Zanimiva je primerjava bolovanj po delovnih enotah, ki odstopa od 3,4 do 14,7 odstotkov na opravljene učinkovite delovne dneve. Zbrani podatki nam kažejo naslednjo primerjavo:

Zap. št.	Delovna enota	Bolniš. dopusti 1966	% od efekt. del. dni	Bolniš. dopusti 1967	% od efekt. del. dni	Razlika
1.	Braslovče	4.831	9,5	5.400	14,7	+ 5,2
2.	Celje	2.136	6,0	1.509	5,9	- 0,1
3.	Petrovče	3.797	6,3	2.959	6,4	+ 0,1
4.	Polzela	1.156	6,6	697	5,6	- 1
5.	Prebold	1.639	4,4	1.269	4,9	+ 0,5
6.	Šempeter	3.742	8,8	2.135	6,6	- 2,2
7.	Tabor	1.116	4,6	998	5,8	+ 1,2
8.	Trnava	898	6,6	810	7,6	+ 1,0
9.	Vojnik	1.918	6,1	1.843	8,2	+ 2,1
10.	Vransko	1.166	4,7	436	3,4	- 1,3
11.	Vrbje	3.893	5,7	2.788	5,7	0
12.	Mirosan	1.260	7,5	362	5,9	- 1,6
13.	Gozdarstvo	134	2,8	237	5,2	+ 2,4
14.	Vrtnarstvo	2.620	9,2	1.681	7,7	- 1,5
15.	Mesnina	7.123	7,8	4.430	6,1	- 1,7
16.	Mleko	2.145	4,5	2.305	4,7	+ 0,2
17.	Hmezad	1.630	4,7	1.435	5,2	+ 0,5
18.	Stroj. postaja	647	2,9	982	4,3	+ 1,4
19.	Uprava	1.902	6,5	1.157	5,3	- 1,2
20.	Prehrana + hiš. sklad	264	1,8	581	4,9	+ 3,1
21.	Molzni kontr.	—	—	172	—	—
Skupno		43.987	6,5	34.186	6,3	- 0,2
Na učinkovite delovne dneve iz leta 1966			6,5		5,5	- 1,0

V navedeni primerjavi ni za delovne enote izračunan odnos boleznin iz leta 1967 na učinkovito opravljene delovne dneve v 1966. letu, kar bi dalo za delovne enote z ozirom na manj opravljene delovne dni v letu 1967 nekoliko nižji odstotek.

Vzroke za tako velika odstopanja pri bolezninah predvsem med proizvodnimi obrati, bi bilo koristno podrobno analizira-

ti. Vplivov na boleznine je lahko mnogo. Nema lokrat vplivajo na zdravstveno stanje delavcev: starostna struktura delavcev, stanovanjski in prehrabeni pogoji, poučenost delavcev o čuvanju zdravja, dobri ali slabi delovni odnosi in še vrsta drugih činiteljev, ki jih je potrebno ugotoviti in raziskati ter poiskati načine in sredstva za njihovo odpravo.

Na zmanjšanju boleznin od poškodb pri delu se da še mnogo napraviti. Predvsem je pri tem pomembna pravilna zaščita strojev in naprav, pravilno vzdrževanje orodij, vzdrževanje reda in čistoče na delovnih mestih in podobno. Zelo pomembno pa je usposabljanje delavcev iz varstva pri delu na vseh nevarnih delovnih mestih.

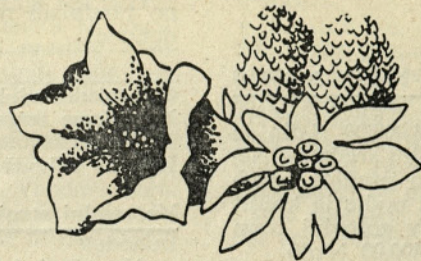
Viri in vzroki poškodb pri delu so dokaj različni. Največ poškodb sta terjala ročno in mehanično orodje, saj jih beležimo kar v 131 primerih, razni padci in spodrsnjaji na tleh (gladka tla, gladka obutev, neposuta ledena dvorišča in podobno), nesmotrno nakladanje in razkladanje in drugo. Nekaj težjih poškodb pa so terjali samohodni stroji in hmeljski obiralniki.

Največ se je poškodovalo ne-kvalificiranih delavcev — 99 poškodb, sledijo polkvalificirani in kvalificirani delavci po 35 poškodb. Najpogostejši vzroki poškodb so nastopali zaradi

nesmotrnega dela pri posamezniku, nezadostnih poklicnih izkušnjah, kršitve predpisov o varstvu pri delu, neuporabljanju osebnih zaščitnih sredstev predvsem pri delu s strupi. Mnogokrat pa so vzrok raznih poškodb slaba — izrabljena in nevdržna osebna zaščitna sredstva.

Kljub temu, da smo v tem pogledu dosegli v preteklih treh letih na področju zmanjšanja boleznin in poškodb pri delu določene uspehe, moramo v bodoče vlagati še več truda in naporov, da očuvamo zdravje in delovno sposobnost naših delavcev na višini. To bomo dosegli le, če bomo znali k temu pritegniti celoten kolektiv, predvsem pa vse naše odgovorne delavce. Z dobro organizacijo in ekonomičnostjo proizvodnje moramo vzoredno razvijati tudi ukrepe za zdravstveno varstvo in varstvo pred poškodbami, kar naj postane skrb slehernega našega delavca.

F. Ivančič

Ob 8. marcu

Iz leta v letu praznujemo »Dan naših žena«. Ali se pri tem dovolj ozremo okrog sebe in ali vidimo, če pravilno pojmujeemo ta dan?

Ni dovolj, da na ta dan, kar v naglici po sindikalni liniji pripravimo nekaj cvetja in skromen govor, ali da širokogrudno organiziramo izlet ali celo dela prost dan, da se potem trkamo na prsi, češ, toliko in toliko smo dali pri nas za ta praznik. Ali vemo, kako obravnavajo žene drugod? Ni dovolj, da poveljujemo našo ženo, ki se preda in posveti materinstvu, po drugi strani pa godrnjamo, če ta žena izostane z dela zaradi boleznin otrok ali utrujenosti. Vprašajmo se raje, koliko smo storili za te naše žene v 23. letih? Ali je s tem, da ima po pisanem zakonu pravico enakopravnosti, že vse urejeno?

V našem podjetju je zaposlenih precej žensk. Kar pogledimo jih po polju, hlevih, računovodstvih, kuhinjah, raznih oddelkih, ki so izpostavljene raznim škodljivim vplivom, večkrat tudi po ves dan. Zvečer pa utrujene opravljajo še vse gospodinjsko delo, ki je čez dan ostalo. Tu ni razlike med delavko in uslužbenko.

Poglejmo, koliko žensk v organih upravljanja vidimo, da jih skoraj ali pa sploh ni.

Če bi žena videla, da se ji nudi možnost uveljavitve, razvedrila, da jo bolj upoštevajo v predlogih in pripombah, da jo dejansko priznavajo kot enakopravnega člana, sem prepričana, da bi z novimi močmi prispevala k skupnosti še mnogo več, kot bi njeno delo zahtevalo.

Želela bi, da bi ob letu lahko ugotovila, da se je položaj naše žene obrnil na bolje, kljub skorajšnjemu novemu delovnemu času. Ne pozabimo, da je zdrava žena in mati bogastvo družine in celotne naše družbe.

P. N.

Odpiramo nova delovna mesta

Sodobnejša, boljše organizacija dela, novi tehnološki postopki, novi stroji z veliko storilnostjo povečujejo delovno storilnost in zmanjšujejo potrebno število delavcev v proizvodnji in strokovnih službah, zahtevajo pa večjo izobraženost in strokovno usposobljenost preostalih delavcev.

V kapitalističnem družbenem redu lastnik podjetja to vprašanje rešuje tako, da odpusti odvečne delavce. Ni le geslo, ampak resnica, da so v kapitalističnih deželah novi stroji metali delavce na cesto.

V naši družbeni ureditvi ne moremo in ne smemo tega urejati na ta način. Ne moremo pričakovati, da bi se delavci kot upravljavci odločali za naložbe, ki povečujejo delovno storilnost, če pa nekatere od njih, ki so s svojim delom prav tako ustvarili denar za te naložbe, spravijo ob delo. To tudi ne bi bilo prav. Če bi to obvežalo, bi pri vsakem predlogu za nove naložbe morali delavci kot samoupravljavci razmišljati o tem, ali naj en del dohodka, ki so ga ustvarili oni s svojim delom, izločijo v sklade za to, da bodo potem nekateri izmed njih imeli večji zaslužek, drugi pa ostali brez dela. Menim, da ni težko predvideti izida takega razmišljanja.

Ta razmišljanja se lahko in se gotovo tudi bodo pojavila v našem podjetju, čim bolj bomo modernizirali proizvodnjo in povečevali delovno storilnost. Če ne bi zadeve prav uredili, bi se med člani naše delovne skupnosti prav gotovo pojavil odpor proti ukrepom za modernizacijo.

Vsi smo enakopravni člani delovne skupnosti in nihče nima pravice, pa tudi delavska solidarnost in socialna zavest nam ne dopuščata, da bi si povečevali zaslužek na račun tistega, ki bi zato ostal brez dela in zaslužka.

To, na videz protislovno naloge moramo izvajati tako, da istočasno skrbimo za povečanje delovne storilnosti in za nova delovna mesta za sproščeno »odvečno« delovno silo.

Naša investicijska in poslovna politika mora zagotavljati dva cilja: (1) izboljšanje delovne storilnosti v obstoječi proizvodnji z novimi naložbami in boljše organizacijo in (2) ustanavljanje novih proizvodnih dejavnosti, novih delovnih mest, ki naj zagotovijo zaposlitev delavcem, ki so zaradi modernizacije postali odvišni v stari dejavnosti. Le tako se bo vsak delavec zavestno odločal in glasoval za nove investicijske naložbe — in včasih tudi na računčasno manjšega osebnega dohodka, če bo pre-

pričan, da mu bo nova naložba zagotovila boljši zaslužek in da mu ne bo spravila v nevarnost njegove zaposlitve in zaslužka.

Vendar moramo biti povsem odkriti in reči, da ta zaposlitev ne pomeni vedno tudi istega delovnega mesta. Vsaka modernizacija spreminja razpored delavcev. To pomeni prestavitve na drugo enako delovno mesto, ali pa celo na povsem drugačno delovno mesto, ki terja prekvalifikacijo delavca. Vendar bi morali vztrajati na enem pogoju: če je delavec postal odveč v neki dejavnosti in ga je treba premestiti na drugo delovno mesto, ne sme zato imeti manjšega zaslužka, kot ustreza njegovi kvalifikaciji. Zgodilo se bo, da bo včasih kdo začasno zaposlen na delovnem mestu, ki ne zahteva tolikšne kvalifikacije, ki jo ima delavec, in je zato zaslužek za delo na tem delovnem mestu manjši. Toda, ker je bil delavec premeščen na to delo le začasno in ne po svoji krivdi, dokler se mu ne najde ustrezno delovno mesto, mu je treba iz drugega vira izplačati razliko da zaslužka na starem delovnem mestu. Podobno ho, če bo treba delavca za novo delovno mesto prekvalificirati. Za čas prekvalifikacije mu je treba zagotoviti osebni dohodek. Tega mu ne more plačati več enota, ki je njegovo delovno mesto ukinila, ker ne dela več v njej, niti ne enota, v kateri se bo zaposlil po končani prekvalifikaciji. Za ta zaslužek je treba poiskati nek drug vir.

Zdi se mi, da bi ta vir morali ustvariti skupen za celo podjetje kot poseben sklad, iz delavcev, ki bi bili zaradi premestitev sicer prizadeti. V ta »sklad delavske solidarnosti« bi morali prispevati vsi delavci sorazmerno njihovem dohodku.

Ko že omenjamo odpuste z dela, je treba reči, da bi bili dopustni le v enem primeru: Kadar bi bil zaradi nepredvidene katastrofe na tržišču ogrožen obstoj podjetja, če ne bi zmanjšalo obsega svoje dejavnosti in poslovanja.

Toda tudi v tem primeru bi smel biti odpust le začasen in bi podjetje moralo prevzeti obvezo, da odpuščenega delav-

ca ponovno zaposli na njegovo zahtevo, ko se razmere popravijo.

Za tak primer, ki si ga nihče ne želi, bi morali imeti v pravniku o delovnih razmerjih določena merila izbire zaposlenih, ki pridejo v poštev za odpoved delovnega razmerja. In sicer bi to morala biti predvsem socialna merila. To pomeni, da bi prvi bili na vrsti tisti, ki bi jim preživljanje zaradi odpusta ne bilo ogroženo, ker imajo še druge vire dohod-

ka, in da bi poslednji bili na vrsti tisti, ki živijo le od zaslužka v podjetju, ki imajo nepreskrbljene otroke, zlasti matere — samohranilke.

Podobna merila, samo v obratnem redu bi bila potrebna tudi pri izboranju prijavitelencev izven podjetja za nova delovna mesta; seveda pod pogojem, da gre za izbira med prijavitelci, ki imajo kvalifikacijo, ki je za delovno mesto potrebna.

Veljko Križnik

Odgovorni delavci podjetja opravili preizkus znanja iz varstva pri delu

Po sklepu samoupravnih organov podjetja je bilo v novembru in decembru lanskega leta organiziranih pet seminarjev o varstvu pri delu. Skupno je seminarje obiskovalo 174 vodilnih in odgovornih delavcev podjetja. Prvega seminarja v Zalcu so se udeleževali vsi vodilni delavci podjetja. Seminar je vodil zavod za zdravstveno in tehnično varstvo iz Ljubljane. Naslednji štiri seminarji (2 v Trnavi, po eden v Zalcu in Celju) so bili namenjeni vsem odgovornim delavcem podjetja. Zadnje štiri seminarje je vodil zavod za zdravstveno varstvo — oddelek za medicino dela iz Celja.

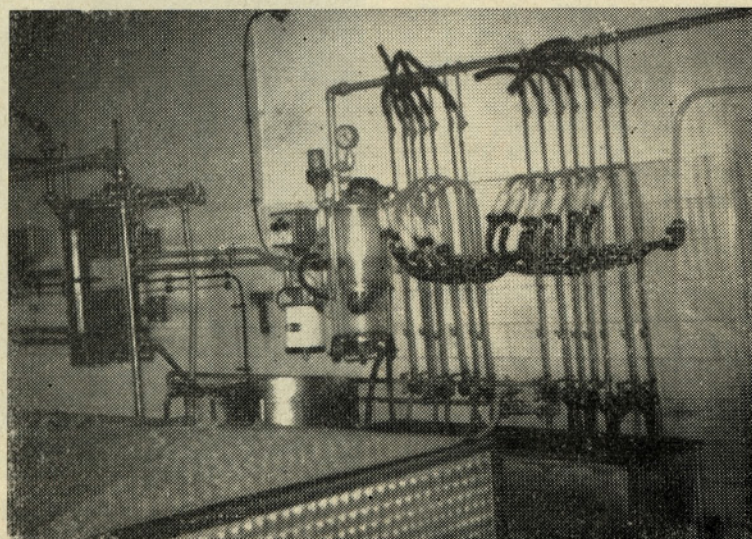
Vsi seminarji so bili dobro organizirani in strokovno bogati. Dokaz temu je veliko zanimanje udeležencev seminarjev in končno doseženi uspeh.

V januarju in februarju so udeleženci iz zadnjih štirih seminarjev opravili pred posebno komisijo preizkus znanja. Iz samega preizkusa je bilo vidno, da so bili seminarji uspešni, da so se udeleženci v večini primerov potrudili in spoznali problematiko varstva pri delu na njihovih delovnih mestih.

Preizkus je opravilo 138 odgovornih delavcev, za kar so dobili ustrezna potrdila.

V prepričanju, da bodo pridobljene izkušnje seminarjev in samega preizkusa s pridom uporabljene pri vsakdanjem delu in prizadevanjih za zmanjšanje poškodb in boleznin pri delu, želim vsem pri delu — srečno!

F. Ivančič

Pogled na del molznih naprav na farmi Podgor

Strokovni pogovori in nasveti

Dognojevanje pšenice

Ko se z naših njiv umakne snežna odeja, se v posevke zopet upre sonce, najcenejši vir energije, ki jo rastline črpajo v velikih količinah.

Za svojo izgradnjo potrebuje rastlina že omenjeno sončno energijo, ogljikov dioksid, vodo in v njej raztopljene hranilne snovi. Če enega od teh virov primanjkuje, je rastlina motena v svojem razvoju. Zato moramo vedno skrbeti za dotok hranilnih snovi, ker je ostale činitelje priskrbela narava sama.

Pšenični posevek je v tem času klavnega videza; izčrpan, potlačen čaka ugodnega trenutka, da se zopet dvigne in razbohoti. Da bi to zmož, mu moramo izdatno pomagati mi.

Ob koncu zime je zaloga dušika v tleh kaj pičila, saj se je dušik, dan v jeseni z osnovnim gnojenjem, porabil, izpral ali izpuhtel v zrak. Že dolgo vemo, da skoraj v nobenem primeru nismo dali pšenici zadostno količino dušika samo z osnovnim gnojenjem, zato moramo pšenici dognojevati. To je posebno važno takrat, če smo uporabili za osnovno gnojenje takšno gnojilo, ki vsebuje malo dušika, ali vsebuje le tega v lahkotopni obliki. Velik del dušika se od časa, ko ga rastlina najbolj potrebuje, izgubi iz tal. Čim manjši je bil odstotek danega dušika v osnovnem gnojenju jeseni, tem temeljiteje moramo dognojiti pšenico v februarju ali marcu prvič in v aprilu drugič.

S kakšno količino bomo pšenico dognojili, je odvisno od gnojila, ki smo ga uporabili v jeseni pred setvijo, in izgleda posevka. Pri odmerku gnojil se vsekakor moramo ozirati na videz posevka. Če smo jeseni gnojili z gnojilom, ki ima razmerje N:P:K takole 15:15:15 ali 10:10:10 bi morala količina dušika zadostovati, vendar temu ni vedno tako. Velik del dušika se izgubi in rastlini ni več dostopen.

Velikokrat se tudi zgodi, da je pšenica na slabo gnojeni zemlji bujnejša in lepša kot bi pričakovali. Zakaj je tako? V vsakem drobcu zemlje se dogajajo procesi, nevidni prostim očem, ki pa so odločujočega pomena pri razvoju rastline. Ti procesi ustvarjajo v tleh dobre ali slabe pogoje za rast; v ei zemlji so živahnejši, v dru-

gi manj. Ker se vsak pridelovalec pšenice ne more ozirati na vse te pogoje v tleh, naj bodo osnovno napotilo za dognojevanje pšenice naslednji podatki:

Če je bila pšenica gnojena z mešanim gnojilom, kjer je razmerje hranil N:P:K = 4:14:11, je potrebno dognojiti konec februarja ali takoj v začetku marca s 150 kg/ha kalkamona (kalkamonsalpeter, KAN) in nato v aprilu pred kolenčenjem še s 100 kg/ha z enakim gnojilom. Pri gnojenju z gnojilom v omenjenem raz-

merju je znano, da manjka pšenici okrog 60 kg dušika na ha. Če je gnojilo vsebovalo hranila v razmerju 10:10:10, verjetno dognojevanje v februarju ali marcu ne bo potrebno, pač pa vržemo v aprilu pred kolenčenjem 150 kg/ha kalkamona. Razmerje hranil N:P:K = 4:9:12 danih v jeseni, narekuje potrebo po dognojevanju v februarju ali začetku marca z 200 kg/ha kalkamona in v aprilu s 150 kg/ha.

Te številke so le napotilo, kako pomagati posevku prebroditi krizo spomladi, ko svojih re-

zernih snovi nima več dosti na razpolago.

Za del hranil skrbi narava sama s kroženjem organske mase, ki trohni in gnije, da bi na tem mestu zopet zrastle rastline. Za naravno ravnotežje je dovolj, če površine ne izkoriščamo. Mi hočemo doseči visoke pridelke s katerimi odvezujemo iz zemlje velike količine hranil, ki jih moramo vračati.

Nikar ne pozabimo: dognojimo čimprej, takoj ko lahko gremo na njivo!

Poljanec

Kakšno sredstvo bomo izbrali za zimsko in predpomladansko škropljenje sadnega drevja?

Kako važno je škropljenje sadnega drevja, smo se lahko prepričali v jeseni lani. Videli smo, da brez zadostnega škropljenja ni kvalitetnega sadja. Nekvalitetno sadje pa je danes nemogoče več prodati. Če še hočemo sadjariti, nam ne preostane nič drugega, kakor da škropimo in izbiramo najbolj ekonomična kemična zaščitna sredstva.

Za zimsko oziroma tako imenovano predpomladansko škropljenje sadnega drevja imamo pri nas na razpolago naslednja sredstva:

a) Za zimsko škropljenje:

Rumesan olje	uporaba v	3 % koncentraciji
Rumesan pasta	uporaba v	2 % koncentraciji
Dinosan	uporaba v	2 % koncentraciji
Kreosan	uporaba v	2 % koncentraciji
Žuto olje E 5	uporaba v	3 % koncentraciji
Žuta pasta 50	uporaba v	2 % koncentraciji
Parapin	uporaba v	4 % koncentraciji

Ta sredstva uporabljamo za škropljenje v času zimskega mirovanja. Od teh sredstev je najcenejša rumena pasta, ki je sredstvo z odličnim delovanjem na ameriškega kaparja. Njena sla-

ba stran pa je v tem, da se zelo težko topi v hladni vodi, kar je velika ovira pri ekipnem škropljenju.

Rumena olja so nekoliko dražja, delo z njimi je dosti enostavnejše, kakor s pastami.

b) Sredstva za predpomladansko škropljenje:

Folidol olje — uporaba v 0,5 % koncentraciji;
Oleodiazinon — uporaba v 1 % koncentraciji.

Za predpomladansko škropljenje sadnega drevja je zdaleč najboljše in najcenejše sredstvo folidol olje. Z njim škropimo, ko se prično napenjati popki pa do pojava »mišjih usesc«.

Folidol olje ima zelo širok spekter delovanja. Uničuje ameriškega kaparja, jabolčnega cvetožera, gosnice zmrzlikarja, jajčeca listnih uši itd. Če mu pri-mešamo še bakreno sredstvo, zatreto istočasno še škrlup.

Vsa v tem sestavku omenjena sredstva so zelo strupena za ljudi, živali, čebele in ribe. Zaradi močne strupenosti moramo s sredstvi ravnati zelo previdno.

Odlično kemično sredstvo za zimsko in tudi za poletno škropljenje je žvepleno apnena brozga. Te na žalost trenutno ni mo-

(Nadaljevanje na 25. strani)

Temeljito očiščeno sadno drevje škropijo ekipe in posamezniki. Napredni gospodarji so se pričeli temeljito boriti za obstoj že skoraj preveč razredčenih sadovnjakov

Pivovarski ječmen, pomembna surovina za proizvodnjo piva

V Sloveniji že tri leta organizirano pridelujemo pivovarski ječmen. To pridelovanje je zaradi specifičnih potreb po kvalitetnem ječmenu zaenkrat omejeno le na družbeni sektor, ker le na večjih površinah lahko dobimo večje količine izenačeno kvalitetnega zrna.

Pivovarski ječmen je kvalitetnejši, čim manjši odstotek beljakovin v sušeni ima, v nasprotju s krmnim, kjer je zaželen večji odstotek beljakovin. Ravno zaradi tega je pridelovanje prava umetnost, čeprav merimo kvaliteto še po drugih kriterijih, ki jih dosežemo z lahkoto tudi brez znanja.

Odstotek beljakovin, ki jih, kot je omenjeno, želimo čimmanj, zavisi od več činiteljev. Pravilna izbira sorte v danih klimatskih pogojih je prvi pogoj. Pri nas gojimo pretežno sorto Union, ki v vsej Evropi velja kot sorta, najmanj občutljiva na različne vremenske prilike, saj jo goje od Skandinavije do Španije in Grčije. Daje povprečne pridelke in nikoli zaradi slabih vremenskih prilik popolnoma ne odpove, odstotek beljakovin se zaradi vremena spreminja iz leta v leto. Odstotek beljakovin se naj giblje med 9,5% in 11,5%.

Klima in vremenske prilike so drug najvažnejši pogoj za dobro kvaliteto. Še tako dobra

(Nadaljevanje s 24. strani) goče dobiti na našem tržišču, če pa je, je zelo draga. Zato priporočamo, da si jo sadjarji kuhajo doma sami.

Recept je naslednji:

Vzamemo 25 kg žvepla v prahu in 9 kg živega apna (ali 27 kg gašenega apna) in med seboj dobro zmešamo. Med mešanjem dolivamo vodo tako, da dobimo 100 litrov tekočine. Kuhamo tako, da vre tričetrt ure. Med kuhanjem brozgo večkrat premešamo in nadoknadimo izhlapelo vodo tako, da imamo stalno 100 litrov tekočine. Kuhati moramo v železnem ali pločevinastem kotlu, nikakor pa ne v bakrenem. Ko začne dobivati oranžnordečkasta brozga zelenkasto barvo, jo takoj odstavimo. Tako skuhan brozgo shladimo, pustimo, da se vsede in bistro tekočino odlijemo ter vskladiščimo. Paziti moramo, da nam brozga v skladišču ne zmrzne. Tako pripravljena brozga ima 20 Bé in jo uporabljamo za škropljenje sadnega drevja v 20 do 25 odstotni koncentraciji (to je 20 do 25 litrov žvepleno apnene brozge na 75 do 80 litrov vode). Za poletno škropljenje pa jo uporabljamo v 2 odstotni koncentraciji.

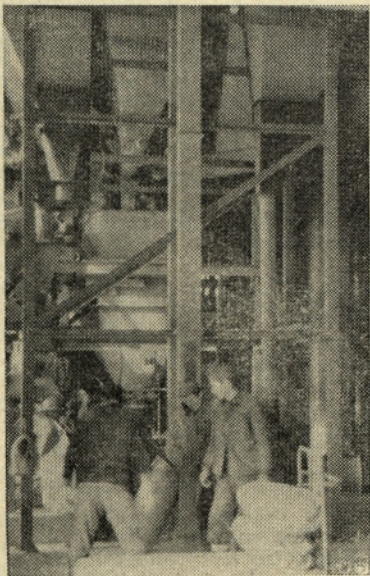
Satler F.

sorta odpove, če se sušna in mokra obdobja ponavljajo. Suša v zgodnji vegetaciji, še bolj pa v času zorenja, povzroči visok odstotek beljakovin v zrnu. Zaradi suše v času zorenja se zrno ne more napolniti s škrobom, zrna ostanejo drobna, razmerje beljakovin in škroba pa ostane »ugodnejše« v korist beljakovin. Tudi lepo vreme v veliki meri pripomore v času žetve, da spravimo v skladišče zrno z nižjim odstotkom vlage, zato kalivost lažje ohranimo pri ne preveč skrbni negi v skladišču. V deževnem vremenu požet ječmen moramo celo sušiti v sušilnici, lahko pa se celo zgodi, da zrno na rastilu prične kaliti.

Ostali činitelji, ki vplivajo na količino beljakovin v zrnu so še gnojenje z dušičnimi gnojili, založenost tal s fosforjem in kalijem, gostota setve, nepoželjanje slame, čas setve in poljščina, kateri je pivovarski ječmen sledil, kakor tudi reakcija tal.

Vidimo torej, da je veliko število faktorjev, ki vplivajo tako na kvaliteto, ki kakor že omenjeno ni celina samo v beljakovinah, temveč tudi na pridelok, debelino zrna, debelino predpleve, hektolitrsko in absolutno težo ipd.

Proti neugodnim vremenskim prilikam, ki pa imajo odločilen vpliv na kvaliteto pivovarskega ječmena, je človek — pridelovalec skoro nemočen. Kvaren vpliv suše bi sicer lahko omilili z umetnim namakanjem, kar pa bi bilo združeno z visoki

Pogled v notranjost mešalnice močnih krmil. Mešalnica ima kapaciteto okrog 70 ton dnevno. Zmogljivost bodo z mehanizacijo transporta in notranjo organizacijo in zaradi povpraševanja po krmilih še povečali.

kim pridelovalnimi stroški. Sorto izbiramo zavestno najboljšo, ki pa tudi lahko kdaj odpove. Na ostale faktorje pa ima pridelovalec lahko odločilen vpliv s pravičnimi pridelovalnimi posegi.

Pivovarski ječmen je jari dvoredec. Zato že zaradi pomembne setve pride bolj v poštev v področjih, kjer ozimne zaradi hude zime odpovedo, zato daje tam, kjer ozimne posebejo, boljše pridelke. Tudi suša v času zorenja je verjetnejša v krajih z manj padavin v letnem povprečju. Trajnejše visoke in kvalitetnejše pridelke bomo dobili v predalpskem področju skoro vse Slovenije.

Tudi za pivovarski ječmen velja že znano pravilo, da moramo zanj odbrati najboljše zemlje. Primerne so lahke do srednjetežke zemlje. Peščene zemlje manj odgovarjajo zlasti v sušnih letih. Težke zemlje so najmanj primerne, sploh pa kislja zemljišča. Reakcija tal mora biti blizu nevtralne med 6,6 — 7,5. Zato je tudi priporočljivo apnenje ali uporaba alkalnih gnojil na tleh z nižjim pH.

Setev pivovarskega ječmena mora biti v kolobarju na mestu za okopavinami to je po krompirju ali pesi, ali za oljnicami. Najmanj primerna je setev jarine za jarino ali za metulnicami.

Založenost tal s fosforjem in kalijem mora biti dobra. Zadostne količine fosforja in kalija v tleh vplivajo na kvaliteto zrna: zmanjšujeta kvarni vpliv prevelikih količin dušika, slama je trdnjša zato žito ne polega, polnjenje zrna s škrobom je zato možno do zorenja ali celo do žetve, zrno je zato lepše oblikovano z bolj nagubano predplevo in boljšo barvo. Da bomo smotrno gojili, je potrebno zemljo kemično analizirati na fosfor in kalij.

Ko odberemo ustrezno njivo, ugotovimo založenost tal s F in K in opravimo zimsko praho. Fosfor in kalij dodamo pred setvijo. Fosforja dodamo 95 — 100 kg/ha ali 550 — 600 kg/ha superfosfata, kalija pa 120 kg/ha ali 300 kg/ha kalijeve soli. Na bolj kisljih tleh uporabimo namesto superfosfata tomažev žlindro. Če je založenost manjša, kot je z analizo ugotovljeno, povečamo zgoraj navedeno količino gnojil.

Sejemo že takoj po 1. marcu. Od setve, ki jo opravimo brez ponovnega oranja po prahi, zavisi pridelok zrna. Sejemo 350 — 400 živih zrn na m², ali 150 — 180 kg semena, kar pa zavisi od debeline zrna in kalivosti, odnosno uporabne vrednosti.

Gnojenje z dušičnimi gnojili je najbolj strokovno delo pri pridelovanju pivovarskega ječmena. Prevelike količine zvišujejo odstotek beljakovin v zrnu. Več kot 40 kg/ha čistega dušika, kar odgovarja 200 kg KAN, je že dovolj. Manj ga damo, ali sploh ne, če smo uporabili pred setvijo hlevski gnoj. Sicer se raje izogibamo uporabljati hlevski gnoj pred setvijo ječmena, ker ga itak najraje sejemo po s hlevskim gnojem zagnojeni okopavini. Sicer se odločamo o večji ali manjši porabi dušičnega gnojila po izgledu posevka, zato ga po potrebi dodamo v času kolenčenja. Če z dušikom ne znamo varčevati, se bomo nevarnosti, da bo ječmen polegal, da bo manjši pridelok, da bo več beljakovin, izognili z obilnim gnojenjem s fosforjem in kalijem. Sploh priporočajo dodatke kalija tudi med vegetacijo.

Posebno previdni moramo biti pri uporabi nitrofoskalov in na razmerje hranil v tem gnojilu. Pri uporabi nitrofoskala 4:14:10 v količini 500 kg damo zadostne količine fosforja, a premalo dušika in kalija. Ta dva pa damo med vegetacijo na ta način, da ju mešamo: 100 kg KAN in 180 — 200 kg kalijeve soli. Ker so v prodaji nitrofoskali vseh mogočih razmerij hranil, pridelovanje pivovarskega ječmena ne gre brez svinčnika.

Plevele v ječmenu zatiramo, kar se da dosledno. Posevek brez zeli lažje kombajniramo, enakomerno zori, pri prodaji lahko doseže boljše ceno, če med zrni ni repice, grahorice, lakote ali kaj podobnega. Iz izkušenj proizvajalcev priporočamo uporabo mexatona, če tega ni, pa deherban tako, da na lakoto še vedno računamo med pridelkom zrna.

Žetev s kombajnom opravimo v tako imenovani trdi zrelosti v suhem vremenu. Manj težav s skladiščenjem bomo imeli, če bomo želi po 10. uri do uro pred mrakom. Vlaga se od jutra do 16. ure zniža tudi od 1,5 — 2%. Požet ječmen ne pustimo čez noč v vrečah, temveč ga še isti dan razgrnemo po podu, nato pa, če je vlaga visoka, ga premetavamo vsak dan v sončnem vremenu sredi dneva. Samo mešanje zrna z grabljami ni dovolj pri visoki vlagi. Če je vlaga ob skladiščenju 13 — 14%, ga lahko brez skrbi nasujemo 1 m visoko, a ga po parih dneh premečemo, da ugotovimo, če se kje ne kvardi. Nato kontroliramo z merjenjem temperature stanje v kupu in mešamo po potrebi.

(Nadaljevanje na 26. strani)

NOVA PRIDOBITEV ZA ŽALEC IN PODJETJE

Kljub temu, da je število prebivalcev Žalca naraslo v primerjavi s časom pred vojno, je bila vsa leta prodaja mesa utesnjena v prostore »miniaturne« mesnice pri Hrovatu. Lokal je bil po kvadraturi premajhen in ni izpolnjeval osnovnih sanitarno-tehničnih pogojev. Naravno, da je bil temu primeren tudi promet v mesnici. V podjetju se je dolgo časa razpravljalo, kako rešiti problem prodaje mesa in mesnih izdelkov v Žalcu na sodobnejši način, predvsem tako, da bo lokal odgovarjal sanitarno-tehničnim predpisom.

Na koncu vseh razprav je bilo odločeno, da se odkupi pritlična etaža Hrovatove stanovanjsko-poslovne hiše, da se v vseh prostorih pritličja uredi sodoben lokal za prodajo mesa, mesnih in mlečnih izdelkov.

Delovna enota hišni sklad je izvršila vse priprave za naročilo in izdelavo tehnične dokumentacije. Na osnovi zbranih ponudb je oddala dela najboljšemu ponudniku gradbenemu podjetju »Gradnji« iz Žalca.

Z načrtom je bilo predvideno, da se preuredi in adaptira celotno pritličje in en del nadstropja. Nadstropje se preuredi za potrebe stranke, kot nadomestilo za izgubljene prostore v pritličju.

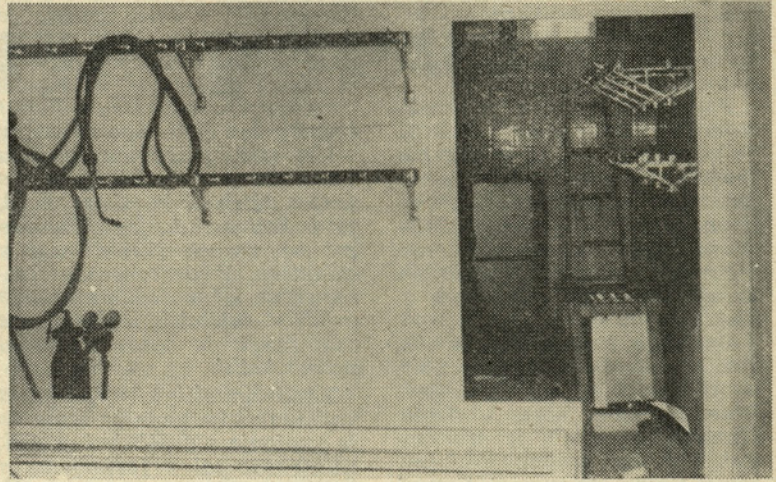
Ker so bili prostori v pritličju funkcionalno neekonomično razporejeni, se je težilo, da se pridobi po celotni dolžini hiše lokal z razsekovalnico, hladilnico in predhladilnico, skladiščem za suhomesnate izdelke in kompresorsko postajo. Z dvoriščne strani je urejen poseben dostop v I. nadstropje. Prav tako pa so urejene sanitarije, garderobe in kompresorska postaja za hladilnico na dvoriščni strani v podaljšku osnovnega objekta.

Oskrbovanje bodoče mesnice bo skozi hodnik z dvoriščne strani v razsekovalnico. Razsekovalnica je situirana tako, da je mogoč dostop v predhladil-

nico in hladilnico ter v mesnico do mesta, kjer se bo vršila klasična prodaja mesa. Vzporedno z razsekovalnico poteka komunikacijski hodnik za oskrbo samopostrežnih elementov v trgovini in suhomesnatih izdelkov. Dostop v lokal za stranke je s cestne strani skozi veternik, ki je urejen tako, da ima ločen vhod in izhod. Pot skozi lokal je s tem že podana in je usmerjena mimo prodajnih pultov in vitrin. Ob krajši steni lokala, nasproti vhoda je postavljen hlajen pult za delikatne izdelke, delno kot samopostrežen delno kot klasičen. Po sredini lokala so razporejene štiri hlajene vitrine tako, da tvorijo nekakšen otok. Da smo pridobili takšne prostore, je bila nujna temeljita adaptacija vsega pritličja, kajti stare pred vojno zgrajene stanovanjske hiše v Žalcu so bile zasnovane s širokim hodnikom po

sredini od katerega so se napajali prostori levo in desno. Vse te masivne zidove, ki so ločili posamezne prostore, je bilo

potrebno nadomestiti z nosilci pod stropom lokala predvsem zato, ker so ti masivni zidovi v nadstropju ponovijo. S po-

Obnovljena mesnica v Žalcu pred otvoritvijo

O jalovosti

Jalovost povzroča naši govedoreji veliko škodo. Poleg izgube teleta se sčasoma občutno zmanjša tudi količina namolženega mleka, zato je izguba kar dvojna. Jalovost ni bolezen v pravem smislu besede, saj so lahko jalove živali čvrstega zdravja in tudi dobre rejce. O jalovosti kot bolezenskem znaku govorimo takrat, kadar se krave tudi po 5 mesecih od zadnje telitve ne obrejšijo, pri telicah pa, če so stare več kot 2 leti in se še niso obrejšile.

Jalovost povzročajo razni vzroki: nepravilna in nezadostna prehrana, nepravilna nega, in slabo ravnanje z živalmi so gotovo najvažnejši. Poleg omenjenih so še česti vzroki jalovosti obolenja rodil, razne kronične in druge izčrpavajoče bolezni. Eden najbolj pogostih vzrokov je prehrana živali. Če v krmi primanjkuje beljakovin, vitaminov in rudnin, primanjkuje živalim snovi, ki so za njihove življenjske funkcije neobhodno potrebne, zato primanjkljaj le-teh povzroča pri živalih jalovost. Tudi količinsko nezadostna prehrana dovede do jalovosti. Takšne živali so že na izgled mršave in od njih še ne moremo pričakovati podmladka. V teh primerih zdravljenje ne privede do uspeha, če ne nudimo živalim dovolj zdrave in sočne krme, silaže, dobrega sena in okopavin. Pri izdatni in dobri krmi bodo živali kmalu nadoknadile potrebne snovi in njihovo stanje se bo hitro popravilo.

Zelo pogost vzrok jalovosti so še nadalje razna vnetja maternice, kot posledica težkih porodov, nestrokovne pomoči pri porodih, zaostajanje posteljice in podobno. Splošne okužbe, katere so še pred leti povzročale naši živinorejci ogromno škodo, so z uvajanjem osemnemanja skoraj popolnoma zatrti. Razne bolezenske spremembe na jajčnikih povzročajo tiha, ali neredna gnojenja, ali pa celo povzročijo, da ista popolnoma izostanejo.

Kakor je iz bežnega prikaza vzrokov, kateri privedejo do jalovosti, razvidno, da so le ti različni, tako je tudi zdravljenje temu prilagojeno. Velikokrat bo zadostovala že obstoječa prehrana, zopet drugič bo potrebno zdraviti maternico in podobno. Napačno ravnanje tisti živinorejci, kateri čakajo na pojatev svojih plemenic po leto dni in še več predno jih pripeljajo na pregled. Pogosto se zgodi, da marsikatera visokovredna žival gre zaradi malomarnosti in neznanja rejcev v zakol.

Vet.: Ocvirk Franc

daljšanjem obokov, kjer je bil dostop v I. nadstropje pred adaptacijo, je bilo mogoče v celem lokalu izdelati enoten strop. Okenske in vratne odprtine ni bilo mogoče razširiti, ker so osi okenskih in vratnih odprtin v pritličju z osmi v nadstropju v eni liniji.

Lokal je v celoti obložen s keramičnimi ploščicami in to gladkimi, kjer je obešeno meso in mesni izdelki. Na delih, kjer ni obešeno meso, pa z vzorčastimi. Prav tako je lokal tlakovan z glaziranimi italijanskimi keramičnimi ploščicami. Strop v lokalu je izveden kot sekundarni lesen strop iz smrekovine, ostali stropi pa so ometani z izjemo v razsekovalnici, kjer je prepleksan z oljnato barvo.

Gradbeno obrtniška dela so pričeli v času, ki je za tovrstna dela najbolj neugoden in sicer 1. novembra lani. Če upoštevamo, da je bila letošnja zima izredno neugodna, ne smemo mimo podatka, da je bilo ravno v tem času vgrajena 4650 kg železa, izvršenih 98 m³ izkopov, vzdanih 90 m³ zidov raznih debelin, 80 m³ vgrajenega betona in odpeljano z gradbišča 210 m³ ruševin.

Financiranje del na objektu je bilo razdeljeno na dve delovni enoti in sicer gradbeno obrtniška in instalacijska dela hišni sklad; opremo v lokalu pa delovna enota Mesnine.

V naslednjih dneh bo lokal izročen svojemu namenu. Dokončna izdelava fasade in ureditev okolice bo nadaljevano spomladi. Odprt lokal bo že v marcu služil svojemu namenu, kar je velika pridobitev za podjetje in Žalec.

(Nadaljev. s 26. strani)

Zaradi visoke vlage se zrno v kupu segreje, dobi neprijeten vonj, sproščajo se velike količine ogljikovega dvokisa, ker vlažno zrno v kupu še močnejše diha in pokvari kalivost, ta pa je poleg odstotka beljakovin drugo najvažnejše merilo kakovosti pivovarskega ječmena. Pivovarski ječmen mora biti torej boljši od semenskega, ker mora imeti poleg odlične kalivosti še nizek odstotek beljakovin.

DM

U. M.

RAZGLAS

Kmetijski kombinat Žalec, komisija za delovna razmerja DE uprava, razglašna na podlagi 268. člena statuta in 11. člena pravilnika o delovnih razmerjih, naslednje prosto delovno mesto:

1. normirca

Za navedeno delovno mesto se zahtevajo naslednji pogoji:

Dokončana srednja kmetijska ali ekonomska šola z dveletno prakso v kmetijski proizvodnji. V poštev pridejo samo moški.

Pismene prošnje z dokazili o strokovnosti naj interesi pošljejo kadrovsko-socialni službi podjetja najkasneje 20 dni po objavi razglosa.

RAZGLAS

Komisija za delovna razmerja DE Šempeter razglašna na podlagi 268. člena statuta in 11. člena pravilnika o delovnih razmerjih, naslednje prosto delovno mesto:

5 vodij hlevov za mlečno farmo Podlog

Za delovno mesto se zahtevajo naslednji pogoji:

Dokončana srednja kmetijska šola živinorejske smeri. V poštev pridejo samo moški.

Pismene prošnje z dokazili o strokovnosti naj interesi pošljejo kadrovsko-socialni službi podjetja najkasneje 20 dni po objavi razglosa.

KMETIJSKI KOBINAT ŽALEC

DRAŽBENI OGLAS

Po predlogu komisije za promet nepremičnin KK Žalec z dne 25. 1. 1968 se v smislu 10. člena Zakona o prometu z zemljišči in stavbami (Ur. list SFRJ, št. 43/65) odreja javna dražba kat. parc. št.

7891 pašnik v izmeri	1.767 m ²
789/2 pašnik v izmeri	668 m ²

ki sta pripisani vl. št. 326 k. o. Sv. Pongrac in so družbena lastnina z zaznambo, da je imetnik pravice uporabe Kmetijski kombinat Žalec.

Za izvedbo dražbe se odreja narok za dan

11. marca 1968 ob 7. uri

v pisarni uprave Kmetijskega kombinata Žalec v Žalcu, soba št. 40/I.

Cenilna vrednost zemljišča znaša 6.100 N-din in se izpod te cene zemljišče ne bo prodalo.

Izklicna cena je 6.100 N-din.

Interesenti, ki se želijo udeležiti dražbe, morajo pred potekom dražbe položiti jamčevino 610 N-din v gotovini ali v obliki nevinkulirane vložne knjižice domačega denarnega zavora.

Upravni odbor Kmetijskega kombinata Žalec si pridržuje pravico odobritve dražbe in določitve plačilnih pogojev. V primeru potrditve dražbe bo KK Žalec skladno s sklepom upravnega odbora glede plačilnih pogojev sklenil z zdražiteljem kupno pogodbo.

V kolikor zdražitelj kupne pogodbe ne podpiše, se bo razpisala ponovna dražba in mora prvi zdražitelj nadoknaditi Kmetijskemu kombinatu Žalec stroške ponovne dražbe in eventuelno razliko med najvišjim ponudnikom med prvo in drugo dražbo.

Razen kupnine po kupni pogodbi plača zdražitelj vse stroške v zvezi s kupno pogodbo in zemljiškoknjižno izvedbo, zlasti tudi davek na promet nepremičnin.

V Žalcu, dne 31. 1. 1968

Direktor
sektorja za razvoj proizvodnje
Križnik Veljko

Opozorilo pridelovalcem hmelja

Kmetijska inšpekcija Skupščine občine Žalec opozarja vse pridelovalce hmelja na območju občine, da pri napravi novega hmeljskega nasada uporabljajo za saditev hmeljske sadike iz priznanih hmeljskih nasadov ali ukorenišč, ki jih je potrdila komisija za potrjevanje.

Ker je pridelek hmelja odvisen tudi od izenačenosti hmeljskega nasada, kar lahko dosežemo s saditvijo zdravih, krepkih in razvitih hmeljskih sadik, vam priporočamo, da se za letošnjo obnovo hmeljskih nasadov čim prej zglasite pri vašem kmetijskem obratu glede preskrbe s priznanimi sadikami.

Po podatkih komisije za potrjevanje hmeljskih sadik je za letošnjo obnovo hmeljišč na razpolago dovolj priznanih sadik.

Obnova novih hmeljskih nasadov s priznanimi hmeljskimi sadikami je po temeljnem zakonu o semenu (Ur. l. SFRJ, št. 13/65) in Odloku o minimalnih agrotehničnih ukrepih obvezna.

Kmetijska inšpekcija SO
Žalec

PRIPIS UREDNISTVA

Svet kooperantov podjetja je na seji 16. 22. 1968 razpravljaval o nujnosti uporabe priznanih sadik pri obnovi hmeljišč. Pravočasna priprava dobrih sadik in pravočasna saditev so predpogoj dobrega hmeljskega nasada.

Kooperanti imajo 38 ha za pridobivanje sadik priznanih nasadov hmelja. Skupno s priznanimi nasadi v lastni proizvodnji je priznanih sadik za vso letošnjo obnovo na obratih dovolj.

Svet kooperantov je določil ceno priznanim sadikam in sicer 0,15 din za sadike, ki jih iz priznanega hmeljišča nareže prodajalec in 0,07 din za sadike, ki jih v prodajalčevem priznanem nasadu nareže kupec sam. Stališče sveta kooperantov je, da sadike ne smejo biti predrage, vendar pa morajo proizvajalcu kriti stroške in delo. Proizvajalec mora plačati komisiji za priznavanje sadik 100,00 din po ha za v času vegetacije izločene neprimerne sadike (v povprečju 2%) in za pripravo hmeljišč za odbiro sadik že marca.

ŽIVINOZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA MESEC
MAREC 1968

3. marca 1968 — FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče, telefon 72-027.

10. marca 1968 — OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, telefon 7.

17. marca 1968 — LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, telefon 72-201.

24. marca 1968 — FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče, telefon 72-027.

31. marca 1968 — OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, telefon 7.

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA — ŽALEC

RAZGLAS

Komisija za delovna razmerja DE »Mleko« Celje, razglašna na podlagi 268. člena Statuta in 11. člena pravilnika o delovnih razmerjih, naslednja prosta delovna mesta:

1. Kurjač v polnilnici osvežujočih pijač

2. Strojni ključavničar — mehanik

3. Voznik za viličarja v skladišču

4. Pripravljalac sirupa

Za navedena delovna mesta se zahtevajo naslednji pogoji:

Pod 1. strojni ključavničar ali električar s 5-letno prakso ter atest za opravljanje s polnoavtomatskimi parnimi kotli.

Pod 2. strojni ključavničar ali mehanik z 8-letno prakso.

Pod 3. KV traktorist, ki bi si bil pripravljen pridobiti še dodatni izpit za voznika viličarja.

Pod 4. dokončana srednja šola.

Pismene prošnje z dokazili o strokovnosti naj interesi pošljejo kadrovsko-socialni službi podjetja najkasneje 20 dni po objavi razglosa.

UMRLI SO:

Rančigaj Ivan — Čepce;
Novak Avgust — Orova
vas; Vranič Julijana —
Prekopa; Kumar Franc —
Vransko.

Ta čudni mali svet

MANILA — Na Filipinih uničijo podgane baje 30 % letine. Po približnih ocenah menijo, da je 400 milijonov podgan, ali na vsakega prebivalca 13. Zatiralni ukrepi do sedaj niso prinesli zaželenega uspeha.

ZDA — Ameriški znanstvenik Paul Zahl je odkril v amazonski džungli velikanskega hrošča, ki je po njegovem mnenju največji na svetu: dolg je 13 cm, ima velike oči, njegova klešča pa so tako močna, da presčipnejo svinčnik.

Beograd — Avtomobilsko podjetje Jugoavto bo kupilo od japonske avtomobilске tovarne Toyota Motor Co. večje število avtomobilov. Prvih 36 vozil bo v Beogradu že aprila letos.

Pariz — S 1. aprilom bo začel veljati v Franciji predpis, po katerem bodo smeli lastniki voznških izkaznic voziti prvo leto s hitrostjo do 90 km na uro. Popolni novinci bodo morali pritrčiti na avto tablico z napisom: »Pozor, začetnik!«

New York — Med požarom, ki je izbruhnil na živinorejski farmi v Farmingtonu (Maine), se je zadržilo in zgorelo dvajset čistokrvnih konj.

MED OTROKI

— Marjanca, igraja se moža in ženo!
— Ne, danes se mi ne ljubi kregati.

DAN ŽENA

Vrt v marcu

V februarju je bilo dokaj ugodno vreme za prve setve na prostem in v zaprtih gredah. Zato, kdor še ni posejal, naj stori to sedaj. Sadimo čebulček, česen, zgodnji grah. Zadnje dni v mesecu sadimo na prostem v zavetnih legah zelje, ohrovt, kolerabico, itd. Trajnice presajamo in delimo. Sadimo jagodičje, druge grmovnice in drevje. Obrežimo živo mejo. Presadimo sobne rastline. V toplo gredo ali

v sobi sejemo enoletnice: petunije, enoletne astre, cinije, plamenice in drugo. Zastavimo grebenice na magnoliji, rdečelistni leski, blagodarju idr. Ob toplim vremenu sadimo jeseni narezane potaknjence kaline, ribeza, skobotovca, forsitiije.

LJUDSKE NAPOVEDI

Če dolgo v sušču sneg leži, ozimna setev se mori.

Če štirideset mučenikov dan ni lepo, tudi štirideset dni po tem ne bo.

IZ OBČINSKE LISTNICE

OBVESTILO

Skupščina občine Zalec obvešča vse občane, da bo na podlagi odloka o delovnem času v upravnih organih skupščine občine Zalec in o času, v katerem se pri teh organih sprejemajo stranke, prešla s 1. marcem 1968 na nov delovni čas, in sicer:

I. V zimskem času (to je od 1. oktobra do 30. aprila) traja dnevni delovni čas:

— v ponedeljek, torek, sredo in četrtek od 8.30 do 17. ure
— v petek od 8.30 do 16.30.

II. V poletnem času (to je od 1. maja do 30. septembra) traja dnevni delovni čas:

— v ponedeljek, torek, sredo in četrtek od 7.30 do 16. ure
— v petek od 7.30 do 15.30.

Navedeni delovni čas velja tudi za občinsko sodišče v Zalcu ter za sodnika za prekrške občine Zalec.

Skupščina občine Zalec je hkrati predpisala za občinske upravne organe naslednje

URADNE URE

(to je čas, v katerem sprejemamo stranke):

— v ponedeljek in sredo od 9. do 12. ure in od 13. do 16. ure

— v petek od 9. do 12. ure.

V sprejemni pisarni in v prijavnno odjavni ter matični službi sprejemajo stranke vsak delovni dan v celotnem delovnem času razen od 12. do 13. ure.

Služba pravne pomoči posluje ob sredah od 10. do 12. ure in od 13. do 16. ure.

Prosimo vse občane, da navedene uradne ure upoštevajo in se izven tega časa brez vabila ne obračajo na občinske upravne organe.

Stranke opozarjamo, da občinska uprava ob sobotah ne posluje in da deluje le dežurna služba na sedežu občinske skupščine v času od 7. do 13. ure. Na dežurno službo se lahko stranke obračajo le v zvezi z matičnimi zadevami, s prijavnno odjavno službo, z izdajo potnih listov v zelo nujnih primerih ter v zvezi z izdajo dovoljenj za pokop.

Predsednik
Skupščine občine Zalec
Jožko Rozman

PREGOVORI

Bolje je malo po pravici kakor obilni prihodki po krivici. Nevoščljivce bi rad blagor drugemu z očmi uničil.

ŽENSKAM ZA PRAZNIK

Nobena ženska ni tako slaba, da ne bi mogla biti boljša polovica moškega.

PRAZNIČNA

— Kako si preživel 8. marec?
— V službi sem imel krajši govor, doma pa dolg zagovor.

UGANKA

Pirohni in prisopiha, vendar nima pljuč, da diha, brez jezika kakor med sneg polže nam in led.
(51f)

Kratki nasveti

Če še niste, razvozite v tem mesecu gnoj in ga zaorjite! Posejte spomladanska žita! V lepem vremenu pobranajte ozimne! V tem času je potrebno branati in čistiti travnike in razvoziti gnojnico po njih.

Prilike nas silijo v temeljito čiščenje in trebljenje sadnega drevja. Sedaj je tudi čas cepljenja in sajenja. Pred škropljenjem sadnega drevja se posvetujte s strokovnjaki, da boste delo opravili varno in temeljito!

V vinogradu končujte z rezjo trsja, stavljanjem kolja, vezanjem in kopianjem!

V čebelnjaku pregledjte matice, ugotovite zaloge in po potrebi krmite čebele.

Ni odveč, če veste, da so najboljše domači piščanci tisti, ki so izvaljeni v marcu ali v začetku aprila.

OGLAS

Prodam konjske vprežne grablje in obračalnik.

Kolenc Vlado
Ločica, Polzela

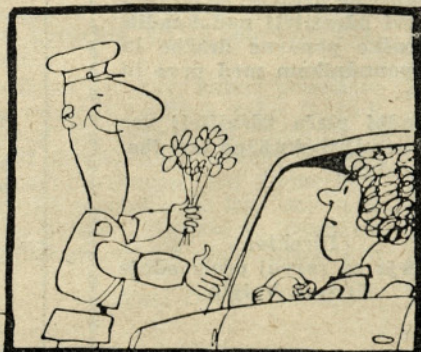
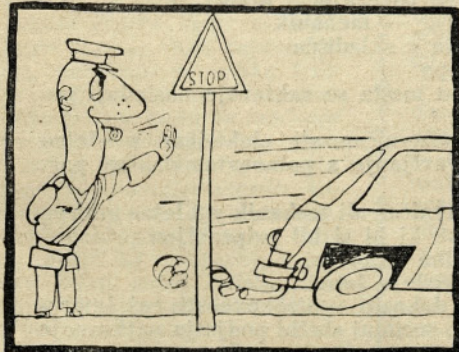
ZA SMEH

— No, Tina, zdaj ga pa zvrni na zdravje, ko imaš že osemnajst let!

— Hvala, oče, ne pijem več.

ŠE TO

POLITIČNA REŠITEV — V rudarstvu Črne gore je bilo konec lanskega leta zaposlenih 1.800 delavcev manj kot pred letom dni. V istem obdobju pa se je število zaposlenih povečalo v družbeno-političnih in drugih neindustrijskih organizacijah. — Prava »politična« rešitev brezposelnosti.

Hmeljar

Hmeljar št. 3/68

STROKOVNA PRILOGA ZA HMELJARSTVO

•Hmeljar• izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge, dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Zalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 12 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišejši »Celjski tisk« Celje.

ING. ALOJZ ČETINA

Hmeljsko tržišče in EHB

Za hmeljsko tržišče so značilne močne oscilacije cen v določenih ciklikih. Tako imamo konjunkturna obdobja, ko so cene visoke, daleč iznad proizvodnih stroškov in krizna obdobja, ko cene padejo globoko izpod proizvodnih stroškov. Oscilacije cen so posledica tržnih zakonov. Če ponudba in povpraševanje ni vsklajeno pride do teh pojavov. Reakcija cen na neravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo je pri hmelju izrazitejša, kot pri nekaterih drugih proizvodih, kar je posledica tega:

- a) da so pri hmelju možnosti skladiščenja in ustvarjanje zalog omejene;
- b) zaradi sorazmerno malih površin, na katerih gojimo hmelj, ga je ne glede na velika kapitalna vlaganja mogoče močno razširiti. To je npr. pri pšenici nemogoče.

Depresije na hmeljskem trgu, ki so posledica hiperprodukcije, povzročajo hmeljarjem veliko škodo. Posledice so lahko katastrofalne. Hmeljar ne dobi povrnjeno vloženo delo, velika sredstva, ki so vložena v hmeljsko proizvodnjo so razvrednotena.

Težnje hmeljarjev, da bi take oscilacije preprečili, ali vsaj zmanjšali njihove posledice, so že stare. V ta namen so se povezovali najprej v nacionalnih, pozneje pa tudi v mednarodnih hmeljarskih organizacijah. Spoznali so namreč, da je ta problem nerešljiv v nacionalnih okvirih, če so le malo vezani na svetovni trg. Čim bolj splošna je taka organizacija, tem uspešnejše je lahko njeno delovanje.

Ze pred II. svetovno vojno je obstojala evropska hmeljarska organizacija. Leta 1950 je bil ustanovljen Evropski hmeljarski biro s ciljem, da čuva interese evropskih hmeljarjev. Naš interes niso visoke konjunkturne cene, ampak *primerne cene hmelja, ki omogočajo hmeljarju povračilo njegovih stroškov in zmeren dobiček, ki mora biti adekvaten veličini vložene kapitala in riziku, kateremu je izpostavljen vsak, ki se ukvarja s proizvodnjo hmelja.*

Če bomo pri čuvanju svojih nacionalnih interesov upoštevali tudi interese vseh drugih evropskih proizvajalcev, potem bo naša organizacija vsaj delno izpolnila svoje poslanstvo. Včasih sicer to na videz ni v skladu s trenutnimi interesi poedinih članic. Če pa problem gledamo kompleksneje in dolgoročneje, bomo videli, da se moramo včasih odpovedati trenutnim interesom v korist dolgoročne dobrobiti vseh evropskih hmeljarjev. Vsaka drugačna politika lahko razvrednoti ali celo

ogrozi obstoj naše mednarodne hmeljarske organizacije.

Tudi ureditev hmeljskega tržišča v okviru EGS ima po mojem mišljenju značaj parcialne rešitve problema. Kajti EGS kot celota je spet izvoznik hmelja, ki se bo srečal z ostalimi proizvajalci hmelja na svetovnem trgu. Proizvajalci iz tretjih držav se bodo zaradi uvoznih zaprek v EGS preorientirali na svetovni trg izven EGS in se tam spet srečali s proizvajalci hmelja iz EGS. In nazadnje se bodo znotraj zaprtega trga pojavili isti problemi nevsklajenosti proizvodnje s potrebami hmelja, kakor se pojavljajo na svetovnem trgu.

Evropski hmeljarski biro je organizacija evropskih proizvajalcev hmelja. Ona ima torej omejen horizontalni obseg — v njej niso vključeni niti vsi evropski proizvajalci hmelja. Tudi po vertikalni vsebi se del področja, na katerem se odigravajo tako komplicirani in kompleksni pojavi kot so konjunkturna nihanja. V sferi proizvodnje, trgovine in potrošnje povezuje le proizvajalce. Poleg tega je njen karakter in organizacijska oblika taka, da žal nima močnega eksekutivnega dejstva, ampak lahko le ugotavlja in priporoča. Vsa ta dejstva so tudi v preteklih letih od obstoja sem omejevala uspešno delovanje EHB pri reševanju tržnih problemov.

Večkratni poskusi naše organizacije, da bi s konkretnimi ukrepi posegla v dogajanje na hmeljskem trgu kot npr.:

- reguliranje in določanje površin hmeljišč
 - dogovarjanje o najnižji prodajni ceni
 - uničevanje zalog in formiranje mednarodnega hmeljarskega fonda
 - medsebojna izmenjava tržnih informacij in drugo
- zaradi zgoraj navedenih razlogov niso bili uspešni.

V zadnjih letih spet ponovno poudarjamo na naših sejah potrebo po uskladitvi proizvodnje in potrošnje hmelja. Smatram, da so v tem korenine problema hmeljskega trga — oscilacije cen, krize, konjunktura itd. To spoznanje je važno zato, da bomo v skladu z njim pravilno usmerili naše raziskave, analize in akcije. Priznati moramo, da nas je letošnja depresija na hmeljskem trgu nekoliko presenetila. Še na 17. kongresu EHB v Madridu smo ocenjevali, da bo glede na ocene pridelka hmelja hmeljsko tržišče v ravnovesju. Ze takrat sem v razpravi na ekonomski komisiji opozoril, da je to ravnovesje zelo relativno in da nam pri neko-

liko večjem pridelku grozi resna kriza. Tako se je tudi zgodilo. Žal stoji naša organizacija pred tem dejstvom razorožena. Nobenih učinkovitih ukrepov ne moremo podvzeti. Toliko obetajoča izmenjava poročil o pridelku in tržni situaciji nam ni pomagala niti pravočasno odkriti tendence, ki so se odigravale na hmeljskem tržišču. Prav na področju pravočasnih napovedi o gibanju hmeljskega tržišča — ne šele takrat, ko cene že padajo — bi lahko naša organizacija prispevala svoj delež. Sodobna znanost pozna že vrsto metod za raziskavo tržišča. Skrajen čas je, da se jih tudi mi poslužimo, ne pa da iščemo le parcialne in kratkoročne rešitve. Zapiranje v nacionalne meje s kakršnimikoli ukrepi prav gotovo ne bo rešitev za daljši rok ne glede na to, da gredo po navadi take rešitve na račun ostalih članic EHB in drugih proizvajalcev hmelja, kar ni v skladu z našim statutom. Taki ukrepi zadenejo namreč tudi tiste, ki so se disciplinirano držali dogovorov in sklepov, ki smo jih sprejemali v naši organizaciji.

Ne da bi se spuščal v globljo analizo nastale situacije, želim opozoriti na nekatere momente, ki so prispevali svoj delež k nastalemu položaju in vzroke, da nas je depresija presenetila:

1. pretirano povečanje hmeljišč na svetu zaradi relativno konjunkturne atmosfere na hmeljskem tržišču v zadnjih letih;

2. nekoliko nižji pridelki v zadnjih letih so kljub povečanju površin povzročali relativno konjunkturno atmosfero. K temu je verjetno pripomogla proizvodnja hmeljskega ekstrakta in drugih oblik konzerviranega hmelja, ki omogočajo kopičenje večjih zalog.

3. podcenjevanje pridelka hmelja pri proizvajalcih za leto 1967;

4. precenjevanje doziranja hmelja v pivo.

Če bi ocenjevali povečanje, oziroma zmanjšanje posameznih činiteljev, ne bi prišli do pravega zaključka. Obravnavati jih moramo kompleksno, tako, da upoštevamo sočasno gibanje površin, oziroma skupnega pridelka in povečanje potreb glede na povečanje proizvodnje piva in zmanjšanje doziranja hmelja za varenje piva. Skratka proučiti moramo, kakšno je ravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo hmelja v poedinih letih.

Ravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo hmelja lahko teoretično izrazimo z naslednjo enačbo:

Proizvedena količina hmelja = potrebna količina hmelja.

Čim bolj se bomo približali temu ravnovesju, tem bolj stabilno bo tržišče.

Potrebna (potrošena) količina hmelja je odvisna od proizvodnje piva in doziranja. *Proizvodnja piva* na svetu sorazmerno enakomerno narašča. Nihanja okrog trenda so mala. Možno pa je, da smo dosegli višino proizvodnje piva, od katere dalje naraščanje ni več veliko. Na prikazu 1 je prikazana proizvodnja piva za obdobje 1951 do 1967. Podatki o proizvodnji piva so torej zelo zanesljivi. Z ekstrapolacijo trenda lahko le grobo ocenimo bodočo potrošnje piva. Natančneje in bolj zanesljive podatke nam lahko da le tržna raziskava o potrošnji piva.

Z doziranjem hmelja za pivo imamo večje težave. Eksaktnih podatkov o tem nimamo. Pomagamo si z ocenami. Če vzamemo za leto 1952 do 1964 podatke za doziranje in proizvodnjo piva iz publikacije Hopfen, za leto 1965 in 1966 pa iz resolu-

cije 17. kongresa EHB, dobimo, da je bila potrošnja hmelja večja od proizvodnje, kar ni mogoče. Očitno je, da so ocene o doziranju previsoke. Pri proučevanju tržne situacije nas to lahko zavede na napačne zaključke.

Pri korekturi ocene doziranja izhajam iz predpostavke, da se vsa proizvodnja hmelja uporabi za pivo. Zaradi enostavnosti zanemarjam kalo in eventualno različno zalogo na začetku in koncu obdobja, ki ga zasledujemo. Oboje ne vpliva bistveno na točnost rezultata, lahko ga le še nekoliko zmanjša. Da bi ločil letne oscilacije proizvodnje hmelja in piva, sem se poslužil izračunanih linearnih trendov in tako dobil enakomerno parabolično zmanjševanje doziranja. To je realna predpostavka, ker smatram, da zaloge v pivovarnah do precejšnje mere kompenzirajo letne oscilacije proizvodnje hmelja. Tako izračunano doziranje je prikazano v tabeli in prikazu 1. Iz podatkov o proizvodnji piva in povprečnega doziranja do-

bimo potrebno količino hmelja, tj. desno stran naše enačbe. Mi proizvajalci smo zainteresirani, da je ta stran enačbe čim večja, torej, da je potrošnja hmelja čim večja. Zato moramo podvzematati ukrepe v tej smeri. Naj naštejemo nekatere izmed njih.

a) skupne akcije za pospeševanje potrošnje piva (reklama, vpliv na zmanjšanje davčnih dajatev na pivo, medicinske raziskave v zvezi z zdravilno vrednostjo piva itd.);

b) akcija za povečano doziranje hmelja pivu;

c) intenzivno spremljanje razvoja uporabe ekstraktov;

d) proučevati možnosti uporabe hmelja v medicinske in druge svrhe.

Ali niso vse te akcije v interesu vseh hmeljarjev? Zato mislim, da je naša organizacija poklicana, da prouči možnosti in izdela program dela za te akcije.

Bolj problematična je leva stran enačbe, torej proizvodna sfera. Na tej strani so letne oscilacije mnogo večje. *Svetovna proizvodnja hmelja* močno niha, kar je posledica nihanja površin in hektarskih pridelkov. Zato *dogovarjanje o maksimalnih površinah hmeljišč* problema ne rešuje, ne glede na to, da zaradi nacionalnih zakonodaj običajno sploh ni mogoče vplivati na zmanjšanje ali povečanje hmeljišč. To napravijo šele ekonomski zakoni — cene — ali žal pozno, ko je že prišlo do padca in je že nastala večja ali manjša škoda.

Hektarski pridelki so odvisni od *vremenskih razmer in agrotehnike*. Na vremenske razmere še ne moremo bistveno vplivati. Lahko pa s primerno agrotehniko vplivamo na višino pridelka (gnojenje, namakanje, način napeljave). V primeru hiperprodukcije lahko pustimo nekaj pridelka neobranega, kar je manjša škoda, kot če nam ostane neprodan v skladišču.

Iz navedenih razlogov je primerneje fiksirati *proizvodne kvote*, kot pa površine hmeljišč. Nekateri primeri urejenih tržišč (Vel. Britanija) nam to potrjujejo.

Kljub temu, da bo proizvodnjo hmelja težko prilagajati potrebam, menim, da moramo razmisliti o nekaterih ukrepih kot na primer:

a) približno fiksiranje proizvodnih kvot, po možnosti po proviniencah namesto površin;

b) proučevanje agrotehničnih ukrepov, ki bi omogočali čim cenejše in hitro prilagojevanje proizvodnje hmelja potrebam (vpliv gnojenja, namakanja, različni sistemi napeljave itd.);

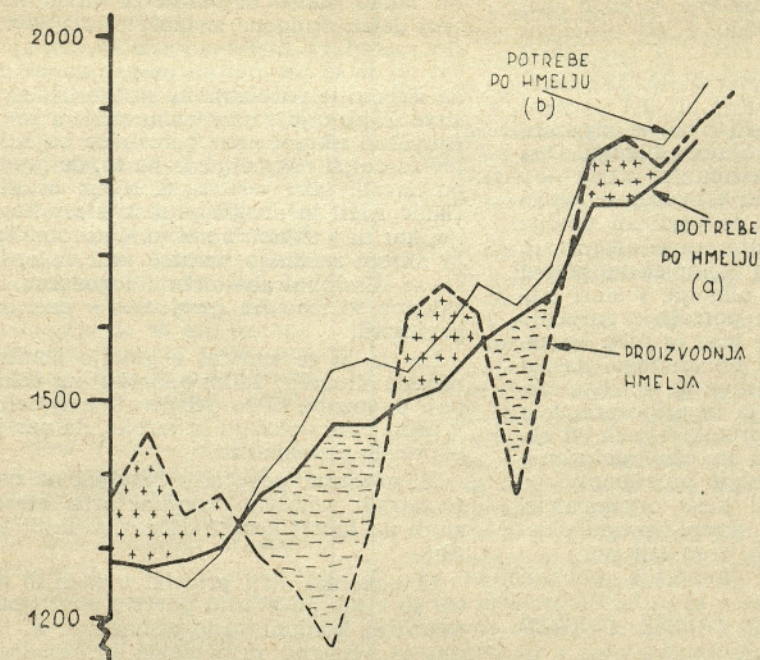
c) proučevanje možnosti skladiščenja hmelja za daljše obdobje, da bi lahko izravnali nihanje pridelka po letih (ekstrakti in druge oblike konzerviranja).

Za ureditev celotnega kompleksa proizvodnje — menjava — potrošnja, pa bo na podlagi natančne analize in vsestranske proučitve vseh možnosti treba razmisliti o dolgoročnih meddržavnih aranžmajih. Ugotovili smo že, da je za take ukrepe naša organizacija prešibka. Še celo močnejše organizacije (za kavo, kakao, sladkor) pod okriljem združenih narodov in s podporo posameznih vlad, imajo težave pri izvajanju ukrepov v praksi.

PRIKAZ 1

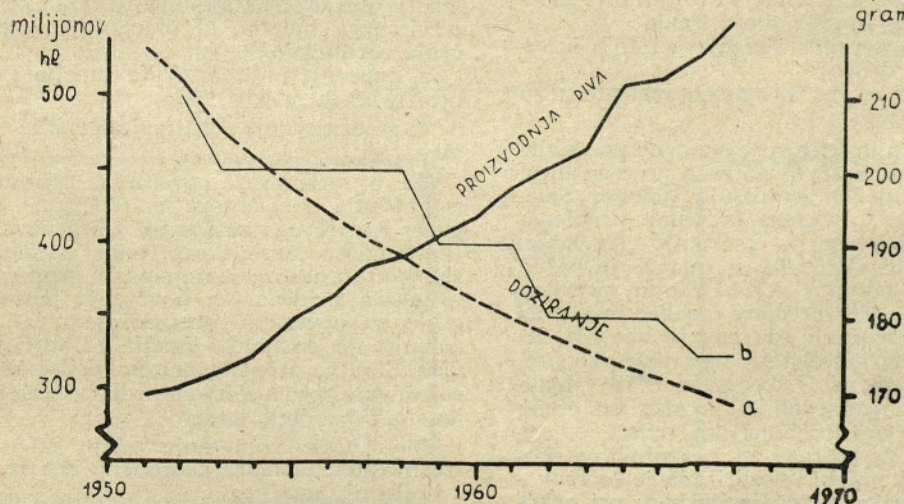
PROIZVODNJA HMELJA IN PIVA TER DOZIRANJE IN POTREBE PO HMELJU OD 1950-1967

tisoč stotov
a 50 kg

milijonov
ha

gramov/ha

Zato menim, da je korak, ki smo ga podvzeli v okviru ekonomske komisije EHB, namreč, da izdelamo študija o problemih proizvodnje, menjave in potrošnje

hmelja, nujno potreben.

Poiskati pa bo treba še team strokovnjakov in najprimernejši način financiranja in izvedbe tako obsežne naloge.

Tabela 1

Leto (n)	Proizvodnja hmelja v 000 Ztr v letu (n-1)	Proizvodnja piva v milj. hl v letu	Doziranje »Hopfen« q/hl	Potreba po hmelju 000 Ztr.	+ 000 Ztr.		Izračunano doziranje q/hl	Potreba hmelja 000 Ztr.	+ 000 Ztr.	
					1	2			3	4
1951	1363	296					216,7	1282		+ 81
1952	1466	302					211,2	1276		+190
1953	1343	311	200	1245		+ 98	206,3	1283		+ 60
1954	1378	323	200	1292		+ 86	201,9	1304		+ 74
1955	1292	348	200	1392		-100	197,9	1377		- 85
1956	1249	362	200	1448		-199	194,3	1407		-158
1957	1161	386	200	1545		-384	191,0	1475		-314
1958	1334	390	200	1560		-226	187,8	1465		-131
1959	1624	406	190	1545		+ 79	185,1	1503		+121
1960	1667	418	190	1590		+ 77	182,5	1526		+141
1961	1627	440	190	1672		- 45	180,0	1580		+ 43
1962	1370	455	180	1638		-268	177,8	1618		-248
1963	1614	470	180	1692		- 78	175,8	1653		- 39
1964	1837	510	180	1835		+ 2	173,8	1773		+ 64
1965	1862	515	180	1855		+ 7	172,0	1772		+ 90
1966	1822	529	175	1852		- 30	170,3	1802		+ 20
1967	1887	551	175	1930		- 1	168,7	1859		+ 28
1968										

Ing. Dragica Kralj

SADIMO SAMO PRIZNAN SADILNI MATERIAL

V hmeljarstvu uvajamo priznan sadilni material že od leta 1959. Pri tem imamo težave, ker nekateri proizvajalci niso dosledni, pogosto sadijo neselekcioniране in neprimerne sadike.

Zvezni temeljni zakon o sadilnem materialu (Uradni list SFRJ, št. 40/66) in Pravilnik o kakovostnih normah in drugih pogojih za promet kmetijskega sadilnega materiala (Uradni list SFRJ, št. 53, leta 1967) predpisuje sajenje hmelja s priznanim sadilnim materialom, zato morajo biti nasadi za pridobivanje sadik že med vegetacijo pod strokovno kontrolo komisije za priznavanje hmeljnih sadik, ki potrjuje sadilni material.

Zakaj želimo za reprodukcijo le priznan sadilni material, smo že veliko pisali in govorili, vendar ne bo škodovalo, če še enkrat razmislimo.

— Hmeljišče bi moralo biti enotno, vse rastline naj bi bile iste sorte, ženskega spola, krepke rasti, zdrave in enake v razvoju.

— Hmeljišče naj bi trajalo vsaj 15 let.

— Prvoletnik bi moral dati višji pridelek kot dosedaj.

Sadike za novi nasad pridobivamo iz polno-rodnih nasadov. Spomladi, ko sadike odrežemo, lahko presodimo kvaliteto po debelini enoletnega lesa, zdravstvenem stanju in po vencu oči, ki je bolj ali manj razvit. Vendar ne moremo določiti drugih karakteristik, kot so: tipičnost sorte, spol in okuženost z virozami ali pojav drugih degenerativnih bolezni. Nimamo nobenega jamstva, da bo nov nasad homogen in

zdrav. Ostane torej edina možnost, da opazujemo hmeljne rastline v vegetaciji in le tiste, za katere smo ugotovili, da so sortno tipične in zdrave označimo, in od njih naslednje leto odrežemo sadike.

Tak način dela: pozitivna izbira je primeren samo, če potrebujemo malo sadik.

Bolj v rabi je negativna izbira. V tem primeru ne označujemo najboljših, pozitivnih rastlin, temveč odstranjamo iz nasada bolne, sortno netipične poedinke, ki kažejo znake deformacij zaradi viroz in drugih vzrokov, neplodne rastline, interseks in moške rastline, z eno besedo negativne rastline.

Vse poedinke, ki ostanejo v hmeljišču, ko smo že prej omenjene negativne rastline odstranili, še niso pozitivne. Ostale so še tiste, ki so sicer sortno tipične, zdrave, a so slabe rasti. Sadike iz teh rastlin dajejo običajno slabo potomstvo, zato jih izločujemo. To lahko storimo spomladi pri nabiranju tako da se držimo kakovostnih norm in šibke, oziroma tanke sadike odstranimo. Če smo pri nabiranju sadik dovolj pozorni, jih naberejo samo iz lepo razvitih rastlin. Zaradi negativne odbire v vegetaciji, pa smo gotovi, da ne bomo razmnoževali rastlin, ki jih združujemo pod pojmom »negativne«.

Z negativno odbiro dosežemo, da je novo hmeljišče sortno tipično, enotno v razvoju in zdravo.

Drugemu zahtevku: hmeljišče naj trajajo vsaj 15 let, smo zadostili z odbiro sadik, ki so zdrave in odgovarjajo kakovostnim normam. Seveda je trajanje hmeljnega na-

sada od te točke naprej pogojeno od raznih drugih vzrokov.

Zahteva, da naj že prvoletnik daje zanesljivo večji pridelek, se tiče vzgoje ukoreninjenec. (T. Wagner: Hmeljna ukoreninjšča, Hmeljar 68 št. 1). Sadike za vzgojo ukoreninjenec pridobimo iz nasada, na katerem je bila med predhodno vegetacijo izvedena negativna selekcija. Ukoreninšče ponovno podvržemo negativni odbiri, ki izključuje razne rastline z deformacijami v razvoju in seveda bolne rastline. Pri izkopavanju ukoreninjenec se držimo kakovostnih norm in izločimo šibke ter bolne primerke. Nov nasad, ki je pravočasno posajen s kakovostnimi ukoreninjeneci, nam zagotavlja že v prvem letu velik pridelek.

Kako se bomo odločili za hmeljišče, iz katerega bomo pridobivali sadike? Najprimernejši so nasadi, ki so v polni rodnosti. Izkušnje uče, da za pridobivanje sadik niso primerni prvoletniki in nasadi, ki so starejši od 7 let. Hmeljišče mora biti enotno v razvoju, ne sme imeti veliko praznih mest in tujih tipov (rastline, ki niso sortno tipične). Preden se odločimo za hmeljišče, ki naj bo matičnjak, iz katerega bomo pridobivali sadike, moramo določiti koliko sadik potrebujemo. Pri tem upoštevamo za obnovo v naslednjem letu sadike za dosajanje v starih nasadih in za vzgojo ukoreninjenec, ki jih bomo potrebovali za naslednjo predstoječo sezono, in to za obnovo in dosajanje.

Primer:

Potreba za obnovo 1 ha v letu 1969	3.500 sadik
Potreba za dosajanje 10 ha pri 2% praznih mest	700 sadik
Potreba za vzgojo ukoreninjenec za obnovo v letu 1970 — 2 ha + 30% (3500 + 30% = 4550 × 2)	9.100 sadik
Potreba za vzgojo ukoreninjenec za dosajanje v letu 1970 za 11 ha pri 2% praznih mest + 30%	793 sadik
Potreba skupaj:	14.093 sadik

V matičnjaku smemo pričakovati najmanj 80% to je 2560 pozitivnih rastlin/ha. Iz vsake pozitivne rastline dobimo 2 sadiki, torej 5120 sadik/ha.

Ker potrebujemo v našem primeru 14.070 sadik, bomo prijavili komisiji za priznavanje pri Inštitutu za hmeljarstvo 2.75 ha hmeljišč (14070:5120) in ukoreninšče. Če še nimamo hmeljišč ali niso primerna za pripravljanje sadik, se moramo domeniti z drugim proizvajalcem, ki nam bo pripravil nasad za pridobivanje sadik.

Evidenco o sadilnem materialu vodi hmeljarsko združenje, ki bo razporejalo sadike in ukoreninjenec.

Matičnjak skrbno negujemo, rastline visoko osujemo, obiramo pa ročno, ker zgodnja rez hmeljevine ovira normalni razvoj sadike.

Postopek priznavanja poteka po navodilih za potrjevanje hmeljnih sadik. Da bomo z njimi vsi seznanjeni jih navajamo v celoti. Trenutno je aktualno nabiranje sadik iz že priznanih matičnjakov. Opozarjamo proizvajalce, naj naberejo sadike pred rezjo in določijo za to delo sposoben kader, ki bo znal ločiti kvalitetno sadiko od slabe.

Preden gredo sadike v promet ali jih

sami posadimo, jih mora pregledati pooblaščen komisija. Proizvajalec mora obvestiti Inštitut za hmeljarstvo, Zalec, da so sadike pripravljene za pregled. Komisija izda potrebno potrdilo o *avtentičnosti* in poreklu sadilnega materiala. Ob tej priliki tudi plombira sadike, ki so namenjene za promet.

NAVODILO ZA POTRJEVANJE HMELJNIH SADIK

I. Splošni predpisi

1. Potrjujemo rastline prijavljenih nasadov, ki potekajo iz klonske ali množične selekcije.

2. Proizvodnjo hmeljnih sadik in ukoreninjenec, ki so namenjene prometu, strokovno vodi in usmerja Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu. Ta oskrbi tudi prijavnice za potrjevanje hmeljnih sadik in ukoreninjenec. Prijava mora vsebovati: ime in priimek pridelovalca, bivališče, občino, kmetijsko zadrugo, hmeljni tip, vzgojno stopnjo, način vzgoje, število rastlin, leto sajenja, razdaljo sajenja, vrsto zemlje, gnojenje, površino hmeljišč na posestvu in površino ostalih njiv ter naziv nasada.

3. Hmeljne sadike in ukoreninjenec lahko proizvaja vsak hmeljarski obrat, ki ima selekcionirani izvorni material, a površino hmeljišč večjo od 0,5 ha, prijavljeni nasadi pa ne smejo biti starejši od 10 let, neprimerni so tudi prvoletniki.

4. Nasadi za proizvodnjo hmeljnih sadik se prijavljajo in potrjujejo za vsako leto pridobivanja sadik.

II. Tehnika potrjevanja

Potrjujemo nasade za pridelovanje sadik in nasade ukoreninjenec, dvakrat nasad, enkrat pa sadike oz. ukoreninjenec.

Prvič potrjujemo nasad sredi junija, ko so rastline že dobro razvite. Pri tem potrjevanju ocenjujemo: zdravstveno stanje, izenačenost nasada, oskrbovanje nasada in splošni vtis.

Pri ocenjevanju zdravstvenega stanja pazimo zlasti na viroze. Teh sme biti največ 0,3%. Bolne rastline mora pridelovalec odstraniti iz nasada do prihoda komisije, najkasneje pa v prisotnosti komisije ob prvem pregledu. Razen na viroze gledamo tudi na ovelost (*Verticilium*). Ovela ne sme biti niti ena rastlina.

Izenačenost nasada, oskrbovanje, splošni vtis in zdravstveno stanje, ocenjujemo z ocenami od pet (5) do ene (1). Ocena pet pomeni najboljše stanje, 1 pa najslabše. Pri oceni splošnega vtisa upoštevamo stanje hmeljnih rastlin z ozirom na razvojno obdobje v času priznavanja.

Da je lahko nasad potrjen, ne sme biti nobena ocena nižja od 3.

Izenačenost in zdravstveno stanje imata pri splošni oceni prioriteto pred oskrbo.

Drugič potrjujemo nasad konec julija. Pri drugem pregledu ugotovljamo pristnost in čistost sorte, zdravstveno stanje, oskrbovanje in odstotek praznih mest. V nasadih za ukoreninjenec pa ugotovljamo zdravstveno stanje in oskrbo.

Pri ocenjevanju sortne čistosti pazimo na primesi tujih tipov, ki jih mora pridelovalec uničiti s herbicidi v priči komisije, če niso bili že prej odstranjeni oziroma uničeni.

Pred drugim komisijskim pregledom ugotovi namreč posebna ekipa število rastlin, ki so primerne za odbiro in število praznih mest ter odstrani vse tuje tipe in neplodne rastline (virus) ali rastline z drugimi degenerativnimi pojavi in določi odstotek pozitivnih rastlin.

Pri ocenjevanju zdravstvenega stanja pazimo zlasti na pojav ovelosti — *verticilija*. Ovela ne sme biti nobena rastlina.

Oskrbovanje in zdravstveno stanje ocenimo od 5 — 1, kjer je 5 najboljša ocena. Nasad z nižjo oceno od 3 za zdravstveno stanje, in nižjo od 3 za oskrbovanje, ne more biti priznan.

Odstotek praznih mest ne sme biti več kot 5%, odstotek pozitivnih rastlin ne sme biti nižji od 80%, tujih tipov pa največ 0,1%. Odbrane rastline morajo biti bujne rasti z močnimi trtami.

V potrdilu, ki ga izdamo ob drugem pregledu, mora biti navedeno število in odstotek potrjenih rastlin.

Tretje potrjevanje — potrjevanje sadik in ukoreninjenec. Pridelovalec mora narezati sadike pred običajno rezjo in to zdravo trto. Sadika mora biti popolnoma zdrava in mora imeti dva para krepko razvitih oces. Ne sme biti plesniva, ne nagnita, ne okužena od fuzarija, od hmeljnega hrošča ali peronospore. Sadike naj

bodo 10 — 12 cm dolge in 15 — 20 mm debele, spodaj odrezane ravno, zgoraj pa poševno in gladko. Komisija pregleda sadike in izda potrdilo o priznanju. Ukoreninjeneci morajo biti zdravi in nepoškodovani, imeti morajo vsaj dve glavni korenini in odebeleni stari les.

Plombiranje sadik. Sadike, ki so namenjene za prodajo, komisija zaplombira v vreče po 800 kosov. V vrečo vloži etiketo z naslovom pridelovalca in z označenim številom sadik.

Jamstvo pridelovalca. Pri prodaji sadik mora pridelovalec izdati kupcu jamstveno potrdilo, v katerem navede: priimek, ime in naslov pridelovalca, vzgojno stopnjo, število prodanih sadik, ceno in izjavo, da jamči za kakovost in pristnost sadik.

III. Norme za potrjevanje

1. Nasada ne potrdimo, če se v kraju pojavi ovelost hmelja (*Verticilium album*).

2. Nasada ne potrdimo, če stanje hmeljišča ne ustreza splošnim predpisom za potrjevanje.

3. Sadik ne potrdimo, če ne ustrezajo normam, ki so predpisane za potrjevanje sadik.

Trošenje hlevskega gnoja

V sodobni proizvodnji se večkrat postavlja vprašanje trošenja hlevskega gnoja s trosilci.

Kratka stojišča v sodobno zgrajenih hlevih ne zahtevajo veliko stelje. Sedanja prehrana živali se bistveno razlikuje od nekdanje. Oboje vpliva na kvaliteto gnoja. Način shranjevanja in vrsta gnoja pa vplivata predvsem na dobo zorenja.

Za tehnično izvedbo trošenja s trosilci je potrebna pravšna vlaga gnoja, deloma pa stopnja zrelosti in razkroj celulozne snovi (slame ali drugega nastilja).

Poskusi zorenja, ki so bili postavljeni v zvezi s trošenjem s trosilci na obratih

v Podlogu z zrezano slamo in v Zalogu z nezrezano slamo, so pokazali, da se hlevski gnoj pri določeni vlagi s trosilcem lepo trosi. Gnoj je bil srednje masten, slama nerazkrojena, vlaga gnoja je bila ca. 65%.

Ob postavitvi poskusa smo vmešali med hlevski gnoj hiperfosfat, z namenom, da bi dobili gnojilo za gnojenje kislh pašnikov in travnikov. Na 250 q hlevskega gnoja smo dodali v enem primeru 400 kg hiperfosfata, v drugem primeru pa na 250 q hlevskega gnoja 600 kg hiperfosfata. Po analizah hlevskega gnoja smo dobili naslednje rezultate tega gnojila:

REZULTATI ANALIZ HLEVSKEGA GNOJA

Mesto vzorca	Rezultati analiz IH			Rezultati analiz po Selkeju povprečje 117 analiz vzorcev hlevskega gnoja					
	celokupni N v %	P ₂ O ₅ v % cel.	K ₂ O v % cel.	N v %		P ₂ O ₅ v %		K ₂ O v %	
				min.	max.	min.	max.	max.	min.
Zalog brez dodatka	2,44	3,32	1,77	1,13	3,34	0,57	3,02	0,70	5, 17
a z dodatkom	2,62	4,47	2,29						
b brez dodatka	2,36	4,61	2,29						
Podlog brez dodatka	2,73	2,42	0,76						
a z dodatkom	1,83	3,03	1,42						
b brez dodatka	2,14	5,33	1,43						

Opomba: Analize so izvršene na suho snov (pri ca. 65% vlagi)

a 400 kg hiperfosfata na 250 q hlevskega gnoja

b 600 kg hiperfosfata na 250 q hlevskega gnoja

Primerjave rezultatov analiz kažejo, da se v hlevskem gnoju z dodatkom hiperfosfata poveča odstotek celokupnega fosfora in s tem tudi rastlinam dostopnega fosfora. S povečanjem mikrobiološkega

delovanja pa se zviša tudi odstotek celokupnega kalija in s tem tudi odstotek rastlini dostopnega kalija skoraj za polovično količino. Odstotek dušika pa se celo zniža.

Tam, kjer je hlevskega gnoja dovolj in kjer proizvodnja zahteva meliorativno gnojenje, se priporoča pripravljati hlevski gnoj kot gnojilo.